

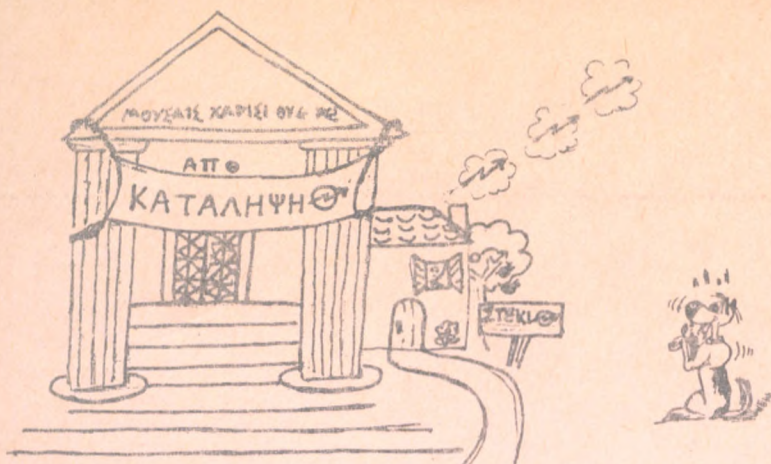
Περιοδικόν

τ
ΕΤΟΣ

Τὰ κυνλαΐα
του Πανλῶγ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ
ΕΚΔΟΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

ΤΙ ΉΤΑΝ ΑΥΤΗ Η "ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ"

-Χρονικό-

Τη Δεκέμβρη 1987: Η Γενική Συνέλευση του τμήματος ΦΠΨ αποφασιζει κατάληψη του Π.Κτιρίου της ΦΛΣ, αδριστης διάρκειας, με τον περιορισμό να ξαναγίνει Γενική Συνέλευση σε διάστημα μιας βδομάδας από την ημέρα αυτή, η οποία θα ξανατοποθετηθεί συνολικά πάνω στην κατάσταση που θα έχει διαμορφωθεί. Ο χαρακτήρας της κατάληψης περιλαμβάνει την αυτοδιαχείριση του κατειλημμένου χώρου από τους φοιτητές, και μια σειρά εκδηλώσεων και συζητήσεων.

2 Δεκέμβρη 1987, Τετάρτη 7.00 πμ, καταλαμβάνεται το κτίριο. Στις 11.00 πμ συγκροτείται συντονιστική επιτροπή που αποτελείται από 15 άτομα. Η τυπική της μορφή είναι η εξής: 7 άτομα από την ΠΣΚ, 2 Αυτόνομοι, 1 θέση για την ΔΑΠ (η οποία έμεινε εξαρχής, κενή, καθώς η ΔΑΠ απουσίαζε, δίνοντας αντίθετη στην ίδια την κατάληψη). Η Σ.Σ. συζητά και αποφασίζει πρόγραμμα εκδηλώσεων του πενταημέρου που ακολουθεί: εξασφαλίζεται ακόμα η δυνατότητα να επισκεπτεται το κτίριο ο οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος, χωρίς καμιά "διακρίβωση φοιτητικής ταυτότητας".

Ενώ συνεδριάζει η ΣΣ μπαίνουν στον χώρο της κατάληψης, μετά από παράκλησή τους προς την ομάδα περιφρούρησης, οι κ. Βρεττός και Χαραλάμπους, βεβαιώνοντας ότι θα φύγουν σύντομα. (As σημειωθεί ότι το ίδιο πρωί επιχειρήσαν να μπουν στο κτίριο οι κ. Ξωχέλλης και Κατσόπουλος, "για να εργαστούν στα γραφεία τους", όπως είπαν, αλλά δεν τους επιτράπηκε, καθώς δεν ήταν δυνατό να λειτουργήσει τίποτα παρόμοιο στο κατειλημμένο κτίριο-εφόσον ήταν κατειλημμένο- και για έναν λόγο παραπάνω, εξαιτίας του έντονου διατακτικού ύφους τους και του προκλητικού προσβαλητικού τρόπου με τον οποίο συμπεριφέρθηκαν στις φοιτητρίες που αποτελούσαν την ομάδα περιφρούρησης.)

Όταν σε λίγο, οι κ. Βρεττός και Χαραλάμπους προσπάθησαν να βγούν από το κτίριο παίρνοντας μαζί τους σε μια τσάντα ένα από τα VIDEO του παιδαγωγικού ζευγαριού (III), για να "διαφυλάξουν", όπως είπαν, την ασφάλειά του (δεδομένου ότι η αίθουσα του III και ο εξοπλισμός της περνούσαν πια στη διαχείριση των φοιτητών), προκλήθηκε έντονη αντίδραση.

Άξονας του σκεπτικού της κατάληψης ήταν εξαρχής η εναλλακτική χρησιμοποίηση όλων των υλικοτεχνικών μέσων της Σχολής από τους ίδιους τους φοιτητές, και η γενικότερη αυτοδιαχείριση του κτιρίου σύμφωνα με τις ανάγκες που κάθε φορά θα παρουσιάζονταν. Με βάση αυτό, δεν μπορούσε να επιτραπεί σε κανέναν να αφαιρέσει οτιδήποτε από το κτίριο, και μάλιστα "για να διαφυλαχτεί η ασφάλειά του", πράγμα που αυτομόνητα προσβάλλει τον χαρακτήρα της κατάληψης και τα πρόσωπα που αποφάσισαν γι' αυτήν.

Η θέση της άλλης πλευράς, η οποία δεν πείστηκε με τα παραπάνω, ήταν η εξής: τα πρόσωπα που περιφρουρούσαν την κατάληψη έπρεπε να βγουν από την III, επιτρέποντας να κλειδωθεί μέσα και το VIDEO, ή να αφήσουν τους κ. Χαραλάμπους και Βρεττό να φύγουν ανενόχλητοι παίρνοντας μαζί τους και το VIDEO. Η άρνηση των φοιτητών και φοιτητριών να φύγουν από την III έκανε τους κυρίους Βρεττό και Χαραλάμπους να χάσουν την ψυχραιμία τους. Δεν αποφεύχθηκαν τότε από μέρους τους απότομες κινήσεις, προφορικές επίθεσεις σε άτομα, άσκηση "κριτικής" για τον χαρακτήρα και την αποτελεσματικότητα της κατάληψης, από-

Εν ετει 1987, τω Νοεμβρίω, η καταληψη της Δ. Νικης 39 παρα την Α. να ης, παρα τα διχρό του ρευματος απο την κακια Πρυτανεια και προς τιμην δε του Πρωτάνεως, εβαντισε το εν τω ισογειω της καταληψης φεως λειτουργουν καφεζ Καφε-Φατουρωμων.

μα- ακόμα και... προτάσεις για πιο αποτελεσματικούς τρόπους "αντίστασης στο... σύστημα" (2:), ή εκφράσεις του τύπου : "Θες να παίξουμε ξύλο τώρα;" Αίγιο αργότερα ο κ. Βρεττός επικαλέστηκε ένα νέο στοιχείο: χρειαζόταν να πάρει μαζί του το VIDEO για ένα μάθημα που είχε να κάνει στον ΟΑΕΔ.

Ενώ συσπειρωμένοι οι φοιτητές που βρίσκονταν εκεί συζητούσαν στην ΙΙΙ με τον κ. Βρεττό το ενδεχόμενο να τον καλύψουν τυπικά, απαλλάσσοντας τον από κάθε ευθύνη με ένα έγγραφο που θα εξηγούσε ακριβώς την κατάσταση, θα έφερε επώνυμες υπογραφές και θα δινόταν προς χρήση του Τομέα Παιδαγωγικής, ο κ. Χα-ραλάμπους βρήκε την ευκαιρία να ανοίξει κρυφά με προσωπικό του κλειδί το γραφείο που ο κ. Τερζής χρησιμοποιεί (χώρος 110) και να "φυγαδεύσει" εκεί το VIDEO (σχεπτόμενος ίσως ότι ενδε-χόμενη παραβίαση του γραφείου θα εξέθετε νομικά τους φοιτη-τές, δίνοντας στον καθένα επιτήδευο την ευκαιρία να προχωρή-σει όσο θέλει - αυτό λέγεται διορατικότητα.-)

Καθώς ο κ. Βρεττός "αρνιόταν να δεχτεί το ήδη έτοιμο και υ-πογεγραμμένο έγγραφο, έγινε αντιληπτή η κίνηση του κ. Χα-ραλάμ-πους, κανείς όμως δεν μπόρεσε να τον εμποδίσει.

Μετά απ' αυτό και με τόνο πολύ οξύ και αγανακτισμένο, ζητή-θηκε από τους κυρίους να αφήσουν αμέσως το κατελημμένο κτί-ριο, στο οποίο φιλικά και καλοπροαίρετα τους είχε επιτραπεί να μπουν. Ενδεικτικά είναι η σαφής αλλογή στάσεων, που έγινε από την "δύσ-ληνη" της κατάληψης τα κλειδιά του Σπουδαστηρίου ΙΙΙ, για να μην χρειάζεται μόνιμη ειδική περιφρούρηση, και για να μπορεί να διαφυλαχτεί καλύτερα η ασφάλειά του - την οποία τόσο επι-καλέστηκαν - , αλλά αυτοί αρνήθηκαν κατηγορηματικά.

Παρόλ' αυτά, η ΙΙΙ έμεινε σε άριστη κατάσταση σ' όλη τη δι-άρκεια της κατάληψης - πράγμα που κανείς δεν βρέθηκε να το εμ-φισβητήσει -, αποδεικνύοντας πόσο άχρηστα μπορούν να είναι κά-ποια κλειδιά. Σ' ένα κλίμα διαφορετικό απ' αυτό που κάποιοι έ-χουν συνηθίσει και επιβάλει.

Είχαν συμπληρωθεί πε-ρίπου δυο ώρες από την είσοδό τους στο κτίριο, όταν οι κ. Βρεττός και χα-ραλάμπους έφυγαν, προει-δοποιώντας ότι ο κ. Βρεττός θα ερχόταν την επόμενη μέρα για να πάρει το VIDEO που χρειαζόταν για το μάθημά του στον ΟΑΕΔ - πράγμα που δεν συνέβη τελικά -

Μέχρι το βράδυ φτιάχτηκαν πάνω και προκηρύξεις, ορίστηκαν εναλλασσόμενες ομάδες περιφρούρησης, κουβεντιάστηκαν τα προ-βλήματα που προέκυψαν και προγραμματίστηκε η δράση της επό-μενης μέρας. Επιπλέον ενημερώθηκαν οι εφημερίδες "Αλευθερο-τυπία", "Μακεδονία", "Θεσ/νίκη", για τον σκοπό, τα αιτήματα και το πρόγραμμα της κατάληψης. Ακολούθησε ολονύχτιο γλέντι.

3 Δεκέμβρη 1987, Πέμπτη: Κατάληψη της Γραμματείας του τμήμα-τος, γύρω στις 7.00 το πρωί, από ομάδα φοιτητών. Χαρακτηριστι-κό ήταν ότι οι υπάλληλοι της Γραμματείας και το υπόλοιπο προ-σωπικό δεν εκδήλωσαν καμιά διάθεση σύγκρουσης με την ομά-δα αυτή και κράτησαν στάση αναμονής, μέχρι να λάβει θέση ο Πρύτανης. Σ' αυτό το ήπιο κλίμα, δεν κρίθηκε αναγκαίο να υπάρ-ξουν αυστηρές απαγορεύσεις εισόδου και εξόδου των υπαλλήλων στο γραφείο, εφόσον δεν εργάζονταν, ή κάποιο κλειδίωμα της πόρ-τας. Έτσι, όταν γύρω στις 11.30πμ ο κος Πρύτανης έδωσε λακω-νική "εντολή" να "εργαστούν οι υπάλληλοι" - μεταθέτοντας την ευθύνη της σύγκρουσης ή όχι με τους φοιτητές στους υπαλλή-λους - δεν υπήρχε η δυνατότητα άμεσης παρεμπόδισής τους, και φυσικά αποκλείστηκε εξαρχής η άσκηση οποιασδήποτε μορφής άμεσης βίας. Μετά από πολύωρη συζήτηση με την κα Μωυσιδού και τον κ. Αγγελή, που ζητούσαν γραφειοκρατικά διαπιστευτήρια "νομιμότητας" της κατάληψης (σφραγισμένη συλλογή και τμήμα κλπ) η ομάδα των φοιτητών του συλλόγου αποχώρησε προς το πα-ρόν.

Το ίδιο πρωί, σύμφωνα με την απόφαση του συλλόγου, προβλέ-πεται συμμετοχή στην κινητοποίηση άλλων κινητοποιήσεων, που με πρόταση της ΠΣΚ λείχαν αποφασίσει "περικύκλωση" (ή σύμβο-λική κατάληψη) του Υπουργείου Β. Ελλάδας. Ταυτόχρονα πρέπει να ειδοποιηθούν τηλεφωνικώς όλοι ανεξαιρέτα οι διδάσκοντες για την συζήτηση της επόμενης μέρας.

Καθώς γίνονται προσπάθειες προς όλες αυτές τις κατευθύν-σεις, μένουν ελάχιστα άτομα να περιφρουρούν το κτίριο. Λόγω της φυσικής αδυναμίας να περιφρουρούνται όλες οι πόρτες, μέ-νει ανοιχτή μόνο η μία, από την οποία είναι δυνατό να ελέγ-χεται η είσοδος και η έξοδος οποιουδήποτε. Ιδιαίτερα στην κεν-

Εγινε την παρασκευή 22-1-1988 η δική 30 φοιτητών-και μη- για την καταληψη του κτι-ριου της οδου Αρμενο-πουλου 10. Ο ιδιοκτητης επιμενει στην ποινικη διωξη τους αν και προ-σφερθηκαν να δωσουν το ~~χωρο~~ ενοικιο, που ειναι γυρω στις 20.000 για ολο το-τριωροφο-κτιριο. Η αποφαση του δικαστηριου δεν εχει εκδοθει ακομα.

τρική είσοδο, τοποθετήθηκε επικλέον ένας πάγκος κάθετα στο άνοιγμά της, για να εμποδίσει την είσοδο όσων είχαν κλειδιά. Παρόλ' αυτά, κρυφά και χωρίς να χεί την εντιμότητα να ειδοποιήσει την επιτροπή περιφρούρησης, μπήκε από την πόρτα αυτή ο καθηγητής κος Ανδριόπουλος, χρησιμοποιώντας δικά του κλειδιά. Η ομάδα περιφρούρησης τον αντιλήφθηκε την στιγμή που εκείνος, χωρίς και πάλι να μιλήσει σε κανέναν, έβγαине από το κτίριο. Με βάση αυτό το γεγονός, οι μόνοι που είναι σε θέση να γνωρίζουν ακριβώς ποιοί άνοιξαν με τα κλειδιά τους και μάλιστα- χωρίς να ενημερώσουν κανέναν- στον κατειλημμένο χώρο είναι οι κύριοι που διαθέτουν κλειδιά.

Μέχρι τις 4.00 το μεσημέρι είχαν ειδοποιηθεί όλοι οι διδάσκοντες και όσοι από το προσωπικό των Σπουδαστηρίων ήταν δυνατόνα βρεθούν. Αρκετοί από αυτούς έδειξαν ενδιαφέρον και διάθεση να συμμετέχουν στη συζήτηση, ενώ άλλοι δήλωσαν ότι "δεν συζητούν υπό καθεστώς κατάληψης" (κ. Π. Ξωχέλλης), ότι "δεν συζητούν" γενικώς (κ. Ν. Τερζής) ή ότι "δεν μπορούν να συζητήσουν, γιατί βρίσκουν ανάρμοστα τα όσα κάνουν οι φοιτητές" (κ. Μ. Χαρίτου-Φατούρου).

Βπειδή είχαν προγραμματιστεί κάποιες VIDEO προβολές και συζητήσεις πάνω σ' αυτές στα πλαίσια της κατάληψης, χρειαζόταν κάποιο VIDEO. Θεωρήθηκε φυσικό και σκόπεμο-σύμφωνο με το πνεύμα της αυτοδιαχείρισης που φηφίστηκε από την ΓΣ του συλλόγου-να χρησιμοποιηθεί ένα από τα VIDEO που υπήρχαν στη Σχολή, όχι να νοικιαστεί ένα απ' έξω, ξεοδεύοντας έτσι επικλέον χρήματα, που στο κάτω-κάτω δεν περισσεύαν από κανέναν. Αφού λοιπόν ο κ. Χαλαμπίους είχε κλειδώσει το VIDEO στο γραφείο που χρησιμοποιεί ο κος Τερζής, έπρεπε αυτό να ανοιχτεί για να χρησιμοποιηθεί το VIDEO. Έτσι ανοίχτηκε η πόρτα και, αφού πάρθηκε το VIDEO, το γραφείο ξανακλειδώθηκε αμέσως και δεν ξαναανοίχτηκε ποτέ σε όλη τη διάρκεια της κατάληψης.

Αυστυχώς εκείνη τη στιγμή δεν είχε γίνει ακόμα αντιληπτό ότι σε ντουλάπι του III, που εθεωρείτο απ' όλους κλειστό και κλειδωμένο-ενώ τελικά δεν ήταν-, υπήρχε άλλο ένα VIDEO, κι άλλες δύο τηλεοράσεις, εκτός απ' αυτήν που υπήρχε έξω, στην αίθουσα III. Μέσα στον ίδιο χώρο-που "ανήκει" στον Παιδαγωγικό Τομέα-βρέθηκε ένα φωτοτυπικό μηχάνημα (δωρεά της VOLKS-WAGEN, για την συνεργασία που είχε με τον Τομέα πριν ορισμένα χρόνια...) κλειδωμένο (δηλαδή άχρηστο), κι ένας πολύχρσος, επίσης κλειδωμένος. Περιττό να σημειωθεί πως όλ' αυτά ήταν-και είναι- προς χρήση των καθηγητών, ενώ οι φοιτητές δεν γνώριζαν καν την ύπαρξή τους-εξαιρούνται οι μεταπτυχιακοί.

Έτσι, αφού εξασφαλίστηκε VIDEO, έγινε προβολή δύο ταινιών και αντίστοιχες συζητήσεις, όπως ήταν προγραμματισμένο. Επίσης καταρτίστηκε πρόγραμμα δράσης της επόμενης μέρας, ενημερώθηκε ο ραδιοσταθμός του Δήμου για το πρόγραμμα της κατάληψης, ενώ παράλληλα και σε όλη τη διάρκεια της κατάληψης γίνονταν ανακοινώσεις από τον Σταθμό κατάληψης της Αρχιτεκτονικής.

4 Δεκέμβρη 1987, Παρασκευή: Στις 6.45 πμ ομάδα φοιτητών κα-
ταλαμβάνει την Γραμματεία του Τμήματος. Έχοντας υπόψιν τα γεγονότα της προηγούμενης μέρας, δεν επιτρέπει σε κανέναν απολύτως την είσοδο στο κατειλημμένο γραφείο, αποτρέποντας έτσι την πιθανότητα να επαναληφθεί η ίδια ιστορία. Ο κ. Αυγελής και η κ. Μουσιόδου, αφού πήραν το υπογεγραμμένο έγγραφο που είχαν ζητήσει και καθυσόχασαν την γραφειοκρατική τους συνειδήση, άφησαν το κατειλημμένο γραφείο χωρίς σχόλια. Ως το μεσημέρι δεν παρουσιάστηκε κανένα πρόβλημα και η κατάληψη συνεχίστηκε ήρεμα.

Στο μεταξύ, "αγανακτισμένοι φοιτητές" (αποδοδειγμένα συγκε-
κριμένες πολιτικής παράταξης στην συντριπτική τους πλειοψη-
φία) απαιτούσαν βία να μουν στο κατειλημμένο κτίριο, με το επιχείρημα ότι είχαν λήξει οι καταλήψεις των δικών τους συλ-
λόγων και ήθελαν να κάνουν μάθημα. Όταν τους δόθηκε από την ομάδα περιφρούρησης η απάντηση ότι υπήρχαν άδειες αίθουσες του Ψυχολογικού στο νέο κτίριο, τις οποίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να στεγάσουν τα μαθήματά τους, αρνήθηκαν λέγοντας ότι "είναι θέμα αρχής". Μετά από μικροεπεισόδια, δεν κατόρθωσαν να σπάσουν την κατάληψη.

Στις 10.00 πμ άρχισαν να έρχονται οι λίγοι διδάσκοντες που αποφάσισαν να λάβουν μέρος στη συζήτηση που είχε προγραμ-
ματιστεί. Απ' όλα τα μέλη του ΔΕΠ (γύρω στα 43 άτομα) που ει-
δοποιήθηκαν, οι 3 έλειπαν για ταξίδια, οι 2 ήταν άρρωστοι, και

Το τεύχος είναι
υπό τη νομική
προστασία της
Ανώτατης Επιστημονικής
Νομικής
Τάξης Ρ.

από τους υπόλοιπους 38, ήρθαν οι εξής 7: κ. Ράσης, κ. Παλάγγεσης, κ. Δικαίου, κ. Σφενδόνη, κ. Δεληγιάννη, κ. Αυγερινού, Ελένη και η κ. Παπαναούμ. Η συζήτηση κινήθηκε γύρω από τις ιδεολογικές βάσεις, το σκεπτικό και τα αιτήματα της κατάληψης, και επικεντρώθηκε, μετά από παράκληση των ιδιοσκόπων, στα επιμέρους αιτήματα που θα μπορούσαν ίσως να ικανοποιηθούν μετά από συζήτηση μέσα στο τμήμα ή τους Τομείς, αιτήματα που μέσα από την κουβέντα φάνηκε ότι ήταν κοινά για όλους. Το κλίμα ήταν ήπιο και φιλικό-τουλάχιστον μέχρι το σημείο που άτομα τα οποία δεν παρευρίσκονταν από την αρχή στη συζήτηση και δεν είχαν καν συνείδηση του τι συζητιόταν εκεί μέσα, εμφανίστηκαν ξαφνικά και όψιμα στη μέση της κουβέντας για να εκφράσουν πανηγυρικά τις πολιτικές τους θέσεις και τις παραταξιακές τους αντιπάθειες, πράγμα που οδήγησε σε μερική σύγχυση και ταραχή.

Οι διδάσκοντες που ήρθαν επισήμαναν την άγνοια των μελών του ΔΕΠ για τον χαρακτήρα και τους σκοπούς της κατάληψης, άγνοια που, όπως τόνισαν, τους κάνει ευάλωτους στην παραπληροφόρηση, και τη συκοφαντία, που δεν έλειψε, και δήλωσαν ότι έκριναν χρήσιμη τέτοιου είδους επαφές και άμεση συζήτηση με τους φοιτητές, θεωρώντας ότι σε κάποια πράγματα μπορεί να βρεθεί μια κοινή γραμμή πλευσης. Πρότειναν εξάλλου να οργανωθούν τέτοιες συζητήσεις και έξω από το καθεστώς της κατάληψης.

Από τους 7 παραπάνω, στην κουβέντα παρέμειναν και συμμετείχαν μόνο οι 6. Η κ. Παπαναούμ αποχώρησε πριν αρχίσει καν η ενημέρωση, δηλώνοντας ότι η παρουσία της αποτελούσε μια συμβολική πράξη, που έδειχνε ότι υπάρχουν και πρέπει πάντα να υπάρχουν περιθώρια συζήτησης με τους φοιτητές* ωστόσο η ίδια δεν έμεινε να συζητήσει.

Την ώρα που συγκεντρώνονταν οι ενδιαφερόμενοι διδάσκοντες, μπήκε στο κτίριο η κα Βακάλη και λέγοντας ότι ήρθε για να συμμετέχει στη συζήτηση, ζήτησε να πάει για λίγο στο γραφείο της. Όταν άρχισε η κουβέντα στάθηκε αδύνατο να βρεθεί η κα Βακάλη, η οποία τελικά δεν ήρθε καν στην αίθουσα 112, όπου γινόταν η συζήτηση, και είχε χρησιμοποιήσει το γεγονός ως πρόσχημα για να υπερβεί τον κανονισμό της κατάληψης. Αργότερα υπήρξαν επάνω άτομα που την είδαν να βαίνει από την αίθουσα 114, την οποία, ως σημειωθεί, δεν μπορεί παρά να άνοιξε με δική της κλειδιά, εφόσον ήταν από την αρχή ως το τέλος της κατάληψης κλειδωμένη και άθικτη.

Το ίδιο απόγευμα είχε προγραμματιστεί συζήτηση με θέμα "Η κατάσταση στην μέση εκπαίδευση και η θέση των αποφοίτων του τμήματος σ' αυτήν". Τελικά η συζήτηση έγινε με ομιλητές μόνο από τον ΕΚπαιδευτικό Όμιλο και από μέλη του μαθητικού περιοδικού "Απόπειρα", εξαιτίας "αμέλειας" (σκόπιμης ή μη) των μελών της συντονιστικής επιτροπής, τα οποία είχαν αναλάβει να καλέσουν τους υπόλοιπους (μέλη που-συμπεριλαμβανόμενα εκπροσωπούσαν στην ΣΕ την ΠΕΚ). Περίπου τρεις ώρες πριν αρχίσει η συζήτηση, στο ΚΑ εξαφανίστηκε μυστηριωδώς η μικροφωνική εγκατάσταση, χωρίς κανένας να ειδοποιήσει την ΣΕ. Αργότερα μαθεύτηκε ότι την αφαίρεσε, αφού άνοιξε με δική του κλειδιά την έξω πόρτα που οδηγεί στο ΚΑ, ο συντηρητής, με εντολή της Διοίκησης, -τί σύμπτωση πάλι!- "για να διαφυλαχτεί η ασφάλειά της."

Η συζήτηση έγινε χωρίς μικρόφωνο και συνεχίστηκε μέχρι αργά το βράδυ.

5 Δεκέμβρη 1987, Σάββατο: Γύρω στις 12 το μεσημέρι, δόθηκε στην ΙΙΙ συνέντευξη τύπου στην "ελευθεροτυπία" από κοινού με μέλη της συντονιστικής επιτροπής κατάληψης του Ιταλικού και της Οδοντιατρικής. Η συνέντευξη δεν δημοσιεύτηκε ποτέ. Το ίδιο πρωί και σε συνδυασμό με τις άλλες κατειλημμένες σχολές βγήκε τραπέζι στην Καμάρα, όπου μοιράστηκαν προκλητικές που κληροφορούσαν τους πολίτες που περνούσαν για τα αιτήματα των καταλήψεων.

* και στον υπόλοιπο χώρο

Μετά το απόγευμα και σ' ένα ήσυχο κλίμα, η αμφισβήτηση της "αισθητικής των άσπρων τοίχων" γίνεται πράξη. Σε κλίμα ηρεμίας και συντροφικότητας το υπόγειο του Π. κτιρίου αλλάζει πρόσωπο, πλημμυρίζει με χρώματα και δημιουργική φαντασία.

Η μέρα τελειώνει χωρίς προβλήματα.

6 Δεκέμβρη 1987, Κυριακή: Το βράδυ στις 7.00 κορυφώνεται ο κύκλος των συζητήσεων με την κουβέντα για τη θέση του ΦΚ απέναντι στην κυβερνητική πολιτική. Προσκεκλημένοι ήταν εκπρόσωποι όλων των πολιτικών ομάδων. Η μόνη παράταξη που έλειψε, αν και είχε προσκληθεί, ήταν η ΚΝΕ.

**ΜΗ ΣΤΕΝΟΧΩΡΕΙΣΘΕ
ΠΤΩΧΑ ΔΕΝΔΡΑΚΙΑ!
ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ
ΘΑ ΣΑΣ ΣΩΣΟΥΝ!**

Σημια κινδυνεύουν: Νέο κτίριο στο χώρο του παρκου της παλιάς φιλοσοφικής σκοπεύουν να φυτέψουν καποιοι από την Κοσμητεία, για να καλυφεί τις ανάγκες της σχολής, αγνοώντας τις πραγματικές ανάγκες αυτής της πόλης. Κι είναι οι ίδιοι που πριν λιγο καιρο κατεγγέλναν το καιρο κατεγγέλναν Τμήματος του ψυχολογικού, τη Νομική για τις λευκές που σφαγιάζει για τις δικές της ανάγκες. Η υποκρισία τους δεν θα μείνει -ας μη μείνει αναπάντητη...

«Τα σκυλάκια του Παυλώφ»
«οι Παυλώφ του Ντιντερό»»

ΕΓΩ: Το ακριβώς είναι αυτό το κόλπο του σκύλου; ΑΥΤΟΣ: Μα από που ήρθες; Αληθινά δεν ξέρεις την ιστορία του εξαίρετου αυτού κυρίου που προσπαθούσε να απομακρύνει ένα μικρό σκυλάκι του απ' αυτόν για να το κάνει δώρο στον Σφραγιδοφύλακα που το λήτρυνε;...

Θυμάσαι πως αγαπούσε τον Μπορού ο σκύλος του. Κιακόμα θυμάσαι πόσο τρώαζε το κακόμοιρο το ζωντανό σαν έβλεπε την παράξενη εμφάνιση του Υπουργού (του Μπορού). φαντάσου πως τον χρειαζότανε μια βδομάδα ύστερα να ξεπεράσει την ταραχή του. Πρέπει να νιώσεις όλες τις συνθήκες που συντελέσανε να δημιουργηθεί το πρόβλημα για να διαπιστώσεις και τα καλά της λύσης του. Άκουσε, άκουσε και θαύμασε!

Ο Μπορού είχε μια μάσκα που παροστάνε το Σφραγιδοφύλακα. Ήλθε ύστερα τη φάρδιά του σκύλου από τους υπηρέτες. Φόρεσε τη μάσκα και τη ρόμπα. Σ' λίγο φώναξε το σκύλο, τον χάρωσε και τον έδωσε μπισκότα. Ξαφνικά πέταξε την ψεύτικη αμφίεση και παρουσιάστηκε με το αληθινό του πρόσωπο. Φώναξε πάλι το σκύλο και το μαστίγωσε. Σε λιγότερο από τρεις μέρες, αφού η ίδια διαδικασία επανέλασε από το πρώτο, το βράδι, ο σκύλος είχε μάθει να φεύγει από τον Μπορού τον Υπουργό Γεωργίας και να ζητάει προστασία στον Μπορού τον Σφραγιδοφύλακα.

«Απόσπασμα από τον Ανεψιό
του Ραμόν» 176L...

**ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ, ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΤΙΝΩΝ
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑ**

Η ευθύνη απέναντι στην Ιστορία, ο αγνός ανθρωπισμός, η δημοσιογραφική δεοντολογία, η επιστημονική υπευθυνότητα -και άλλαι αηδίσαι, οφείλω να ομολογήσω- επιβάλλουν να εξετάσουμε εδώ εις βάθος δύο τινά: το ιδεολογικό υπόβαθρον εκείνης της περιφήμου καταλήψεως διαρκείας εις το παλαιόν κτήριον της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. και την πρακτικήν που ακολουθήθηκε κατά την διάρκειάν της.

Το πρώτον θέμα έχει ως εξής: υπάρχουν "καταλήψεις" (εκ της προθέσεως "κατά" και του αοριστικού θέματος του ρήματος "λαμβάνω") και "καταλείψεις" (εκ της αυτής προθέσεως μιν, εκ διαφορετικής προθέσεως δε, και εκ του αοριστικού θέματος του ρήματος "λείπω"). Η διαφορά, νομίζω, είναι έκδηλος. Εις τας μιν πρώτας, σκοτεινά υποκείμενα καταλαμβάνουν έναν χώρο -εις την προκειμένη περίπτωση- το εν λόγω κτήριο- εις τας δε άλλας, υποκείμενα εντόνου χρώματος (εγ)καταλείπουν το αυτόν κτήριο υπό σφαιραν αεροπανών εις την ειμαρμένην του, λέγοντες ότι δήθεν "κλιμακώνουν τον αγώνα τους".

Εδώ είναι απαραίτητον να θύξουμε εν ακομή γλωσσολογικόν ζήτημα. Η λέξις "κλιμακώνω" παρασάγγας απέχει της λέξεως "κλιμακώω" ήτις επ' ουδενί λόγω χαρακτιρίζει αγώνες, ρε παιδιά με τις ντουντούκες. Και τι άλλο παρά κλιμακώω αποτελεί η τακτική "μια μέρα έξω, δυο μέρες μέσα, μια μέρα αγώνας, δυο μέρες παρακολουθήσεις, μια μέρα πορεία εδώ, μια μέρα συλλαλητήριο εκεί, ξανά μανά μια μέρα δξω Τουρκοί από τ' αμπέλι".

Ως προς το δεύτερον θέμα (εις το πρώτον θα επανέλθουμε εις την καταλείψα του παρόντος παραληρογραφήματος) πρέπει να επισημανθούν τα κάτωθι:

-Είναι απολύτως ανακριβείς αι φήμει που διεδόθησαν εις τον πανεπιστημιακόν χώρον περί οργίων εν τη καταλήψει. Περίτραντος αποδείξεις της ελλείψεως τοιούτων ενεργειών είναι το γεγονός ότι κανείς εντόνου χρώματος φοιτητής δεν εξενύχτησεν εις την κατάληψιν, όπως ασφαλώς θα είχε συμβεί εάν επρόκειτο να εκτονώσει την καταπιεσμένην σεξουαλικότητάν του εν οργίοις.

-Επίσης είναι απολύτως ανακριβής η από σκοτεινούς κύκλους εκπορευμένη φήμη ότι η Κ.Ν.Ε. δεν συμμετείχε εις την κατάληψιν. (Η Κ.Ν.Ε. συμμετείχε· οι Κνέτες που ήταν;) Και όσοι εντόνου χρώματος φοιτηταί παρευρέθησαν -προσέξτε την πρόθεσιν "παρά" στο σύνθετον αυτό ρήμα, που δηλώνει το "πλησίον" και ουχί το "εντός"- ουδόλως δεν εβδόσκουν ως σύνθηες ει, όπως τινες κακοήδεις θέλουν διαδοθεί. Απεναντίας, έπραξαν ό,τι δύναντο όπως παρακλώσουν τας καταληπτικές διαδικασίας με αφάνταστον ενεργητικότητα και ζήλον.

Εν καταλείψει:

Ρε παιδιά, εμείς δεν την κάναμε για πλάκα την κατάληψη. Κι ούτε για πλάκα σας στέρησαμε την πολύτιμη γνώση που σας προσφέρει το Πανεπιστήμιόν μας, όπως μερικοί θέλησαν να μας πουν όταν ήρθαν με τον τσαμπουκά να κάνουν μάθημα γιατί "εμείς", λέει, "είμαστε από άλλο Τμήμα". Όχι ρε παιδιά. Δεν είμαστε από άλλο Τμήμα· από άλλο ανέκδοτο είμαστε, όπως πάντα.

Και η κατάληψη (με ήτα κι όχι με έφιλον γιώτα) είχε κάτι να πει και να δώσει. Άλλο αν εσείς δεν το ακούσατε και δεν το πήρατε. Ας είν' καλά το ινάτι σας. Και του χρόνου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ (·)

Θα πρέπει σ' αυτό το τεύχος να διορθώσουμε ένα σφάλμα του προηγούμενου (2ου) τεύχους. Ο κατάλογος των ατόμων που συνεργάστηκαν σε κάποια φάση στη δημιουργία εκείνου του τεύχους ήταν ελλιπής. Έτσι συνεργάστηκαν ακόμη οι: Κώστας Κ. (ή Κ.Κ.[®]), Κατερίνα, Κατερίνα Ζ., , Εύα...

Ακόμη ενδιαφέρον είναι να γίνει μια αναφορά στον τρόπο έκδοσης του περιοδικού. Η προσπάθεια περιορισμού των εξόδων (λόγω του περιορισμένου ταμείου μας) γρήγορα έγινε προσπάθεια αντικατάστασης της μισθωτής εργασίας (όπου εμείς θα 'μικσαν αφεντικά και θα πληρώνουμε) με εθελοντική δημιουργική εργασία απ' όποιους ενδιαφέρονταν για το περιοδικό. Έτσι το γράψιμο των κειμένων οι μεταφράσεις, οι δακτυλογραφήσεις, η σελιδοποίηση (μ' αυτό εμείς εννοούμε την τελική διαμόρφωση κάθε σελίδας + την τοποθέτηση σε σειρά των σελίδων), το κόλλημα του εξωφύλλου και της ετικέτας του, η διαμόρφωση και η διακόσμηση (σε μερικά μόνο αντίτυπα, διαφορετική στο καθένα), όλα αυτά έγιναν με εθελοντική δημιουργική δουλειά. Αυτά που έγιναν "έξω" και πληρώθηκαν ήταν η αγορά (και κόψιμο) του εξωφύλλου και η φωτοτύπηση και κόστισαν γύρω στις 21.000 για 200 αντίτυπα. Έτσι δίκαια τα "Σκυλάκια του Παβλώφ" θα χαρακτηρίζονταν ένα χειροποίητο (τα ι τα γράφετε όπως θέλετε) περιοδικό.

Θεωρούμε τα "Σκυλάκια του Παβλώφ" μια εναλλακτική έκδοση, όχι μόνο στο επίπεδο του περιεχόμενου λόγου αλλά και στην ποιότητα των σχέσεων παραγωγής αυτού του περιοδικού. Βέβαια, επειδή δεν διαθέτουμε μέσο παραγωγής (φωτοτυπικό ή τυπογραφείο) αναγκαστήκαμε να νοικιάσουμε, όπως επίσης αναγκαστήκαμε να πληρώσουμε για το χαρτί των σελίδων και του εξωφύλλου. Αλλά η κατάσταση του εναλλακτικού κινήματος σήμερα στην Ελλάδα και η μικρή σύνδεσή μας μ' αυτό, δεν μας επέτρεψαν (μέχρι στιγμής) να ελέγξουμε απόλυτα τη διαδικασία παραγωγής του περιοδικού μας. Ακόμη, ιδίως στα τελευταία στάδια (τακτοποίηση σελίδων-κόλλημα και διαμόρφωση εξωφύλλου), εμφανίστηκε ένας απροσδόκητος ταιλορισμός (αλυσίδα εργασίας-εξειδίκευση). Όμως η δημιουργική κένη ήταν παρούσα σ' όλες τις φάσεις, ακόμη και σ' αυτά τα τελευταία στάδια: Ο καθένας είχε το δικαίωμα καινοτομίας (πέρ' απ' το σχέδιο) στον τομέα που δούλευε και πράγματι πολλοί πήραν δημιουργικές πρωτοβουλίες (μ' αποκορύφωμα τη διαμόρφωση του εξωφύλλου, όπου πάνω στο μαύρο εξωφύλλο ο καθένας ζωγράφιζε ή έφτιαχνε ό,τι ήθελε). Κι ακόμη υπήρξε εναλλαγή καθηκόντων (π.χ. αντικατάσταση των σελιδοποιήσιών) ή κι ανταλλαγή (π.χ. ανάμεσα στο κόλλημα του εξωφύλλου και το γράψιμο της ετικέτας). Για μας όλα αυτά ήταν μια εναλλακτική εμπειρία: Δουλέψαμε ελεύθερα, εθελοντικά και δημιουργικά, χωρίς αφεντικά, για να φέρουμε σε πέρας ένα συλλογικό έργο. Και η ουσία βρίσκεται στη διαδικασία (ή όπως: το μέσο είναι το μήνυμα).

Μια παρόμοια εμπειρία στην έκδοση περιοδικών του "χώρου", "εναλλακτικού", ή "αριστερού", δε μας έχει γίνει μέχρι τώρα γνωστή. Κι είναι εύλογο το ερώτημα: Γιατί τα έντυπα του "χώρου" δεν προχωρούν σε ανάλογες εναλλακτικές διαδικασίες έκδοσης, πράγμα που θα διευκόλυνε τον πολλαπλασιασμό των εναλλακτικών εντύπων; Εντύπων που θα εκδίδονταν εναλλακτικά (και δε θα

έχρασαν...επλή... για τον εναλλακτικό χώρο) ενεργοποιώντας έτσι μεγάλο αριθμό ατόμων σε καθημερινό επίπεδο. Μήπως οι μεν τ' έχουν αφήσει όλα αυτά για μετά τη "μεγάλη νύχτα" και την "κατάληψη των χειμερινών ανακτόρων" κι οι δε είναι τόσο λάτρες της σύγχρονης τεχνολογίας που δεν μπορούν ν' απαρνηθούν κάποιες "α-νέσεις" της ενόψει μιας εναλλακτικής διαδικασίας;

Υ.Γ. Εμείς πάντως προχωράμε σε ανακύκλωση χαρτιού από τη σχολή (αφίσες, άχρηστα βιβλία κλπ.) για τα επόμενα τεύχη...

ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΑ

Για καρέμβαση σε πρακτικό και επίπεδο στους χώρους όπου αντιμετωπίζεται η ψυχοσθένεια, π.χ. ψυχιατρεία και γενικά ιδρύματα εγκλεισμού και θεραπείας του διαφορετικού. Μία βίντεο προβολή η ομάδα έχει πραγματοποιήσει 4 συναντήσεις και μία ομαδική επίσκεψη σε ψυχιατρική μονάδα της ψυχιατρικής λονδίνης. Η ομάδα για τα ψυχιατρικά λειτουργεί στο χώρο του στεκιού της ΦΛΣ, όπου ήδη με πρωτοβουλία της εσσο-μπρος τη δημιουργία μιας βιβλιοθήκης-αρχείου με θεματολόγιο πάνω στο χώρο της ομάδας και την αντιμετώπιση της. Όσοι πιστοί προσέλθεται για ψυχιατρικά κάθε Παρασκευή

Α.Τ.

"Εν αρχή ην η ανάγκη να αμφισβητήσουμε τον εαυτό μας, να τον ταράξουμε και να ταράξουμε μαζί το βρώμικο βόλεμα της αστικής ζωής, να μην αρνηθούμε την ύπαρξη της κρίσης, να προσπαθήσουμε ν' αλλάξουμε τις καλές αξίες και τον τρόπο ζωής που αυτές επιβάλλουν* κι όλες αυτές οι εμπειρίες σημαίνουν κουράγιο, εμπιστοσύνη, πόνο και κινδύνους: όσο για τον πόνο αυτός θα είναι η τιμή που έχουμε πάντα να πληρώσουμε, αλλά σε καμιά περίπτωση θυσία ή εξαγορά (πότε θα απαλλαχτούμε επιτέλους από την μικρόχρονη χριστιανική μας παράδοση)* κάθε φορά που αυτή η τιμή θα 'ναι πολύ ακριβή το αποτέλεσμα μπορεί να 'ναι τα αποτυχημένα σχέδια, ο πόνος, η τρέλλα."*

Για μας όλους ο πόνος είναι στην ημερήσια διάταξη* πόνος που πηγάζει από μια συνείδηση "απογειωμένη" που αρνείται να προσαρμοστεί στην κυρίαρχη κανονικότητα μα δυσκολεύεται και να την ανατρέπει.

Η πηγή των νευρώσεών μας εντοπίστηκε* η υλική βάση της αλληλεγγύης μας στους τρελλούς είναι υπαρκτή. Στο επόμενο σκαλοπάτι της συνεύρεσής μας, όμως, παίζονται τα μεγάλα στοιχεία:

- Θα εξελιχτούμε σε άλλη μια μαινόμενη ομάδα που μέ'οδος της θα 'ναι ο εμπειρισμός;
 - Θα δεχτούμε και θα υιοθετήσουμε αβασάνιστα οτιδήποτε μας φαίνεται αντικομφορμιστικό και "επαναστατικό" ή θα αποκτήσουμε μια επιστημονική μέθοδο ανάλυσης;
 - Θα θεωρήσουμε την αιφισμήτησή μας υπέρβαση και "εωργική" ή θα την χρησιμοποιήσουμε για την κοινωνική ανατροπή;
 - Η "εξέγερσή" μας θα ταραξει τα λιμνάζοντα ύδατα των ασύλων. Θα συνενώσει αντιστάσεις ή θα αποτελέσει αντικείμενο αυτοκατανάλωσης;
 - Η γοητεία της τρέλλας θα ξεπεραστεί* και μαζί της η αστική αντίληψη που θέλει την ελευθερία ταυτόμενη με την τρέλλα, γιατί δεν ανέχεται την ανατροπή, και την τρέλλα ταυτόμενη με την ελευθερία μια και είναι ο χώρος της πιο ανεξέλεγκτης ανευθυνότητας;
 - Οι ανασφάλειές τους καθένα θα αναγνωρίζονται για να αντιπετωπιστούν ή θα παρανομοποιούνται;
 - Θα λειτουργούμε στο εσωτερικό μας αλλά και στην κοινωνία σαν θεραπευτικό σχήμα, που σημαίνει επανα-κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση των έτσι κι αλλιώς τέτοιων συγκρούσεων στο ασυνείδητό μας;
- Ο κύβος ερρίφθη* τα όνειρα είναι η δύναμή μας* και τα όνειρα δεν κανονικοποιούνται.

Στον κόσμο αυτό διαλέξαμε τον κόπο του Σίεφου

Η "αριμεντική των ιδεών" δεν μας πιάει

"Άλλοτε αισιόδοξοι, άλλοτε απαισιόδοξοι"

μα πάντοτε τρελλοί...

σπώνουμε με υπομονή το φορτίο της ανασφάλειάς μας:

Αυτών που κινήσαν για τις πόλεις

μιας αλεξάνδρειας χωρίς βαρβάρους

Θοδωρίς

* από το : "Εργάτης και νεύρωση" του Γκιονάνι Τζέρβις.

ΤΙΤΛΟΣ : ΟΤΑΝ Η ΠΟΡΤΑ ΕΝΟΣ ΚΛΕΙΔΩΜΕΝΟΥ
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ(ΓΡΑΦΕΙΟΥ) ΦΥΛΑΚΙΖΕΙ
ΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ ΒΙΝΤΕΟ, Ο ΜΟΝΟΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΑ ΤΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩ-
ΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΔΙΑΡΡΗΞΕΙΣ (ΜΕ-
ΣΩ ΚΛΕΙΔΑΡΑ ΑΝΤΙ ΤΡΟΥΧΤΕΡΟΥ
ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ, ΔΙΟΤΙ ΗΛΙΘΙΣ ΔΕΝ
ΠΡΟΕΝΟΗΣΕΣ ΝΑ ΕΧΕΙΣ ΚΑΛΕΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΜΑΤΕΥΡΣ ΤΟΥ
ΔΙΑΡΡΗΓΝΕΙΝ) ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΑΥΤΟΥ
ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ. (HONORE DE BALZAC)

9

Ενας καλός, αρκετά εντυπωσιακός δηλαδή, τρόπος, γιατί σε κοινωνία των θεαμάτων ζούμε, ν' αρχίσει ένα υπέρ των καταληψιών κείμενο θα ήταν να πάρει ο γραφών το ρήμα καταλαμβάνω και να δώσει τις σημασίες του: αφενός αυτή της καταληψής ενός χώρου αλλά προπαντων αυτή της κατανοήσης ενός φαινομένου-αφού καταλαμβάνω = καταλαβαίνω, κατανοώ. Θα μπορούσε μ' αυτό τον τρόπο να καταλήξει να ισχυριστεί κανείς ότι αφού το ρήμα που χρησιμοποιείται και για τις δύο ενεργειές είναι το ίδιο τότε η ουσία των δύο ενεργειών μπορεί να συμπίπτει. Αν τραβούσαμε τα πράγματα στα άκρα τους-σε καταστάσεις εξαιρετικά πειστικές όπως οι σημερινές είναι αναποφευκτο-θα φτάναμε σ' ένα φραστικό σχήμα τέτοιο: Η καταληψή του ζωτικού χώρου κάθε οργανισμού είναι αρχή της κατανόησης απ' τον ίδιο της ζωής του. -Ίσως γι' αυτό και η χειρότερη τιμωρία θεωρείται, και είναι, ο εγκλεισμός.

Στα ζώα, η αρχή της προσωπικής ανεξαρτησίας τους, είναι ο καθορισμός δια των οζόντων απεκκριμάτων των του χώρου όπου θα μπορούν να κινούνται ανεμела χωρίς να διακινδυνεύουν κακά συνάπαντηματα με ανθαιρέτους εισβολείς. Θα μπορούσα να ισχυριστώ εδώ, χωρίς να λωω κατι ιδιαιτέρα τολμηρό και πρωτοδιατυπωμένο, πως ο άνθρωπος αντικατέστησε τα οζόντα με τοίχους και κλειδαριές. Απο το "ο φόβος φυλάει τα ερμηνα" περάσαμε στο "καλός ο αγιασμός αλλά να παρουμε και μια γατα". Τότε ακριβώς και ο, ζωτικός αλλά δυναμένος να διεκδικηθεί τουλαχιστο, χώρος κατηντήσε εγκλειόμενος, δηλαδή "ιδιωτικός".

Τώρα πλέον οι τδιχοι και η κλειδωμενη πορτα αποκλειουν με σιγουρια την προσβαση στον συγκεκριμενο χωρο. Ας προσεξουμε εις το εξης αυτο: οποιος αναγκαστει να εισελθει εκει θα χαρακτηριστεί αναποφευκτα "διαρρηκτης". Κι ας κρατήσουμε υπ' όφιν κι αυτή τη φράση απ' το "Όνομα του Ρόδου": "Όλες οι αρεστές είναι λαβαρα μιας πραγματικότητας αποκλεισμού". Λω εν τελει εδω ξεκαθαρα στηριζομενος σ' αυτα που πρωτύτερα εγραφα:

Ενα κλειδωμένο γραφείο είναι εκδήλωση συμπεριφοράς ζωδούς, κατά τα φαινόμενα όμως μονον. Ας στηρίξουμε την αντίρρηση: Τα ζώα δύο τρόπους κατοχής του ζωτικού τους χώρου εφαρμόζουν. Αυτον που παραπάνω περιεγραφα ως τον "δία των οζόντων απεκκριμάτων" κι αυ-

τον της χελωνας: κουβαλουν το χωρο τους μαζί τους. Ο άνθρωπος, αυτοι που αυτοεπονομαζονται ανθρωποι κι ακομα χειρότερα "ανθρωπιστες", διεπραξαν μιμούμενοι δηθεν τη φύση την υφιστη δυνατή αυθαιρεσία: Ετόλμησαν να διεκδικήσουν και εν πολλοίς το πετυχαν η-κατοχή τους του χώρου να υφίσταται ακομα κι όταν αυτοι δεν θα είναι παρόντες. Σε εφαρμογή αυτής της εξουσιαστικής λογικής "χωρίς περισκεψιν, χωρίς αιδω υψηλά γύρω του εκτίσαν τειχή". Κι αποκλείσαν μ' αυτό τον τρόπο τον χώρο απ' τους ανθρώπους κι ενεκλείσαν τους ανθρώπους εξω απ' το χώρο. Κι επειδή οι νομοθέτες τότε, όπως και τώρα, ήταν αντρες, εφαρμόσαν την ίδια αντίληψη περι χωροκτησίας και στις γυναίκες τους. Όταν εφευγαν για να δοξαστούν και να πλιατσικολογήσουν στους Αγίους Τοπούς κλειδωναν, ακομα κι αυτές: οι περιφημες "ζώνες αγνοητός" που υπάρχουν σε πολλά μουσεία της Ευρώπης πιαστοποιουν αυτή την διαστροφή που υπαγόρευε στον μελλοντα "μοιχο" να σπουδάσει διαρρηκτης αφού μονον ο γαιοκτημων θα μπορούσε να εισερχεται νομοτυπως ως κλειδοκρατωρ στα απαγορευμενα. Οι περισσότερες απ' αυτές τις εγκλειστές πεθαιναν απ' τις μολυνσεις που τους προκάλουσαν τα σιδερα αλλά τι μ' αυτο; Μήπως και τσα χαράφια δε μενουν χερσα και τσα κτηρια δε ρημαζουν κλειστα;

Ας κλεισουμε πλέον αυτή την παραγραφο γιατί θα παρακονεθουν τα, αξιοπρεπέστερα των ανθρωπιστων, ζώα. Αυτά όπως είναι προφανές ουδεν εισημα ιδιοκτησιομανίας υφίστανται. Ξαναγραφω πως η μόνη διεκδίκηση που υλοποιουν είναι αυτή της αναγκαιας για τη ζωή τους επ' αρχούς χρήσης του περιβαλλοντος χώρου τους. Και βεβαίως ποτε δεν φυλακίζουν το χώρο τους σε τέσσερις μη προσελασμούς στο οποιοδήποτε συνζωο τους τοίχους, όταν αυτά δεν τον χρησιμοποιούν. Η ηλιθια κατοχή-αχρηστευση του χώρου κι όχι μονον αυτου είναι καθαρά "ανθρωπινή" ιδιοτητα. Έτσι η αποφανση περι ζωδούς συμπεριφοράς τώρα, αφού εκπληρωσε το σκοπο της, αποσυρεται ενδοξα.

Ας επισημανουμε και κατι άλλο: "ιδιωτης" στην αρχαία, εξ ου και "ιδιωτικός" σημαίνει ηλιθιος. Καπου αλλου ιδως φαζουμε να βρούμε πως η λεξη εξελιχθηκε ως προς τα σημαινόμενα της μ' αυτο τον τρόπο. Αυτή η επισημανση θα μας βοηθησει πολυ παρακατω.

Ενα κλειδωμένο "ιδιωτικό" γραφείο αποτελεί εξέχουσα προκλήση όταν βρίσκεται σε ένα χώρο δημοσιο εξ ορισμού. Ο δημοσιος χαρακτηρας βεβαια είναι μαλλον μονο κατ' ονομα τετοιος αφού καταντήσε να σημαίνει η εννοια του δημοσιου, το μοιρασμα του χώρου του δημοσιου σε ολεον ελαττωμενα ιδιωτικα χωρια.

αφού οι διεκδικητές ιδιωτικού χωριού-μεριδίου εκ του δημοσίου χωρού αυξάνονται και πληθύνονται συνεχώς και κατακυριεύουσι της γης. Υπακούουν φυσικά σ' αυτή τη λογική που λέει πως ο καθείς αποκτάει υποστasia όταν ιδιοποιηθεί χώρο, όταν προικισθεί δηλαδή με οικοπέδο ως έμπορος κορασίδας του παλαιού ποτε.

Είναι, θεώρεται δηλαδή, απαράδεκτο, μη φυσιολογικό, σ' αυτό εδώ το Πανεπιστήμιο να υπάρχει αξιωματούχος του μη κατεχών ιδιωτικό, θέλω να πω με δίκια του αποκλειστικής δυνατότητας πρόσβασης σ' αυτόν ελεύθερα κλειδωμένος και τοίχων, χώρο. Και ως εδώ αυτό μπορεί να γίνει εστώ ανεκτό "διότι ζούμε μέσα σε μια κοινωνία η οποία έχει αυτούς τους συγκεκριμένους νόμους και ειμθα υποχρεωμένοι να τους τηρούμε ως ο Σωκράτης ο οποίος απέδεχθη να πει το κωνίο για να μην φανεί ανυπακούος στα κελεύσματα της πατρίδος και διδάσκει με την στάση του αυτή η πολλή επαναστασία βλαπτει". (Δεν λεγούσι βεβαίως πως βλάπτει πρωτίστως τους κρατούντες, τους εκαστοτε αρχόντας, αλλά αυτό ελείπε να τα λέμε όλα).

Αλλά αφού θέλουμε να ονομαζομαστε συγχρόνη δημοκρατική κοινωνία-ποσο μάλλον η Πανεπιστημιακή κοινότητα-ας πούμε απλά πως η άλλη μερίδα, αυτή των δουλευόντων, κι όχι εργαζομένων, σ' αυτό το χώρο κατέχει νομοτυπώς, κατοπιν ευγενούς προσφοράς εκ της Διοικήσεως, ένα υπερόχο δωμάτιο διαστάσεων δυο επί τρία παραπλευρώς των ανδρικών ουρητηρίων και αφοδευτηρίων του νεο κτηρίου της ΦΔΣ στον πρώτο ορόφο. Πρέπει βεβαίως να επισημανθεί το εκπληκτικό γεγονός πως το εν λόγω δωμάτιο είναι καταφανώς θαυματουργό αφού καταφέρνει να στεγαίνει τις διοικητικές αλλά και τις άλλες όλες τις λειτουργίες όλων, και των επτά, φοιτητικών συλλόγων των επτά τμημάτων της σχολής. Οι οποίοι συλλογοί περιέχουν αίστως Επτά Χιλιάδες (7000) περίπου φοιτητές και φοιτήτριες. (Μια πρόταση είναι να παραχωρηθεί και ο ακριβώς απεναντί χώρος εις τους συλλογούς, αυτός παραπλευρώς των γυναικείων καμινεδών, για να συνεδριαζόμε ξεχωριστά τα αγόρια από τα κορίτσια και να αποφυγώμε έτσι τις καταγγελλίες περί φοιτητικών οργίων π.χ. εις τα καταλήψεις.).

Το καθεστώς αυτό της διαχείρισης των χώρων του Πανεπιστημίου νομίζω πως είναι αυτό το ίδιο της διαχείρισης των χώρων ενός θεάτρου.

"Μα τι μας λετε; Το Πανεπιστήμιον θεάτρον; Βεβαίως, απαντώ, γιατί και στο θεάτρο αλλά και στο Πανεπιστήμιο κάθε ACTEUR έχει το καμπαρίνι του στο οποίο προετοιμάζεται πριν επιδράμει στο κοινό μέσω της σκηνης του παρουσίας. Και βεβαίως ο ίδιος διαχειρίζεται τα μέσα του εντυπωσιασμού τα οποία στην περιπτώση του πανεπιστημίου ονομαζονται "υλικότεχνική υποδομή".

Εδώ ας ορίσουμε κατί: για να χρησιμοποιηθεί κατί ως μέσο εντυπωσιασμού, αρα ως πρό-ιον προς πώληση και καταναλώση, πρέπει ο

εντυπωσιασθησόμενος να'ναι τουλάχιστον άδαης, δηλαδή να μην έχει ιδέα της διαδοκασίας που θ' ακολουθήσει ο θεατοπωλής καθήγητης έτσι ώστε το αποτέλεσμα να καταπληξεί τον θεατή. (Η ακριβής μεταφορά του ορού καταπληξώ στην Αγγλική είναι KNOCK-DOWN: ριχνώ κάτω κάποιον με χτύπημα, ορος της πυγμαχίας.) Ας θυμηθούμε ε τον Κολομβο που προβλεπόντας εκλειψη ηλίου, εδήλωσε πως ο ίδιος θα εξαφανίζε τον ηλιο και κατέπληξε προκαταλαβών τους πτωχούς ιθαγενείς οι οποίοι δεν κατέλαβαν τίποτε.

Δεν έχω πλέον κανένα ενδοιασμό να πω πως το παίχνιδι αυτό του κρυφού και του φανερού, του κλειδωμένου και του ξεκλειδωμένου της γνώσης και της ελευθέρης πρόσβασης ως αυτήν, των κλειδοκρατόρων της συνεχώς και των κακών διαρρηκτών συνεχίζεται ως σήμερα είναι δε υπεύθυνο για παρα πολλά αν όχι όλα τα διαστραμένα ενεργήματα των ενοίκων του Πανεπιστημίου. Κι ύστερα παρτε ως επιδόρπιο την γνωση ενός σημανίνοντος απ' αυτούς ενθυμούμενοι πως "η Ελλάδα ποτε δε θα βουλιάξει γιατί την συγκρατούν οι φελλοί της": (Δοκίμω, επειδή ήταν ολο το κείμενο του υπερόχου, κα-λύπτω κι απ' τον ίδιο, το αναδημοσιεύουμε ολοκληρω, ατοφίο, στις KITTINEE EEL-DEL. Είναι εκείνο το "Βασί-κες αιτίες....")

Θα αφήσω τελειώνοντας τα οποία συμπεράσματα σε σας.

Θα διηγηθώ μόνο, ως επιμύθιο, τη μικρή αυτή, πλην διδακτικότητας ιστοριούλα που εξήσε η συντακτική ομάδα του περιοδικού που κρατάτε. Η εν λόγω ιστοριούλα έχει τον τίτλο

"Η γραφομηχανή"
και.....

Αυτά που θα διαβάσετε εδώ είναι όλα πραγματικά γεγονότα. Διαδραματισήκαν ένα κρου πρώινο του Γενάρη στην αίθουσα II4 της παλιάς ΦΔΣ, αυτήν που ειπών πως "διαρρηξάμε, οι φοιτητές" κατά τη διάρκεια της Κατάληψης του Δεκεμβρη, ενώ εμείς ξερούμε με σιγουρία πως κατί τέτοιο έκει δεν έγινε.

Είχε προηγηθεί ένα κρου πρώινο του Δεκεμβρη στο οποίο συνεβη το εξής μυστηριό γεγονός. Καμία εικασία ατομα, εκεί κάτω στο Στεκι, στην αίθουσα Εννία δηλαδή του υπογείου της παλιάς ΦΔΣ, συνετάξαν ένα υπερόχο κείμενο και τον έβαλαν τίτλο "Προς την Διοίκηση". Μέσα σ' αυτό πρωτ' απ' όλα επεσημαινάν την ενδία των τεχνικών μεσών που θα μπορούσαν να διαθέσουν για την εκδοτική τους δραστηριότητα. Γιατί ξεχάσα να σας πω ότι αυτές κι αυτοί οι "καμία εικασία" ήταν οι δραστές της εκδόσης δυο περίοδικων και ενός προς το παρόν έ-βιβλίου. Μετα εγγραφώνως διαπιστώσαν μέσα σ' αυτή την αίθου

σα, την II4 όπου γίνονταν, λαθος: όπου θα γίνονταν μετά από είκοσι μέρες μια λαμπρή συζήτηση περί γραφομηχανών και άλλων, διαπιστώσαν λοιπόν πως υπήρχε μια ολοκαίνουργια ηλεκτρική γραφομηχανή και την λιμπιστήκαν. Ζήτησαν τότε μέσα σ' αυτό το χαρτί να τους παραχωρηθεί ευαρεστούμενος ο όποιος υπεύθυνος για το μηχάνημα τη χρήση του για τις ώρες που αυτός δεν θα το χρησιμοποιούσε. Γιατί τη γραφομηχανή αυτή είναι ζήτημα να τη χρησιμοποιούσαν παραπάνω από τέσσερις ώρες τη μέρα. Κι αφού στολίσαν το χαρτί με διαφορές άλλες φιοριτούρες και κορδέλλακια το υπέβαλαν στη διευθυντριά του τομέα Ψυχολογίας κα Βακαλή για να συζητηθεί το αίτημα τους στην επομένη συνελεύση του Τομέα, αφού είχαν εξακριβώσει πως η γραφομηχανή ανήκε σ' αυτούς, του Τομέα δηλαδή.

Λοιπόν τα παραπάνω τὰ γράφα χτες και προχτες. Σήμερα όμως το πρωί δεν ξυπνήσα καλά και γι' αυτό το υπολοιπό του το γράφω σήμερα κι ίσως αυριο θά 'ναι μάλλον πιερω. Μπορεί να 'ναι όπως παλιά το κινινο. Ήτανε απ' έξω επενδύμενο με ζαχαρή αλλά αμα κανείς το λαθος και το παραπιπιλίσσεις ήτο παραδιαβάσεις σου 'ρχεται ολη η πικραδα στο στομά.

Κάτσε λίγο τώρα αναγνώστη η' αναγνώστρια γιατί νομιζω τα 'χω μπερδέψει κομμάτι. Ας τα παρουμε με τη σειρά. Στην II4 αϊθουσα υπάρχει μια καινούργια γραφομηχανή (εις το εξής γφμ) Είκοσι (20) ώρες την ημέρα μένει αχρηστή και κλειδωμένη. Χρειαζομαστε κι εμείς μια τέτοια μηχανή "διά τες εκδοτικές δραστηριότητες μας". Γιατί να μην χρησιμοποιήσουμε εκείνη; Στο κάτω κάτω δημοσία είναι, του Πανεπιστημίου, κι εμείς είμαστε φοιτητές: δηλαδή Έλληνες πολίτες.

Ας κάνουμε ένα χαρτί επωνυμίο και ενυπογράφο να τη ζητήσουμε. Σ' αυτό το χαρτί θα γράφουμε:

"Ζήτημα τη μηχανή τις ώρες που δεν την χρησιμοποιήτε γιατί τη χρειαζομαστε και δεν έχουμε λεφτά να κάνουμε τη δουλειά μας εξω κι αφού καθετί γιατί να μην τα γλυτώσουμε; Η γφμ είναι δημοσία συνεπώς έχουμε δικαίωμα στη χρήση της κι εμείς κι ακόμα την έχουμε ανάγκη. Αν χαλάσει όταν τη χρησιμοποιούμε εμείς θα τη φτιάξουμε με εξόδα μας. Αν θέλετε θα σας καταβαλλουμε χρηματική εγγύηση που θα εκπεσει αν προκαλέσουμε βλάβη στη μηχανή. (Φανταστείτε: τους μίλησαμε σαν να αναγνωρίζαμε πως η δημοσία μηχανή ήταν δική τους. Ω της αφέλειας.).

Μας απάντησαν σε μια συνεδρίαση του τομέα ψυχολογίας όπου παραστήκαμε κι εμείς για να υποστηρίξουμε το αίτημα και προφορικά.

Απολαύστε τους διαλόγους 'όπως η πτωχή μου μνημη τους κατεγράφε.

-Δε μπορούμε να σας τη δώσουμε γιατί θα τη χαλάσετε και θα μείνουμε χωρίς μηχανή.

-Πέρα απ' το ότι κι εσείς μπορεί να τη χαλάσετε, είπαμε ότι θα την επισκευάσουμε με εξόδα μας (οι ηλιθίοι).

-Ε... Ναι αλλά όσο καιρο θα είναι χαλασμένη δεν θά 'χουμε να γράφουμε.

-Ούτε εμείς θά 'χουμε να γράφουμε όσο θά 'ναι χαλασμένη. Αρα δε μας συμφερει και μας. Αλλωστε τόσες ηλεκτρικές μηχανές έχει το τμήμα μας. Μπορείτε να βουλευτείτε για μια δυο μέρες με μια από αυτές.

-Και γιατί εσείς δεν ζητάτε από άλλον Τομέα τη μηχανή του;

-Έτυχε να αρχίσουμε από σας. Αν αρνηθήτε θα πάμε κι άλλου.

Μπορεί ίσως να βρεθεί καποιος τρόπος να έχουμε πρόσβαση στο χώρο που είναι κλειδωμένη τα μεσημερία και τα απογεύματα και τα βράδια ώστε να μπορούμε να τη χρησιμοποιήσουμε;

-Τι! Θα σας δώσουμε κλειδιά;

-Όχι απαραίτητα. Θα μπορούσε να μας ανοίγει καποιος υπάλληλος.

-Θα πειραχτούν τα προσωπικά μας είδη.

-Κλειδώστε τα στα γραφεία σας.

-Αυτά δεν γίνονται.

-(παρεμβαση ακροατριας καθηγητριας)

Η γφμ από το Φλεβαρή θα μεταφερθεί στο χώρο της Γραμματείας του Τομέα. Ίσως εκεί θα ήταν δυνατό να μπουνε.

-Πως! Θα μπαινουν στο χώρο της Γραμματείας όπου θα υπάρχουν εγγραφα;

-Θα μπορούσατε τα εγγραφα να τα κλειδώσετε σε ντουλαπία.

-Γιατί δεν ζητάτε να σας αγοράσει το Τμήμα μια γραφομηχανή για τις ανάγκες των φοιτητών;

-Γιατί θεωρούμε ασκοπη σπατάλη, κοροϊδία, υφίστη αυθαιρεσία, να αγοράσουμε κι άλλες μηχανές, να πεταχθούν κι άλλα λεφτά εκτός από αυτά για τα καγγελά, τα γραφεία, κι όλες τις άλλες..... τη στιγμή που αυτές καθονται κλειδωμένες από σας.

-(παρεμβαση φοιτητριας)

Αν εσείς ζητάτε να χρησιμοποιήτε τη μηχανή, αποκλείετε τους άλλους φοιτητές από τη χρήση της.

-Νομιζουμε πως αντιθετα ανοίγει ο όρομος για να τη χρησιμοποιήσει κι άλλος κόσμος. Αλλωστε μόνο εμείς, προς το παρόν τουλάχιστο, ενδιαφερθήκαμε για κάτι τέτοιο.

-(παρεμβαση φοιτητριας)

Να αγοράσουν μηχανές για το φοιτητικό συλλογο.

-Μήπως γίνεται να παραχωρηθεί η χρήση των μηχανών στο συλλογο με ευθύνη του Δ.Σ. Όλα αυτά βεβαία στην κατεύθυνση της αυτοδιαχείρισης της υποδομής από τους συλλογους, κι όχι "της συνδιαχείρισης της κρίσης" που φοβούνται καποιοι.

-ΟΧΙ.-Να υποστηρίξει ο τομέας, το αίτημα να αγοράσουν κι άλλες μηχανές.
-Είναι πεταμένα λεφτά τη στιγμή που θα μπορούσαν να διατεθούν άλλου κι αυτές δεν χρησιμοποιούνται.
-(παρεμβάση καθηγήτριας)

Θα μπορούσα να σας παραχωρήσω την χρήση της προσωπικής μου μηχανής μέχρι να αγοράσει άλλη.

-Δεν ενδιαφερόμαστε να βολευτούμε με κάποιο τρόπο αλλά για να ανοίξει μια διαδικασία χρήσης της υπάρχουσας υποδομής από φοιτητές. Άλλωστε κατά τον ίδιο τρόπο παραχωρούνται και αιθούσες για εκδηλώσεις σε διαφόρους και εμείς ως περιοδικό καναμε εκδήλωση τον Οκτωβρη παίρνοντας αιθούσα με αυτό τον τρόπο, υπογράφοντας κάποιοι από μας ως υπεύθυνοι.

-Κοιτάξτε, οι φοιτητές εναντι του νομού είναι "νομικώς ανεύθυνοι". Συνεπώς δεν δικαιούστε να ζητάτε οτιδήποτε.

-(εν χορώ) Ναι, μαλιστα. Οι φοιτητές είναι "νομικώς ανεύθυνοι" και δεν δικαιούστε.

Για να μην καθυστερούμε: Αποκλείεται να σας δοθεί οτιδήποτε υπάρχει. Μπορεί μόνο να αγοραστεί και να παραχωρηθεί στο συλλογο σας. Έως τότε περιμένετε.

Ελπίζω ως τώρα ημουν "αντικειμενικός" και κανείς δε θα μου αμφισβητήσει την εγκυρότητα των γεγραμμένων ως οι δημηγορίες απο το θουκυδιδη. Τώρα όμως θα τελειώσω διατυπώνοντας μιαν ευχη με ένα στιχο απο παλιο τραγουδι κι, καλύτερα μ'όλο το τραγουδι με υπογραμμιση του στιχου που θελω να δείτε.

Χαλε μου φιλε σου γραφω για να παρηγορηθω κι εξαιτίας της αποστασης μας τρελλα θα εξηγηθω μ'απο τοτε που λειπει παρατηρησα ξανα πως ο γερο Χρονος εφυγε μα κατι ακομα εδω δεν προχωρα σπανιως βγαινουμε εξω κι ας ειναι και γιορτες αρκετοι σωριαζουν σακκους με αμμο στα παραθυρα και στις σκεπες αλλος παλι σωπαινει για βδομαδες σα νεκρος κι οσοι δεν εχουν κατι τις να παυνε τους περσενει και καιρος

μα η μικρη οθονη μας ειπε για τη νεα χρονια για εναν ανασχηματισμο ευρυ που καρτεrouμε πως και τι θα ουμε λειι Χριστουγεννα και Καρναβαλια καθ'εκαστη καθε Χριστουλης θα κατεβει απ'το σταυρο και τα πουλακια θα επιστρεφουν στο αστυ θα εχει φαγοποτι και φως ολο το χρονο θα βγαζουν λογο και οι μουγγοι γινετι οι κουφοι μιλουσαν μονο θα επιτραπει ο ερωσ οπως τον θελει ο καθεις θα παντρευτουνε κι οι καλογεροι μας μα κατοπιη δοκιμης και ως δια μαγειας θα εξαφανιστουν κατι κρετινοι κατι απαισιοι που μας ταλαιπωρουν βλεπεις αδερφε μου τι σου αραδιαζω ακριβε μου μα εδω κοντευω να φιλιπαρω εστω σαν ονειρο αν το παρω βλεπεις βλεπεις βλεπεις βλεπεις κυρια μου παραμιλω τρικλιζω γελω μ'ολα τα εφε μου και συνεχιζω να ελπιζω μ'αν ο χρονος ηταν μοναχα μια ωρα κατι σαν κομητης ποσο βαρυ γινεται τωρα καθως χανομαστε μαζι της η ωρα που μετραει σε λιγο δεν θα ειναι εδω θα την φωω ή θα με φαιι :

αυτα ειχα να σας πω.....

Κι αν νομίσουν πως τους εβρίσα ως τους σεβρίσουμε ολίγη απο Αδαμαντιο Κοραη-αν δε λαβουν υποψη τους τη δικια μας φωνη τουλαχιστο ισως τους προκαλεσει προβλημα οτι ενας σαν αυτους Δασκαλος του Γενους προβαλλει μια τετοια πρακτικη: παρεκτος κιεχουν μαθει να σεβονται μονο την "ιδιωτικοτητα του χωρου" τους "κατα την εκφραση της Κοσμητορισας μας.

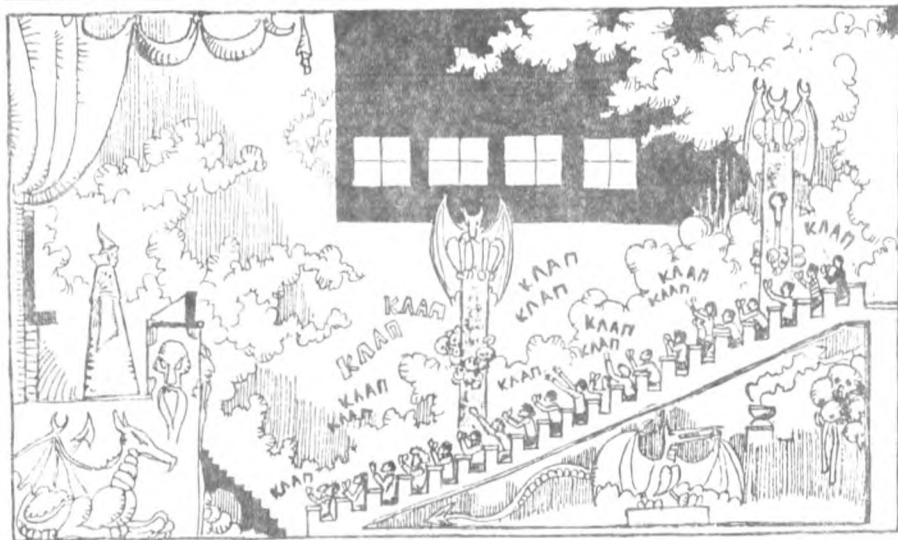
Κοράης λοιπον:

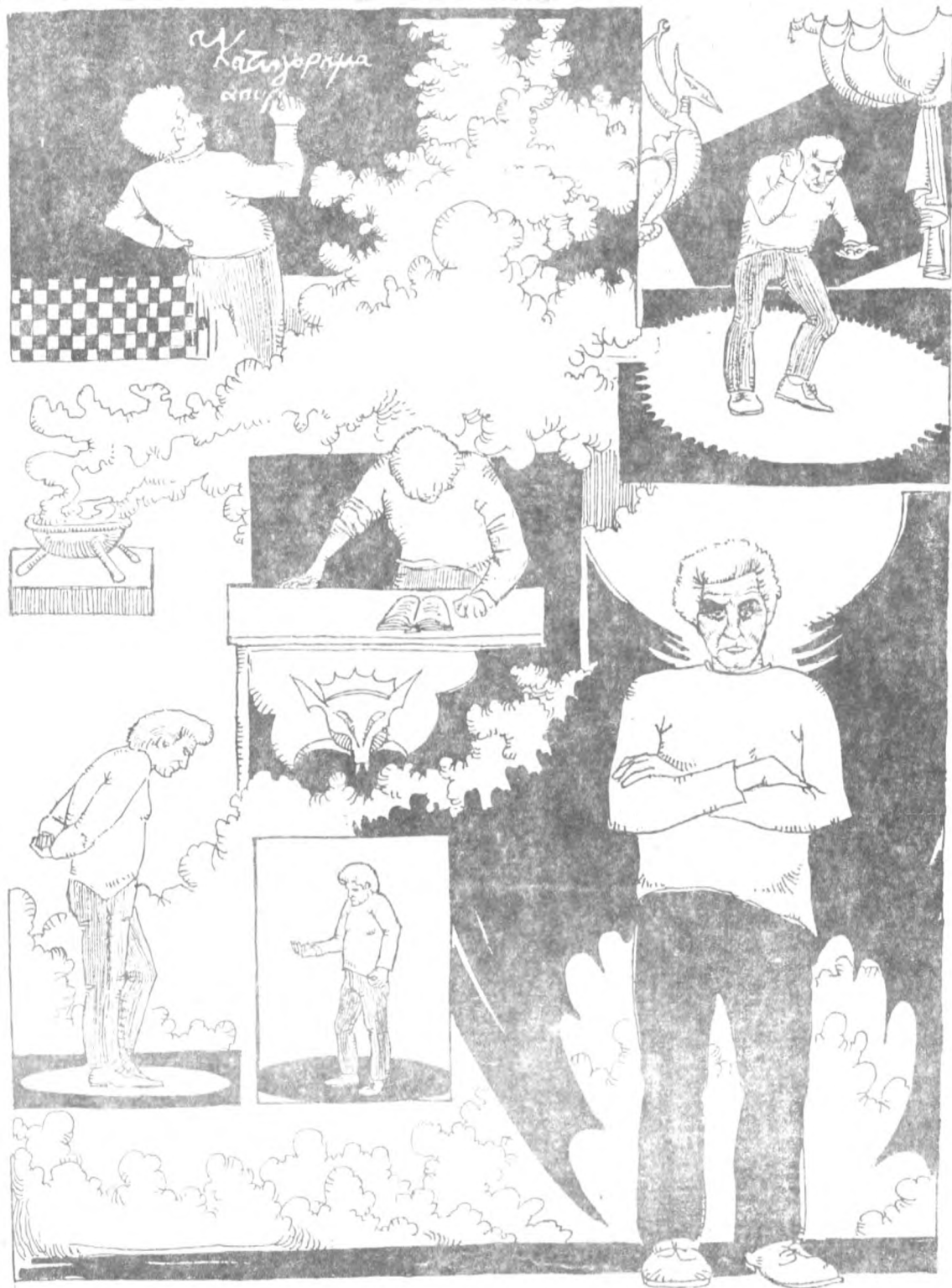
"Ω δυστυχης του χρονου περιοδος!

Ω δυστυχες εθνος! εις το οποιο αναγκάζονται οι βλεποντες, δια να ομματοσωσι τους τυφλους, να χρωσιν της φιλοσοφιας τους λογους με το δελεαρ της βωμολοχιας"

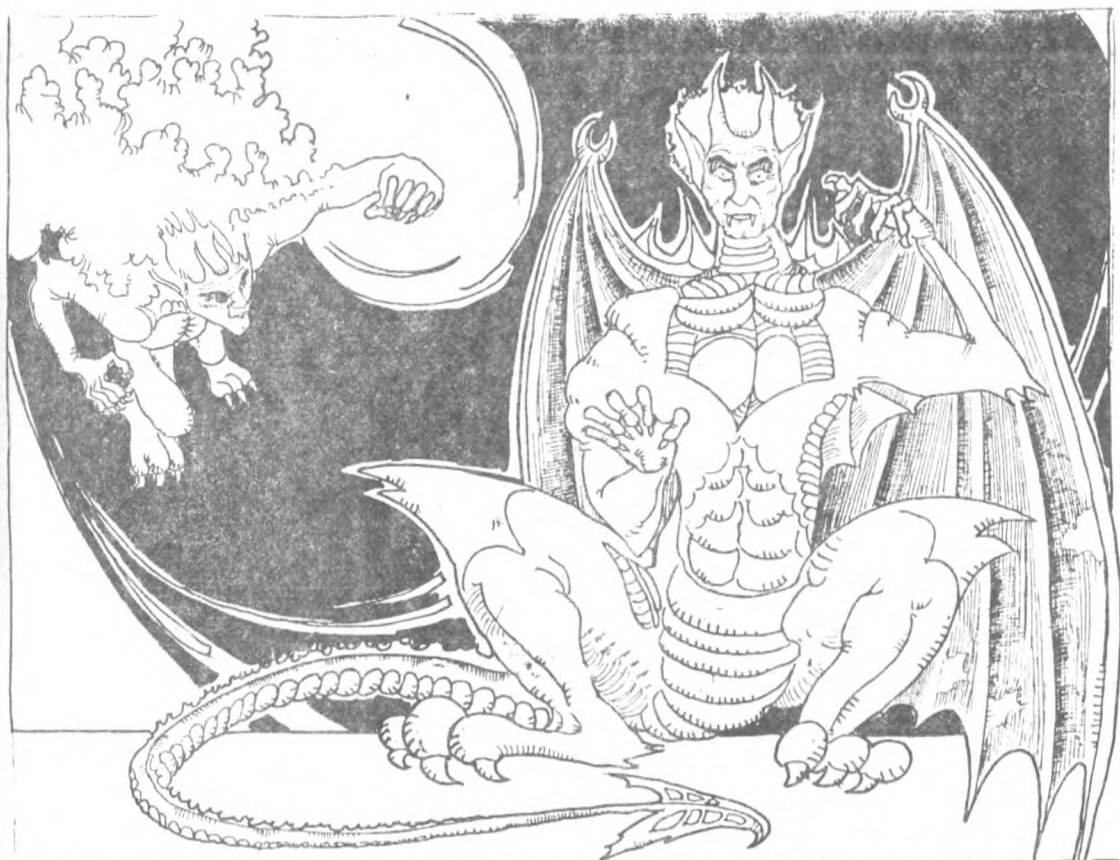
Ιγνατιος Φοβος.

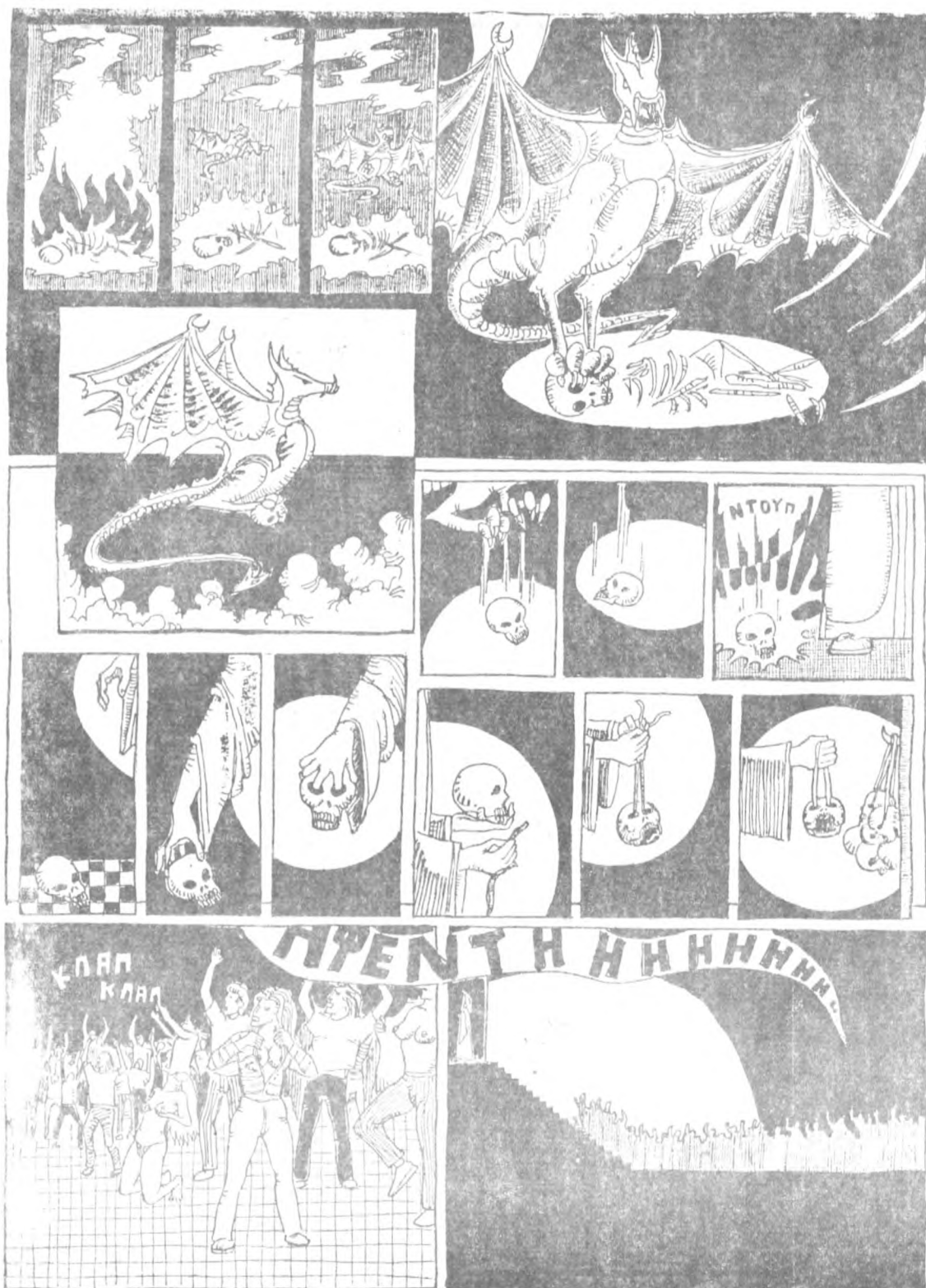

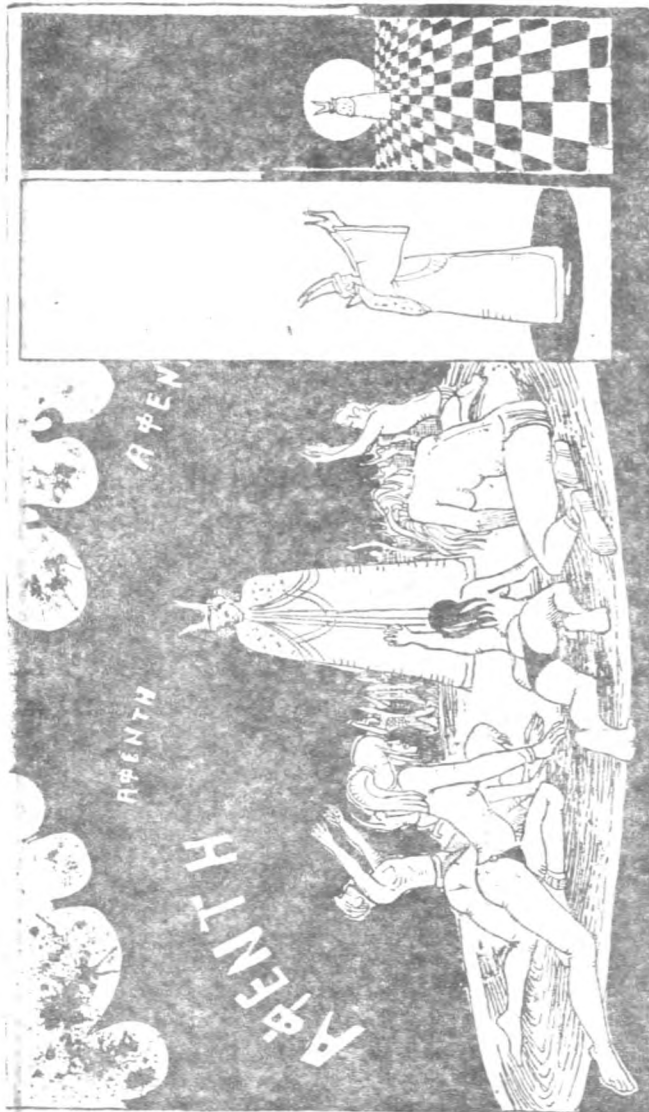

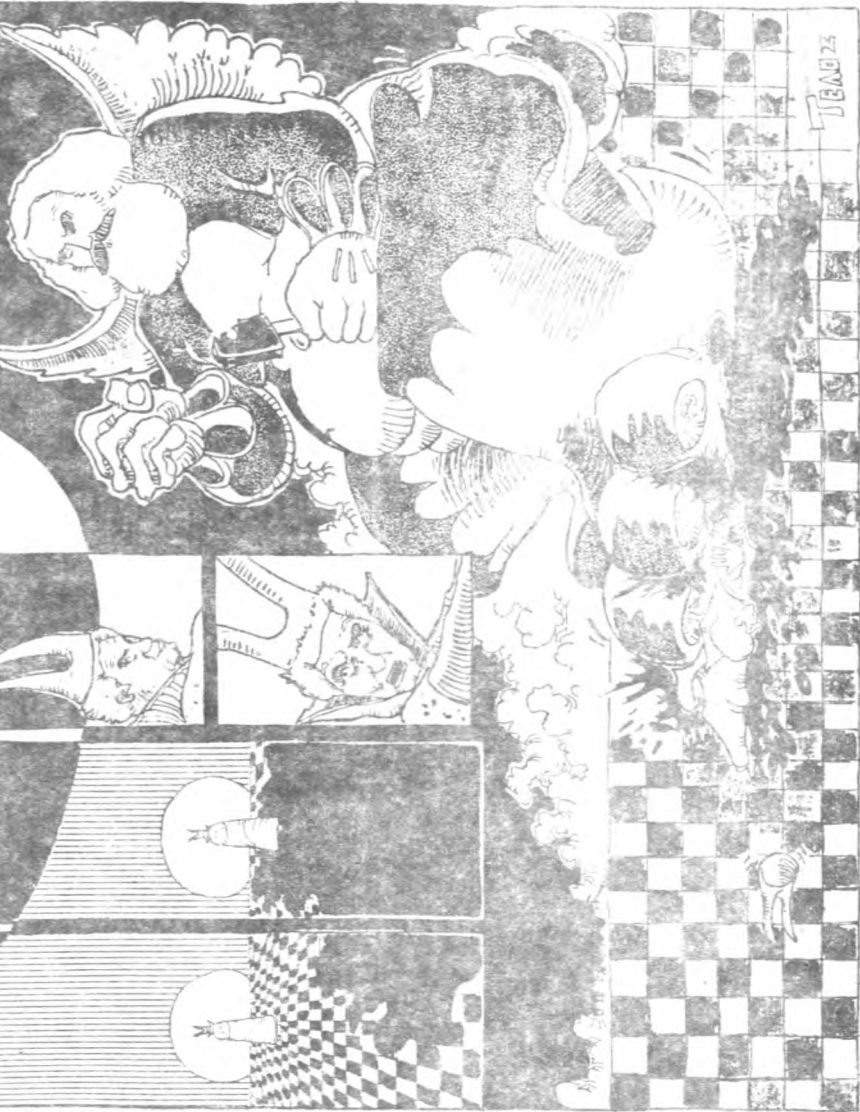

Εκδόθηκαν στη Θεσσαλονίκη
(κι αξίζουν!)

JOEL SPRING: Η Αποσχολοποίηση
- τρόπος κοινωνικής επανάστασης

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ "Τα σκυλάκια του Παβλίωφ"

πράξη

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΡΜΕ

ΝΟΜΟΥ 24 ΡΟΓΟΝΤΑ

Τα σκυλάκια του Παβλίωφ εκδόσαν τον Δεκέμβρη του '87 ένα βιβλίο: Η Αποσχολοποίηση - τρόπος κοινωνικής επανάστασης, του JOEL SPRING. Προκειται για δική μας μετάφραση με δικούς μας προλόγους και σχόλια του ομώνυμου άρθρου του JOEL SPRING από το συλλογικό βιβλίο 'ROOTS OF CRISIS. Όσοι ενδιέφρονται ασπασθούν απ' το Στεκι ΦΔΣ, έχουν μείνει καμία 30άρια αντίτυπα απ' τα 200 που βγάλαμε.

απόπειρα

για την αυτονομία και την αυτοοργάνωση
των μαθητών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 3 Η ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΑΣ ΤΗ ΣΠΑΕΙ
- 5 "Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ ΦΩΤΙΖΕΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΤΕΒΑΙΝΟΥΝ ΜΑΖΙ ΟΛΕΣ ΟΙ ΗΡΩΙΔΕΣ"
- 6 ΝΕΑ ΜΕΤΡΑ - ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
- 7 ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ '87 - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΛΛ. ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
- 8 ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΕΛΩΝΕΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
- 9 Η ΨΥΧΕΔΕΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΟ ΡΟΚ
- 10 ΡΟΚ ΔΡΩΜΕΝΑ ΣΤΗ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
- 12 ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ Ή ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ;
- 14 ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ
- 16 Η ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΗ ΓΑΤΑ
- 17 ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ
- 18 ΔΕΝ ΑΜΦΙΣΒΗΤΟΥΜΕ ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΟΜΟΡΦΕΣ...
- 19 ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ...
- 20 ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ
- 21 ΝΕΟΙ ΔΙΣΚΟΙ
- 22 ΟΤΑΝ Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ ΧΤΥΠΑ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΜΑΣ...
- 23 ΑΛΛΑΛΟΥΜ
- 24 ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ
- 26 ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ ΝΑ ΖΕΙΣ;

Η πισθητηριακή και αντιληπτική στέρηση στην υπηρεσία των δυνάμεων του Παλιού καταπιεστικού κόσμου.

"Η ανθρωπιστική, καλλιτεχνική και νομική αντίληψη, που θέλει την προσωπικότητα αναλλοίωτη και απαραβίαστη, είναι καταδικασμένη να σβήσει. Τη βλέπουμε να εξαφανίζεται χωρίς να λυπόμαστε. Αλλά θα πρέπει να καταλάβουμε ότι στο εξής θα είμαστε θεατές και μέτοχοι σ' έναν αγώνα ταχύτητας ανάμεσα στους ελεύθερους καλλιτέχνες και την ιστυνομία, έναν αγώνα για τον πειραματισμό και τη χρησιμοποίηση των καινούριων τεχνικών μέσων της εξάσθησης. Σ' αυτόν τον αγώνα η ιστυνομία έχει ένα αξιοσημείωτο προβάδισμα. Από την έκβασή του όμως εξαρτάται αν θα δουν το φως απελευθερωτικά και γεμάτα πάθος πλαίσια για τη ζωή ή θα δυναμώσει ακόμη περισσότερο το επιστημονικά ελεγχόμενο και συμπαγές περιβάλλον του παλιού καταπιεστικού κόσμου".

Τεύχος 1 της Καταστασιακής Διεθνούς - Ιούνιος 1958

"Για να είναι επομένως εξασφαλισμένη η ομαλή λειτουργία του εγκεφάλου, θα πρέπει να είναι εξασφαλισμένη η ομαλή ροή πληροφοριών προς και από τον εγκέφαλο".

Γ.ΣΤ.Καπρίνης: Ψυχοβιολογία της Συμπεριφοράς,

Θεσσαλονίκη 1986.

Όλα έρχισαν από επιστημονικές έρευνες και κατέληξαν σ' ένα επιτέλει. Μεσολάβησε η χρήση των πορισμάτων των επιστημονικών ερευνών από τις δυνάμεις Καταστολής του Παλιού καταπιεστικού κόσμου.

Α. ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

1.α. Τα πειράματα της πισθητηριακής στέρησης

Έχουν σαν στόχο την μελέτη των αποτελεσμάτων της στέρησης πισθητηριακών ή των κοινωνικών ερεθισμάτων στην οργάνωση της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Παράγονται στην μερική ή ολική κατάσχεση των πισθητήριων ερεθισμών (θορύβων, αντιθέσεων φωτισμού και σκιών χρωμάτων κ.τ.λ.) που είναι απαραίτητα για να διατηρηθούν οι πιο θεμελιώδεις από τις ανθρώπινες λειτουργίες.

Οι ενέργειες και τα αποτελέσματα της πισθητηριακής στέρησης αποτελούν το αντικείμενο συστηματικών ερευνών στο Ινστιτούτο Κλινικών ερευνών του αμβούργου κάτω από την καθοδήγηση των καθηγητών JAN CROSS και MEYER.

Οι πρώτες έρευνες έγιναν στο Πανεπιστήμιο του MONTREAL από τον HEBB και τους συνεργάτες του. Εθελοντές (φανταστείτε σε τι οικονομική και κοινωνική κατάσταση θα 'ταν αυτοί οι άνθρωποι για να δεχθούν να υποβληθούν σε τέτοια πειράματα) υποβιβάλλονταν σε συνθήκες διαβίωσης με μειωμένες στο ελάχιστο τις οπτικές, ακουστικές και ιπτικές πληροφορίες.

1.2. Το περιεχόμενο της αντιληπτικής στέρησης

Σ' αυτή η προσότητα των αισθητηριακών ερεθισμάτων είναι σχεδόν ρυθμιολογική αλλά μειώνεται όσο είναι δυνατό η οργάνωσή τους. Έτσι οι "εθελοντές" εισάγονται σ' ένα περιβάλλον υπερελεπτικό μονότονο, μ' ένα διάχυτο, σταθερό και ουδέτερο φωτισμό και ένα σταθερό καλυπτήριο θόρυβο.

2. Οι συνέπειες των πειραμάτων στη συμπεριφορά των "εθελοντών"

Άγχος, ένταση, τένταμ να συγκεντρώσουν και να οργανώσουν τις σκέψεις τους, αντικανότητα να προσανατολιστούν στο χώρο και στο χρόνο, κρίσεις οργής και θλίψης, εξωπραγματικού φόβοι, τροποποιήσεις στην αντίληψη του σωματικού εγώ, παραισθήσεις οπτικές, ακουστικές και στην ιφή, ζωηρές αισθητηριακές φαντασές που μερικές φορές έφταναν τα όρια των ψευδαισθήσεων, και έντονες συνοδές συγκινησιακές διαταραχές, επίσημα διχασμού και στέρησης των μελών, καρδιακές (αναπνευστική χροθυμία) και κυκλοφοριακές ανωμαλίες, υπερ υψισθήσις και υπερδιεγερτικότητα στους κινητικούς ερεθισμούς μόλις αυτοί αποκατασταθούν.

Αυτές οι ανωμαλίες μπορεί να είναι διαρκείς και ανίατες εφόσον η αισθητηριακή στέρηση συνεχίζεται πέρα από μερικές μέρες.

3. Η χρήση των πορισμάτων των επιστημονικών ερευνών από τις συνήμεις Καταστολής του Παλιού Καταπιεστικού Κόσμου.

"Μπορούν στο εξής να προκαλέσουν τις αντιδράσεις των ανθρώπων, οργάνωντας τις με απόλυτη σιγουριά σε προκαθορισμένες κατευθύνσεις".

SERGE TCHAKHOTINE

1. Η ΔΟΡΑΤΗ ΔΙΑΡΗΜΙΣΗ-Όπλο που στοχεύει στο συνειδητό (του καθένα μας).

α. Για διευκρίνιση

Η Δόρατη Διαρήςιση δεν έχει άμεση σχέση με το θέμα αυτού του άρθρου. Την αναφέρω όμως εδώ γιατί τη θεωρώ σαν μια πολύ τιμωριακή εισαγωγή στο όλο θέμα. Και αυτό επειδή είναι ένα όπλο του Παλιού Καταπιεστικού Κόσμου που στοχεύει στον καθέναν μας" ενώ η χρήση πορισμάτων των ερευνών πάνω στην αισθητηριακή και αντιληπτική στέρηση γίνεται (τουλάχιστο με τις μορφές που γνωρίζω) πάνω σε ανθρώπους που έχουν ένα μη κοινότυπο τρόπο συμπεριφοράς μέστ στις κοινωνίες μας (π.χ. εγκληματίες, μέλη της Ρ.Α.Ε. και του Σ.Ε.Κ.).

β. Τι είναι η Δόρατη Διαρήςιση

Δοκιμάστηκε στις Β.Π.Α. γύρω στα 1957.

Πετυχαίνεται παρεμβάλλοντας σε μια κινηματογραφική ταινία αυτόνομες εικόνες, μόνο για 1/24 του δευτερολέπτου, ώστε να καταγράφονται στον αμφιβληστροειδή χωρίς να γίνονται συνειδητές. Βρίσκονταν "υπό πειραματισμό" η παρεμβολή εικόνων στα προγράμματα της τηλεόρασης με τέτοια ταχύτητα ώστε να μη γίνονται συνειδητές. Αυτά για το αισθητήριο της όρασης.

Σε ότι αφορά το αισθητήριο της ακοής η επέμβαση στο συνειδητό γίνεται με τοποθέτηση σε διάφορους χώρους (π.χ. σούπερ μάρκετ), συσκευών εκπομπής εντολών με υπερήχους που αν και

δε γίνονται αντιληπτές στη συνειδήση, αγγίζουν το ασυνείδητο. Μετά την ανησυχία που ξασήκωσε στις Δ.Π.Α. η πόρατη διαφήμιση, οι αρχές βεβαίωσαν το κοινό ότι τα δύο πρώτα μηνύματά της θα'ναι εντελώς ακίνδυνα: "Οδηγείται πιο αργά" και "Πηγαίνει στη εκκλησία".

γ. Η τα κοιτική της πόρατης διαφήμισης.

Η ύπαρξη της πόρατης διαφήμισης έχει επιβεβαιωθεί από τις ίδιες τις αρχές των Δ.Π.Α. Χρησιμοποιείται δε για το "βουβαρδισμό" του αγοραστή ή του θεατή από εντολές για τις οποίες δεν έχει καμία αντίληψη (δεν θυμάται, δεν άκουσε, δεν είδε...). Η αντικάλυψη και χρήση της πόρατης διαφήμισης προοικονύει ότι ο πάλιός καταπιεστικός κόσμος χρησιμοποιώντας τα προϊόντα της "ουδέτερης" επιστημονικής έρευνας, προσκοπεύει μια επέμβαση στο ασυνείδητο των ανθρώπων. προσκοπεύει στο να υπνωτίζει και να κατευθύνει απευθυνόμενος στη συγκινησιακή πλευρά του ατόμου και όχι να πείσει απευθυνόμενος στην κοιτική σκέψη του. Βέβαια οι αρχές μπορεί να υποστηρίζουν ότι τα μηνύματα της πόρατης διαφήμισης είναι εντελώς ακίνδυνα. Όμως το πόση εμπιστοσύνη έχει κάποιος στις αρχές και το πόσο "ακίνδυνα" ή "επικίνδυνα" θεωρεί τα μηνύματά τους είναι προσωπική υπόθεση (...)

2. Ψυχική Ψυχαναλυτική Εργασία (Ψ.Ε.Ε.)

"Το 1957 η υπηρεσία ερευνών του υπουργείου Ψυχικής Υγείας του Καντόν πέτυχε μια πειραματική μελέτη της πλήξης, υπομονώνοντας άτομα σ' ένα περιβάλλον διαμορφωμένο έτσι ώστε να μην έχουν καμία επαφή με τον εξωτερικό κόσμο (έναν κελλά με γυμνούς τοίχους, με σταθερό φωτισμό, μ' ένα μόνο κορεβίτι, χωρίς κανένα θόρυβο, καμία μουσική, καμία αλλαγή θερμοκρασίας). Οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η παρμονή σ' αυτή τα κελλά οδήγει σε κατατεταμένες διαταραχές της συμπεριφοράς επειδή ο εγκέφαλος, καθώς δε δέχεται κανένα ερεθίσμα, χάνει αυτή τη μέση διεγερση που απαιτεί η φυσιολογική λειτουργία του. Συμπεραίνουν λοιπόν πόσο ολέθριο είναι η επίδραση ενός πληκτικού περιβάλλοντος στην ανθρώπινη συμπεριφορά και εξήγησαν μ' αυτόν τον τρόπο τα ατυχήματα που συμβαίνουν στις μονότονες δουλειές, που σίγουρα θα πληθύνουν με την αυτοματοποίηση".

INTERNATIONALE SITUATIONNISTE

Τεύχος 1-Ιούλιος 1958

Η κυβέρνηση του Καντόν χρησιμοποιεί τις μελέτες της υπηρεσίας ερευνών του υπουργείου Ψυχικής Υγείας του Καντόν, τα πορίσματα των ερευνών πάνω στην αισθητηριακή και αντιληπτική στέρηση και, στηριζόμενη στην άγνοια και στην ιδιαιδιότητα των Καντονών και έχοντας τη συνδρομή της αρχιτεκτονικής και της τεχνολογίας, κατασκευάζει (στα μέσα της δεκαετίας του '60) την ΨΥΧΙΚΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ (Ψ.Ε.Ε.)

Ο Ζακ Περσίν (Γάλλος εγκληματίας, χαρακτηρισμένος σαν "ο υπ' αριθμόν ένα δημόσιος κίνδυνος της Γαλλίας") στο βιβλίο

Από τις Επιλογές της Μακεδονίας

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΤΑ ενδιαφέροντα των ανθρώπων, είναι δεκάδες χιλιάδες περισσότερα σήμερα, από ό,τι ήταν πριν μερικά χρόνια και κατά συνέπεια, κανείς δεν μπορεί να πει στη γυναίκα ότι αποκλειστικός της προορισμός είναι η φροντίδα του σπιτιού, τη στιγμή που έχουν αλλάξει με ραγδαίο ρυθμό οι κοινωνικές συνθήκες, τονίζει ο καθηγητής της ψυχολογίας, του τμήματος φιλοσοφίας παιδαγωγικής και ψυχολογίας του Αριστοτελείου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κ. Λάμπρος Χουσιάδης, απαντώντας σε σχετική ερώτηση των «Επιλογών».

—Οι συνθήκες που επικρατούσαν πριν από χρόνια, με την παραδοσιακή οικογένεια, δεν μπορούν να μεταφερθούν, προσθέτει, στη σημερινή οικογένεια. Η γυναίκα είναι ένας άνθρωπος που έχει κι αυτός δρισμένα πλάνα και σχέδια. Εφόσον τα σχέδια αυτά, δεν είναι σε βάρος των οικογενειακών σχέσεων, δεν υπάρχει λόγος να μην τα εκπληρώσει. Όταν ένας άνθρωπος εμποδίζεται στην επίτευξη των στόχων του, γίνεται δυστυχής. Αν αυτό θεωρηθεί ως μία γενική σωστή αρχή, δεν θα έβρισκα τό λόγο για τον οποίο θα μπορούσε να εμποδιστεί μία γυναίκα να πετύχει και κάποιους άλλους στόχους, όταν μάλιστα δεν διαταράσσεται η οικογενειακή ισορροπία. Βγάζω, χωρίς άμφιβολία, τη γυναίκα του σήμερα από το παραδοσιακό πλαίσιο, που την θέλει σώνει και καλά

του "Το ένστικτο του θανάτου" (γραμμένο στις φυλακές του σπντέ) είναι μια άμεση περιγραφή της Δ.Σ.Μ., όπου πέρασε δέκα μήνες της σύντομης και θορυβώδους ζωής του. Ακολουθού μερικά αποσπάσματα από το παραπάνω βιβλίο. Αποσπάσματα που φωτίζουν το τι είναι και πώς λειτουργεί η Δ.Σ.Μ.

"Η Ειδική Ψωφρονιστική Μονάδα είχε χτιστεί ειδικά για τα σκληρά καρούδια του Καντόα και γενικά για όσους θεωρούσε επικίνδυνους η διοίκηση των φυλακών. Συνήθως όμως έκλειναν εκεί τους θανατικούς των αποδόρισεων. Οι αρχιτέκτονες είχαν μελετήσει το πρόβλημα της υψηλής ασφάλειας και χρησιμοποίησαν σ' αυτήν την κατασκευή, κυρίως την ηλεκτρονική και το μπετόν αρμέ. Περιφρονώντας κάθε ανθρώπινο συνασθηματισμό είχαν χαράξει μέρα με την ημέρα σχέδια που αποσκοπούσαν να καταστρέφουν τον ψυχικό κόσμο των ανθρώπων, σχέδια που θα χάριζαν στον Καντόα, μετά από μερική χρόνια, τους πιο αιμοβόρους εγκληματίες που γνώρισε ποτέ. Στιαγμένη για να καταστρέψει η Δ.Σ.Μ. μας έκανε στυγνούς εγκληματίες· από απλώς επικίνδυνους στην αρχή, γινόμασταν εκεί μέσα σωστά θηρία.

Η κλασσική απόδραση σήμαινε να πριονίζεις κάγκελα· αποφάσιαν λοιπόν να εκμηδενίσουν αυτόν τον κίνδυνο και δεν έφτιαξαν καθόλου τσιρόθροα. Έτσι τα κελιά ήταν κλειστά κουτιά από μπετόν που δεν έμπαινε ποτέ το φως της ημέρας. Μια αυτόματη μεταλλική πόρτα ήταν το μοναδικό άνοιγμα. Στο ταβάνι υπήρχε ένα ξύρυστο και ιαεξίσφαιρο τζάμι, περίπου 1,5Χ1, απ' όπου οι ένοπλοι φύλακες έβλεπαν τους φυλακισμένους. Πίσω είχαν φτιάξει μια μικρή τούπα με μια σχάρα από πάνω, απ' όπου διοχέτευαν αέριο κάθε φορά που ένας κρατούμενος είχε το θαόσος να διαμαρτυρηθεί.

Το φως ήταν αναμμένο 24 ώρες το 24ωρο. Ποάγμα που σήμαινε ότι όποιος ήταν καταδικασμένος να ζει σ' αυτές τις συνθήκες ξεχνούσε τι θα πει νύχτα ή έστω μισοσκόταδο. Αυτό το μόνιμο φως γινόταν βασανιστικό. Μερικοί δεν μπορούσαν να κοιμηθούν πια και το νευρικό τους σύστημα κατέρρεε μέρα με την μέρα... μέχρι που τρελαίνονταν ή αυτοκτονούσαν. Δύο εξαεριστήρες διοχέτευαν το απαραίτητο οξυγόνο για να επιβιώνουμε. Ο έλεγχος ήταν εξονυχιστικός. Οι φύλακες προστατευμένοι πίσω από γιάλινα αλεξίσφαιρα τζάμια πολύ σπάνια έρχονταν σε επαφή με το φυλακισμένο. Αν παρουσιζόταν καυιά αντίγκη δεν έρχονταν ποτέ κάτω από τρεις μαζί για κάθε κρατούμενο. Οι 4 πλήρως εξοπλισμένοι πυργίσκοι που υψώνονταν πάνω από την τσιμεντένια κόλαση, έκαναν μάταιη κάθε απόπειρα απόδρασης. Οι αρχιτέκτονες διαβεβαίωσαν την ομοσπονδιακή κυβέρνηση ότι δεν υπήρχε καυιά περίπτωση να το σκάσει κανείς μέσα από ένα τέτοιο κατασκευάσμα."

"Έπειτα γυρίζοντας στο φυλάκι είπε:

"Πότε τον, κελί 10, μπλοκ 1."

Για να πείω ως εκεί έρενα από τρεις αυτόματες κανελοπορτες. Ούτε ένας φύλακας δεν τσιγνούσε πτους διοδόμους. Βοισκόντουσαν όλοι τίσω από τα άθροιστα τζάμια, εντός από το

κεντρικό τμήμα ελέγχου όπου πέρασα από έναν κινηνητή μετάλλων. Θα περνούσα από εκεί 1.300 φορές στους δέκα μήνες που θα έμενα στην Δ.Σ.Μ.

Ότιν έφτασα στο κελί μου, κατάλαβα γιατί κάθε απόπειρα αντίδρασης ήταν καταδικασμένη.

ας είχαν χτίσει ζωντανούς. Το καλί ήταν μι-
ροβάλλα πολύ καθαρό. Δύο λαμπτήρες νέον καλυμ-
ε μια σχίρα, έβγαζαν ένα έντονο φως που
α έφρεπε να υπομένω μέρα νύχτα. Δεν μπορού-
π κάνω τίποτα άλλο πέρα από το να κοιτάω
ους τοίχους ύστες ελόκληρες, μέρες, μήνες.
εν μου έκανε πια καμιά εντύπωση που μερικοί
ρελκινόντουσαν και προτιμούσαν να βοηθήσουν
πρά να επιβιώσουν μέσα σ' αυτόν τον τρολό
όμο. Αντίθετα η τροφή ήταν εξαιρετικά
αλή. Στο μπλοκ ήμασταν 12 κρατούμενοι. Οι 5
ταν φίλοι μου. Ήνω στη μεταλλική πόρτα
ου κελιού μου υπήρχε ένα μικρό έθραυστο
ζαμάκι από όπου μπορούσε να με παρακολου-
εί ο φύλακας. Ίπορούσι όμως κι εγώ να βλέπω
ον κρατούμενο που ήταν απέναντί μου. Ήταν
Έντγκαρ Ρουσσέλ. εν μπορούσαμε να μιλή-
ουσι. Μικρόφωνα ήταν εγκατεστημένα στα
ελιά και έπιαναν κάθε θόρυβο. Είχε ότι μου
ρειζόταν για να γράφω. Έγραφα με κεφαλαία
ράμματα για το Ρουσσέλ: "ΤΙ ΉΠΟΥΡΑΞΑΟ" Μου
γνεφε κατ'αποφασιστικά και μου έστειλε και μένι
να μήνυμι: "ΛΥΡΙΟ ... ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ".
ου έβασα να καταλάβει ότι όλα ήταν εντέξει.
ντές οι λίγες λέξεις που ανταλλάξαμε δεν
ίχαν καμιά σημασία αλλά αποτελούσαν πρόκλη-
η στην απομόνωσή μας.
νύχτα πέρασε κανονικά αλλά το φως δεν με
ρησε να κοιμηθώ. Ώνιωθα να με κάτασκοπεύουν
υνεώς. Το πωλί ένας ένας πήγαμε στο λουτοό
αι μετά έφτασε η ώρα του περιπόθητου περλί-
ατου. Περπατούσαμε 2-3 σε μια μικρή αυλή.
Ρουσσέλ έτυχε στην ίδια τοιάδα με μένα κι
ναν λλον πολύ εντέξει τύπο, τον Πιέρ Λαμπρέ
ου στην τελευταία του απόδραση από ένα νο-
οκομείο είχε τραυματιστεί σοβαρά από έναν
πάσο· τον είχε πυροβολήσει εξ επαφής πα-
όλο που ήξερε ότι ο Πιέρ ήταν ίσπλος. Ερι-
κόμασταν λοιπόν μεταξύ φίλων κι έτσι μπο-
ούσαμε να μιλάμε ανοιχτά.
ας να υπάρχουν μικρόφωνα σ' αυτή την αυλή;"
ού είπε.

Μ' αυτά τα καλιόσκυλα όλα είναι πιθανά. Ας
λάμε σιγά."

ερατώντας πάντα, ο Ρουσσέλ μου είπε:
Αυτή τη φορά, δε γίνεται τίποτα. Είδες τι
πτάλει υπάρχει!"

Οι δύο ηήνες πέρασαν. Ήξερα τι είχα να πε-
ιμένω π' τους φύλακες, που είχαν διαλεχτεί
νάμεσα στα χειρότερα καθήκια του προσωπικού
ων φυλακών. Ήταν σκληροί κι αμείλικτοι, κι

είχαν κάθε δικαίωμα πάνω μας. Οι προκλήσεις
τους ήταν συνεχείς και σαν μοναδικό σκοπό
τους είχαν να μας κάνουν ν' απαντήσουμε. Ό-
ποιοι έφευγε σ' αυτή την παγίδα, όποιου τα
νεύρα έσπαγαν, είχε ν' αντιμετωπίσει τρομερές
συνέπειες. Του έριχναν αέριο, μετά, με τα
χέρια δεμένα στην πλάτη, τον μαστιγώναν στα
πιο ευαίσθητα σημεία του. Ένας Αγγλοκαναδός
που είχε απλώς απαντήσει στον Γκωτιέ, είχε
γυοίσει από την απομόνωση σε αξιοδοήνητη
κατάσταση, με το πρόσωπο καμμένο υπό τα αέρια,
το κοσμί σημαδεμένο από τα χτυπήματα. Τον
είχαν τσακίσει σωματικά και ψυχικά. Είχα εξορ-
γιστεί αλλά το βούλωσα γιατί δεν είχα άλλη
εκλογή.

Ο Γκωτιέ με είχε προκαλέσει επανειλημμένα,
αλλά ποτέ δεν παροσύθηκα. Γινόταν έξαλλος
γιατί οι απαντήσεις μου περιορίζονταν σ' ένα:
"Ήλιστα, κύριε- όχι, κύριε". Εκεντόμουνα
μέσα μου: "Αντε γαμήσου, παλιόπουστα, αν τα
καταφέρω καμιά μέρα, θα σε κάνω να πληρώσεις
πολύ κριβί γι' αυτά που τραβάμε".

Μου έκαναν έρευνα σχεδόν καθημερινά. Έπρεπε
να γδύνουμαι. Δεν υπήρχε τίποτα στο καλί μου·
κόμα και το σερβίτσιο μου ήταν πλαστικό.
Οι έρευνες είχαν έναν και μοναδικό σκοπό:
να μας μειώσουν, να μας δώσουν να καταλάβου-
με πως δεν ήμασταν πια τίποτα"

"Η φοίτησή μας στην απομόνωση τέλειωσε. Μας
έβαλαν έβαλαν στο μπλοκ 2. Οι συνθήκες κρά-
τησης σ' ότι αφορούσε την ασφάλεια ήτιν οι
ίδιες, αλλά κάμποσα πράγματα ήταν διαφορετικά.
Ο περίπατος γινόταν σε μια μεγάλη αυλή, όπου
υπήρχε, σχεδόν παντού, χοστίρι. Εκεί πάνω,
υπόχε και το μοναδικό γήπεδο τέννις. Αλλά
το τειχνίδι γινόταν με ξύλινες οακέτες, φτιγ-
μένες στο ξυλουογείο. Αυτή η λεπτομέρεια
ήταν βασική για την απόδρασή μας."

ΕΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ

Πανελλαδική Συνάντηση των Αριστερων Συσπειρωσεων Φοιτητων και Ανεξαρτητων Ομάδων οργανωνεται στην Αθηνα στις 25-28 Φλεβαρη. Η θεματολογία (που καθοριστηκε απο συσκεψη των συσπειρωσεων Αθηνas, Θεσσαλονικης, 2 συσπειρωσεις των ΤΕΙ Αθηνas και αυτη των ΤΕΙ Χαλκιδας) ειναι: α) Ο αστικός εκσυγχρονισμός του Πανεπιστημιου στο φόντο της γενικότερης κοινωνικής και πολιτικής συγκυρίας. β) Αξονες παλης του Φ.Κ. για το επομενο διαστημα. γ) Φυσιολογία-μορφες οργανωτικης, λειτουργικης συγκροτησης των Συσπειρωσεων. Για τη διακινηση των αποφεων ως τοτε θα εκδοθει δελτιο που θα κυκλοφορει πανελλαδικα απο την οργανωτικη επιτροπη της Αθηνas, ενω υπάρχει προταση-γιαμετα τη συναντηση) για περιοδικο των Συσπειρωσεων. Μια ακομη προταση ειναι η δημιουργια Πανελλαδικου Συντονιστικου των Συσπειρωσεων.

3. Νεκρά τμήματα των φυλακών ή λευκά κελιά

1. Βίτη ιστορία την εισαγωγή

Από το Σεπτέμβριο του 1972 ως και σήμερα, κοιτούνται (χωρίς να έχουν παραπεμφθεί από ΔΙΚΗ) γύρω στα 100 μέλη της ομάδας του τμήματος του όγκινου Στατού (ΣΑΜ) στα ειδικά "νεκρά τμήματα" των φυλακών της Δυτικής Γερμανίας. Ύστερα από τρεις απεργίες πείνας (που η καθεμιά κράτησε 30 μέρες), το κόψιμο του νερού στους κρατούμενους (με απόφαση του υπουργού Δικαιοσύνης Μάρτιν) στις 22/9/74, τον θάνατο από αστία του Χόλνκερ Μάινς (μέλους της ΣΑΕ) στις 9/11/74 και κατόπιν των πιέσεων της κοινής γνώμης, οι Δυτικογερμανικές Αρχές αποφάσισαν να περάσουν από Δίκη 4 από τους κρατούμενους (τους: Αντρέα Πάπντερ, Ούρλικε Μάινγκοφ, Καρλ Βάιπε και Γκούντρουν Βολιν).

Η Δίκη αρχίζει στις 21 του Μάη του 1975 σ' ένα παράστημα-φρονόιο της φυλακής της Στουτγκάρδης-Λταμχάιμ που χτίστηκε ειδικά για τη Δίκη, ύστερα από πρόταση του υπουργού Εσωτερικών Ρκένσερ και που στράγγισε 20.000.000 μάρκα. Μετά από σειρά εντολών, αποκλεισμών δικηγόρων και αποκλεισμών μελών των δικαστικών συνάξεων η υπεράσπιση απαιτεί την εξέταση των κελατών της υπό ειδικούς γιατρούς για να βεβαιώσουν ότι, λόγω της κακής τους υγείας, δεν είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τη Δίκη. Τοχικό η απίτιση της υπεράσπισης απορρίπτεται, χωρίς συζήτηση, από τον εισαγγελέα. Αργότερα, οι γιατροί πιστοποιούν ότι η υγεία των κατηγορούμενων έχει κλονιστεί σε τέτοιο σημείο, υπό την κράτησή του στα λευκά κι απομονωμένα κελιά (νεκρά τμήματα), που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τη Δίκη πάνω από 3 ώρες τη μέρα.

β. Τα τέσσερα στοιχεία που οι Δυτικογερμανικές αρχές χρησιμοποιούν στην κατασκευή της κατάστασης που λέγεται "νεκρά τμήματα" των φυλακών.

- Αισθητηριακή στέρηση.
- Αντιληπτική στέρηση.
- Απόλυτη απομόνωση.
- Σωφρονιστικός μηχανισμός.

Για την αισθητηριακή και αντιληπτική στέρηση έχει ήδη γίνει μια αναφορά στην αρχή του άρθρου.

Η απόλυτη απομόνωση προβλέπει:

- Ευστηρά ιτομική κράτηση: ο κρατούμενος υφίσταται, στο εσωτερικό της φυλακής, μια απομόνωση, ενισχυμένη από την τοποθέτηση μιας λεπτής γρίλλιας μπροστά στα κάγκελα των παρθέων ή με ολόκληρες πλάκες μετόν που εμποδίζουν κάθε οπτική επαφή με το εξωτερικό.
- Ετιθερά μεγάλη θερμοκρασία στα κελιά απομόνωσης.
- Ήχητική μόνωση.
- Οδόνες τηλεόρασης που παρακολουθούν τα πίντι.
- Αναγκαστική αναισθητοποίηση για σκοπούς που εξυπηρετούν την τνάκριση.
- Ο κρατούμενος είναι υποχρεωμένος να κάνει τον καθημερινό του περίπατο μόνος, ώστε να μην έχει επαφή με άλλους κρατούμενους.

- Εξαιρείται από τις συλλογικές δραστηριότητες, ακόμα κι από τις ήρσηκευτικές και τα ντους που συνήθως παίρνονται σε ομάδες.

- Πολιτική λογοκοιλία των Βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων και λοιπών εντύπων. Ώς αυτή ποστίθεται ο περιορισμός ελληλογραφίας και επισκέψεων με μια αυστηρότητα που μέχρι σήμερα ποτέ δεν είχε εφαρμοστεί στη μεταπολεμική περίοδο.

- Μεταθέσεις μετά από κάθε απόπειρα για σπάσιμο της απομόνωσης ρωνίζοντας άλλους κρατούμενους και συνομιλώντας μαζί τους με χτυπήματα στον τοίχο.

Ο προετατευτικός (i) μηχανισμός λειτουργεί ως εξής:

- Υποχρέωση των συνηγόρων να περιμένουν με τις ώρες πριν την επίσκεψη.

- Ελλήρες ψέξιμο των συνηγόρων.

- Ιπτιγόρευση στους συνηγόρους να κριτούν φακέλλους.

- Όταν κάποιος κρατούμενος δέχεται την επίσκεψη συγγενών του (επισκέψεις γίνονται, μόνο και κατ'εξίρεση, από τους συγγενείς των κριτουμένων), αυτή γίνεται με την παρουσία κάποιου ιστυνομικού τουαντιτομοκρατικού τημήματος που κατιγρόφει κάθε λέξη.

- Τεκτική κατάτχηση όλου του υλικού προετοιμσίας της υπερασπίσης.

γ. Η εφαρμογή της ιασητηριακής και εντιήπτικής στέωσης στις: ASTRID PROLL, MONIKA BERBERICH, URLIKE MEINHOT και ANDREUM ENSSLIN.

ιάτά τη διάρκεια της ποσυλίκιής της στη φυλακή της GULIGEN GUSENDORF, από το Άν του '71 μέχρι το γενάση του 1974, η ASTRID PROLL, που γεννήθηκε το 1947, υποβλήθηκε για 4 μήνες σε ιασητηριακή στέωση. Δευτερώθηκε μόνο όταν μια ιατρική πραγματογνωμοσύνη τη χαρακτηρίσε φυσικά ανίκανη να παρσστεί στο δικαστήριο. Σύμφωνα με την πραγματογνωμοσύνη οι ανωμαλίες που υπέφερε η ASTRID PROLL περιλάμβαναν: ιλίγους, λιποθυμίες, πονοκεφάλους στην ποσμηκή διανοητική ποσπάθεια, ιτονία, έλλειψη όρεξης, συχνές πτώσεις της σιτηριακής τίεσης και ιλ-σσημα πνιγμού, ανωμαλίες της περιφερειακής κυκλοφορίας, ιλσσημα κενότητας, ανικανότητα για αυτοσυγκέντρωση και εξαιρετικά μεγάλη φυσική κόπωση.

Η MONIKA BERBERICH, κρατούμενη ποσισσότερο από 3 χρόνια με 2 σε ιασητηριακή ποσιδόωση υποφέρει από σύγνιτη γήρου και χρόνου, από κρίσεις απέλυτης κατιτόνησης του διανοκού τολάι-ώσεσ κ.τ.λ. Η Ευρωπαϊκή επιτροπή των Δικτωμάτων του ανθρώπου που ειγολείται με την ποσίπτωση από το Σεπτέμβριο του 1972, ζήτησε από την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση "να πάρει θέση για την ποσυλίκιση της MONIKA BERBERICH που διαρκεί από το Σεπτέμβριο του 1970".

Η URLIKE MEINHOT και η ANDREUM ENSSLIN βρίσκονταν στη φυλακή της GULIGEN GUSENDORF από το Φλεβίριο του 1974 μέχρι τη δολοφονία τους (9 Μάη 1976 η MEINHOT βρίσκεται κορεμασμένη στο κελί της, 18 Σεπτέμβριο 1977 η G.ENSSLIN βρίσκεται νεκρή με περί-στροφο στο κελί της).

Στη φυλακή της JOLOS¹ OSSENBORE² εφαρμόζεται η πιο εξωθ-
μένη μορφή βασανισμού με αισθητηριακή στέρηση. Τα κελιά είναι
ακουστικά απομονωμένα από τον έξω κόσμο, τα πάντα είναι βαμ-
μένα λευκά κι ένας πολύ δυνατός φωτισμός από νέον μένει
ανοιχτός την ημέρα για να εθύνει την ύπαρξη περιγοσσιμάτων
και να στερεί τους κρατούμενους από κάθε αισθητηριακή διεγερ-
ση. Οι κρατούμενοι δεν έχουν το δικαίωμα να μιλάνε μεταξύ
τους. Κρίποτε κρίποτε τους επιτρέπεται να μιλούν δυο ώρες ημε-
ρήσια. Αλλά, σύμφωνα με μια έκθεση που έκανε το 1961 ο Dr.
DARTY³, ακόμα και η συνεχής επικοινωνία δυο κρατούμενων που
βρίσκονται σε συνθήκες αισθητηριακής στέρησης "δεν είναι ικα-
νή να εμποδίσει την καταστροφή των πνευματικών τους ικανο-
τήτων".

δ. Για μια κριτική των λευκών κελιών

Είναι ολοφάνερο ότι το Δυτικογερμανικό κράτος χρησιμοποιεί
την αισθητηριακή στέρηση και την αντιληπτική στέρηση σε συν-
δυασμό με την απόλυτη απομόνωση και το "σφραγιστικό" μηχαν-
ισμό του για να τσιπώνει πνευματικά, ψυχικά και σωματικά τους
πολιτικούς κρατούμενους που οι περισσότεροί τους κατηγορού-
νται ότι ανήκαν στο τμήμα του Εθνικιστικού Στρατού (R.A.F.) και
στο S.P.K. (Σοσιαλιστικό Κολлекτιβισμό των πασχόντων στο
Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης) και που τυτοπροσδιορίζονται
σαν "αντιιμπεριαλιστές" και "κομμουνιστές".

Η R.A.F. διεκδίκησε τις υπόγειες βομβαρδισμούς κατά του
γενικού στρατορχείου των αμερικανών της Φρανκφούρτης και
κατά του γενικού στρατορχείου των αμερικανικών δυνάμεων στην
Ευρώπη, στη Χαϊδελβέργη. Εκεί βρισκόταν ένας υπερηλεκτρονικός
εγκέφαλος σε στενθείας σύνδεση με το Μεντάγανο και χρησιμο-
ποιούνταν για τις επιχειρήσεις πολέμου στο Βιετνάμ. Εκεί
επίσης γινόταν τα προγράμματα εκγύμνασης των "προσισνοσκού-
φρων", του βρίσκονταν στο RAD-TOL και στη VALIER και του
εποδίκετο να σπιλούν στο Βιετνάμ.

Το Δυτικογερμανικό κράτος ποροστί στην πειλή της R.A.F.
και του S.P.K. χρησιμοποιεί ακόμα τα μίγράλλια και στη συνέ-
χεια τα επιστημονικά όπλα. Το Δυτικογερμανικό κράτος, δηλαδή
οι δικαστές του BUNDESGERICHTSHOF (ανωτέρου ομοσπονδιακού δι-
καστηρίου) της FRIEDRICH και τα μέλη των αντιτρομοκρατικών
ομάδων (BUNDESKRITIKALAMT, SICHERUNGSGRUPPE). Μιγράλλια, δη-
λαδή μια σειρά φονερών ανθρωποκυνηγητών που στη διάρκεια
τους σκοτώθηκαν, στη μέση του δρόμου, αγωνιστές όπως ο GORZ
RUBIN, η PETRA SCHULZ και ο THOMAS WEIBERER. Επιστημο-
νικά όπλα, δηλαδή την αισθητηριακή και αντιληπτική στέρηση.

Τα επιστημονικά όπλα ποροσκοπών στο να βγάλουν εκτός μά-
χης, χωρίς επιδεικτική βαναυσότητα, τους πολιτικούς κρατού-
μενους που βρίσκονται στα ειδικά "νεκρά τμήματα" των φυλακών
της Δυτικής Γερμανίας.

Έτσι αν κρίποτε αυτοί οι πολιτικοί κρατούμενοι ποροείσουν
από κάποια ήλκη (όπως έγινε στις 21 Μάη του 1975 με τους
Μπάαντερ, Μάινγοφ, Ράσσε και Μάσλιν) δεν θα έχουν τη δυνα-
τότητα να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους.

Η κοινωνία δίνει ακόμα και στο χειρότερο εγκληματία το
δικαίωμα να υπερασπίσει τον εαυτό του ενώπιον ενός δικαστη-
ρίου. Αυτό ακριβώς το δικαίωμα δεν έχουν οι παραπάνω

καταρρέοντες. Τους έχει ισοπεδώσει αυτή θύρα με τα διαφανή-
ματα της εισοδηματικής και ταξισοφιστικής απόρριψης και με τη συν-
δρομή της απόλυτης υποδόνωσης και του "συνωστιστικού" μηχαν-
ισμού. Έχουν υποστεί μια κρίσιμη κοινωνική υποδόνωση. Έχουν
παρασιωπητοποιηθεί. Η παρασιωπητότητά τους έχει διαλυθεί. Το
νευρικό τους σύστημα έχει καταρρεύσει.

Εί όλα αυτά συμβαίνουν μέσα σε μια κοινωνία που επιμένει
να θυμίζεται, με μια μαζιστική ήρση, στην εθλιότητα της
καθημερινής μετέωρης της. Μια κοινωνία που επιμένει να ανα-
ζητά καινούργιους και πιο αποτελεσματικούς τρόπους και μέσα
καταπίεσης και καταστολής. Μια κοινωνία που επιμένει να
ελέγχει αντί να ελευθερώνει. Μια κοινωνία που προτιμά να
επιβιώνει αντί να ζει. Μια κοινωνία που τινάζει στον ύπνο
και στο πλάτος διάλεξε την υποχούωση.

Επιηλύχτι.

Το παραπάνω κείμενο γράφτηκε
από τον
Εραστή της Αγάπης.

Αυτά τα σκορπια παιχνιδάκια φυτρώσαν σαν αγριοραβίκια,
πικρα και αυτοφυή, σε τοίχους από σκοπιές και σε πανκτα
από τοίγαρα στρατευμένων. Υπάρχουν μαζεμένα στο "Καλο
τετραδία του φανταρού" από όπου τα πήραμε κι εμείς.

Τ' αγγίξια τους φορούν αυτοί
κι εγώ έχω τον ήλιο
εμένα μ' αγαπάς εσύ
κι αυτοί να καν' στο διάβολο

Σκοπιά, με ερωτεύθηκες
δεν είσαι στα καλά σου
κίποτε όμως θα το δείς
θα φύγω από κοντά σου

Χαράμισα τα νειάτα μου
μέσα στο κρεβάτι
α ό μικρό ήμουν άτακτο
άλλο σοφό στοιχείο
(αμ' τι; μαλάκας κι ανθρωπάκι;)

Ο άνθρωπος
είναι το μόνο ζώο
που μπορείς να γδάρεις
περισσότερο από μια φορά

Με πολυβόλο Μπράουνινγκ
έβ' αβ' στη γειτονιά σου
να κάνω πυρ και κήληση
να μπω στην αγκαλιά σου

Εμπέτικη Δημοκρατία
Όχι στις φυλακές

Λες το "τρελλός καλύτερα"
για να 'χεις την υγεία σου
γιατί τρελλοί είναι κι αυτοί
που βρίσκονται κοντά σου

Τ' αγγίξια πουλιά
ερνάνε φωτιά
σε χιλιάδες φωλίες
μερμηγκιών
Έχουν τις μπόμες
πάνω στην ελπίδα
πάνω στο μόχ'ο
τον λαών

Σου λέω να χωρίσουμε
σκοπιά, καταραμένη
μα εσύ με θέλεις άτιμη
γιατί είσαι ερωτευμένη

Πόσες φορές δε μέτρησα
να φύγω να το σκάσω
μην τυχόν δώ και τρελλαυ
για κίττα μη σε χάσω

PCFR 91674-GS

Ο καιρός ήταν υπέροχος
στη σταθερή θερμοκρασία των 28,6 °C.
Κατάλευκα συννεφάκια από φίνο νάυλον
ταξίδευαν στο φρεσκογαλβανισμένο θόλο του ουρανού.
Τα πολύχρωμα αγριολούλουδα
-σε άφογη τετραχρωμία-
ανάδιναν μια μυρωδιά ιονισμένου οξυγόνου.
Το ρυάκι από σιλικόνη
κελάρυζε στη συνθετική βουνοπλαγιά
σε πλάτος μίσμησης οκτάβας -στερεοφωνικού ήχου.
Τα δόντρα είχαν σταμπαρισμένο στον καλοσχηματισμένο κορμό τους:
"HABE IN TAIWAN".
Τα αποστειρωμένα χαλκία γυάλιζαν στην όψη του ρυακιού
κάτω απ' τις απαλές LASER ακτίνες του ήλιου
και στα συναρμολογούμενα κλαριά
κελαηδούσαν αμέτρητα πλαστικά αηδόνια μιας χρήσης.
Εβγάλα απ' την τσέπη μου
τη συσκευασία χαμόγελου μακράς διαρκείας με την ένδειξη
"LONG LIFE-NO REFILLING NEEDED"
και πήρα μια βαθιά ρουφηξιά 0,75 Κρ.
Ήμουν περήφανος που αποτελούσα
-ακόμη-
ένα ταπεινό, έστω, έκθεμα
του Μουσείου Μοντέρνας Απελπισίας.
(Ρύθμισα το χειριστήριο μου στο "SNOOZE"
και πήρα έναν υπνόκο
κάτω απ' τα προηγμένης γερμανικής τεχνολογίας μάτια
του μακάριου POLYESTER® Δημιουργού.)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΑΚΟΜΗ ΜΙΑ ΠΡΟΣΗΛΟΓΙΑ ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ ΑΝ ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΓΙΝΕΤΕ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΕΣ

Στο βαθμό που θέλουμε να ασκησούμε κριτική, πρέπει να παύουμε να σεβόμαστε, παύουμε να είμαστε "ηθικοί" και γινόμαστε καταραμένοι. Είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς για την τόσο ανομοιογενή ομάδα των αυτονομών, όταν αποτελείται από άτομα που προσπαθούν να βρουν μια κοινή πρακτική χωρίς να έχουν εργαστεί καθόλου για να διαμορφώσουν και να αναγνωρίσουν μια κοινή κριτική θεωρία. Η συνεργασία πάνω στο μίνιμουμ κοινών απόψεων έχει γίνει το μονίμο περιστασιακό άλλοθι για τη συγκαλυψη της ελλειψής συνοχής που δεν είναι καθόλου περιστασιακή. Εάν αποτελεσματικά δεν είναι καθόλου παραξένο που καθημερινά μέσα στην ομάδα ο ένας εκπλησσεται από τον άλλο εξαιτίας λόγων και πράξεων που όχι απλά διαφωνεί αλλά είναι αντιθετός. Τα παραδείγματα είναι πολλά, αρκεί να λειτουργήσει η μνήμη του καθένα. Μια ομάδα δεν αρκεί να διακηρύττει πως θέλει να "πρέπει να αποδείξει και ότι το μπορεί", γι' αυτό το λόγο οι αυτονομοί οφείλουν να δουν και να λύσουν τα προβλήματα που θέτει η δράση τους. Η ελλειψή μιας ενιαίας κριτικής του κόσμου είναι το βασικό σημείο αδυναμίας, η αχιλλείος πτέρνα που σημαδεύουν τα κομματοσκυλα των γραφειοκρατικών παραταξιών και οι κάθε λογής κυβερνητολόγοι.

Εξάσι παρουσιάζεται αναγκαία η διαμορφώση μιας κριτικής ολικής που θα στρεφεται χωρίς δισταγμούς εναντίον σε κάθε μορφή γραφειοκρατίας εναντίον σε κάθε διαχωρισμένη κοινωνική, οικονομική ή πολιτιστική εξουσία.

Για την την ομάδα χωρίς συνοχή που επιμένει να αγνοεί το πρόβλημα της οργάνωσης της που τίθεται καθημερινά στα ζητήματα δράσης το φαντάσμα της αυτούς μιας γίνεται η πραγματικότητα της ιεραρχικής εξουσίας που αποκεντρώνεται. Σ' ένα χώρο που θέλει να θεωρείται αντι-εξουσιαστικός η ιεραρχική δομή παγιώνεται καθημερινά και περισσότερο με την ατυχή κατανομή ρόλων. Απο μόνη της η ομάδα κάτω από την πίεση των καταστάσεων μεταβάλλεται σ' ένα κακεκτυπο -ευτυχώς!- του μπολσεβικισμού. Τελικά η ίδια η "συμμετοχή" καποιού αποτελεί έναν προσθετο ρόλο που εξαναγκάζεται να παίζει. Το πρόβλημα της οργάνωσης οφείλει να λυθεί ταυτόχρονα με την ανάπτυξη μιας ενιαίας ριζοσπαστικής κριτικής που η αυτο-οικειοποίηση της από τον καθένα θα 'ναι ο μοναδικός όρος συμμετοχής του. Πρέπει να καταστραφούν οι ηγετικοί ρόλοι όπως και οι ρόλοι οπαδών που αναπαράγουν μέσα στους κόλπους της ομάδας τις ιεραρχικές συνθήκες της κοινωνίας. Το ζήτημα της οργάνωσης δεν τίθεται προκαταρκτικά από κάθε δράση και με αφηρημένο τρόπο, είναι το ζήτημα που θέτει καθημερινά και συγκεκριμένα η δράση της ομάδας και πρέπει επιτέλους να γίνει ένα βήμα προς τη λύση του. Όσο δε γίνεται αυτό είναι περισσότερο δυνατό να μιλά κανείς για τον καθένα χωριστά παρά για

το σύνολο. Σήμερα (αν εξαιρέσουμε τις απολίσεις) οι αυτονομοί είναι ένας κυκλός με δύο κέντρα. Άλλοι δυσπείρωνται σε αποψείς γύρω από τα φοιτητικά προβλήματα κυρίως όπου συγκεντρώνουν και όλη τους τη δράση και καποιοι άλλοι γύρω από την ευρύτερη και πιο παγιωμένη πολιτική των "αριστερών δυσπείρωσων". Δύο κέντρα που αντιμαχονται πιο θα ταυτίσει με τη μητή του διαβήτη. Όταν αυτό συμβεί απομένει να χαραχθεί ένας δεύτερος κυκλός. Δεδομένης της καταστάσεως και έχοντας υπόψη γεγονότα όπως αυτό σχετικά με το ποιος ελέγχει το στεκι (οι δυσπείρωσις ή οι αυτονομοί ΦΛΣ το Δεκέμβρη 86) μέσα στον ίδιο το χώρο των Αυτονομών κυοφορείται η συγκρούση.

Η καθόδος στις εκλογές έγινε το ουσιαστικό άλλοθι υπάρξης αυτής της ομάδας. Ως προς αυτό το σημείο δεν είναι τίποτα άλλο από μια ακόμη παρατήρηση με φιλοσοφικά αιτήματα: καλύτερες συνθήκες σπουδών, φοιτητικός έλεγχος της

γνώσης, εναλλακτικοί τρόποι εξέτασης,

οχι στη βαθμολογία και, αντικατάσταση της με το χαρακτηρισμό ικανοποιητικό ή οχι, ισότιμα εργασιακά δικαιώματα όλων των αποφοιτών-δηλαδή ευνοϊκότερες συνθήκες διαλογής στο σταυλό του Πανεπιστημίου, έλεγχος της τροφοφής από τα ίδια τα ζωα, εναλλακτικοί τρόποι σφαγής με σφαγάδα ικανοποιητικό ή οχι, με στοχο το ίδιο δικαίωμα πώλησης στην αγορά. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η αμφισβήτηση του Πανεπιστημίου μόνο είναι ένα σημαντικό γεγονός και η μεταρρύθμιση του γελοία τη στιγμή που ολος αυτός ο κόσμος πρέπει να καταστραφεί. Άκομα η απουσία γενικευμένης αντίδρασης εναντίον στο Πανεπιστήμιο δεν είναι το άλλοθι καμίας υποχώρησης από το ριζοσπαστικό αίτημα: το Πανεπιστήμιο πρέπει να καταστραφεί μαζί με τις εκκλησίες και τα δικαστήρια. Πέρα απ' αυτό υπάρχει η αυταπάτη του ναρκισσισμού ότι το Ψυχολογικό είναι το μόνο τμήμα που μπορεί να γίνει κατι' ομως απλά το ψυχολογικό είναι το τμήμα που φαίνεται πιο καθαρά η αδυνατότητα να είναι φοιτητής-ρομπότ αναγκασμένος να παίζει ένα ρόλο εναντίον στον εαυτό σου.

Αυτό το κατι αυταρεσκόι αυτονομοί θα γίνει σ' όλο το Πανεπιστήμιο και δε θα 'ναι τίποτα άλλο από την καταστροφή αυτού του πνευματικού σταυλού και οχι η αυτοδιαχείριση του. (Για ποιο λόγο να αυτοδιαχειριστούμε ένα τομέα αυτού του σαπίου κόσμου που είναι παντελώς αχρηστος για μας;) την ίδια ώρα που σ' όλο τον πλανήτη θα καταστρεφεται η μισθωτή εργασία και το εμπόρευμα.

Προσέχτε μόνο μην ζητάτε δουλειά όταν όλοι θα εργάζονται ελεύθερα

Το κείμενο αυτό έχει σα σκοπό να γίνει αφορμή συζητήσεων για τα ζητήματα που έθεσε η ιστορική πραγματικότητα σαν ζώτικα για τη δράση όλων των ομάδων που θέλουν να ζημιώσουν αυτό τον κόσμο και που τώρα ξαναεμφανίζονται μέσα από τη δράση της ομάδας των Αυτονομών ΦΛΣ.-

Το γύρω κείμενο που ο Βασίλης αυθορμητός έφερε, το δημοσιεύουμε, ως αυτονομός και ως άνθρωπος, οργισμένος να τον ευχαριστήσω για το ενδιαφέρον του τουλάχιστον -μέρος δεν πρόκειται να αποκομίσω από πούθενά κατ'αποκομήνών. Ίσως δε θα 'ταν ασχέτως για τον καταιό τουτο κόσμο, αν ο Βασίλης προκάλεσε συγχύσεις και ταραχές. Ι. Φ.

ΕΝΑ ΠΙΚΡΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ

Θα μπορούμε από δω και πέρα να το λέμε και για ανέκδοτο. Πικρό ανέκδοτο, ανέκδοτο με πολλά αποσιωπητικά-ανέκδοτο με μέλλον δηλαδή.

Στο προοδευτικό Παν/μια της ...προοδευτικής Θεσ/νίκης, στο ...προοδευτικό 1987, σ' έναν νέο και... πρωτοποριακό τομέα, μιας Σχολής με... πρωτοποριακό προσανατολισμό κλπ κλπ. Ναι, εδώ και τώρα λοιπόν. Για τον τομέα ψυχολογία του αμφιλεγόμενου τμήματος ο λόγος.

Για όσους φιλοδόκησαν να γίνουν ψυχολόγοι και πήραν αυτή την πικρή ειδίκευση, ο Οδηγός Σπουδών επιφυλλάσσει μια διπλή έκπληξη: Καταρχήν τους κάνει να νιώθουν "βασιλιάδες" -επιστημονικά υπολογισμούς δηλαδή.- δίνοντας δυνατότητες εφαρμογών στην ψυχολογία. Ναι, ναι, πράγμα που σημαίνει έρευνες κοινωνικής ψυχολογίας, άσκηση στην κλινική κι άλλα τέτοια συγκινητικά. Η πρώτη έκπληξη (ευχάριστη όπως μια ψευδαίσθηση....)

Η ειδίκευση ψυχολογίας σ' αυτόν τον σχιζοφρενικό Οδηγό Σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα υποχρεωτικά και... κατ' επιλογήν υποχρεωτικά (όπου και οι περίφημες εφαρμογές). Στον ίδιο σχιζοφρενικό Οδηγό Σπουδών η ειδίκευση συνολικά περιλαμβάνει 25 ΔΜ. Ωραία, ε; Μέχρι τη στιγμή που έντρομοι αντιλαμβάνεστε ότι τα... υποχρεωτικά μαθήματα της κατεύθυνσης συμπληρώνουν ακριβώς 25 ΔΜ.:: Τώρα γελάστε. Προς τι τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά;

ΟΥΔΕΙΣ δύναται να απαντήσει. Ειλικρινά είναι πολύ χαριτωμένο. Οι άνθρωποι που σύνταξαν το πρόγραμμα Σπουδών (ακούστε, συνεχίζεται το ανέκδοτο.) παραδέχτηκαν κατάπληκτοι ότι... υπάρχει "λάθος"-αλλά, τι κρίμα, δεν μπορούν να το συζητήσουν ως τον Ιούνιο του 1988. Και ως τότε; Τι θα κάνουν οι επίδοξοι ψυχολόγοι με τις εφαρμογές τους;

Και εδώ ήρθε η απάντηση-ΣΟΚ. Να τις χρεώσουν στις 6 (:) ΔΜ των ελεύθερων επιλογών.

ΥΓ. Για όποιον ενοχληθεί από τον φαινομενικό (...) παραλληλισμό, ας ξαναδεί απ' την αρχή τα γεγονότα-και ας μας προτείνει κάποιον πιο εύστοχο.

Προς τι οι ελεύθερες επιλογές;

Προς τι τα "κατ' επιλογήν υποχρεωτικά" μαθήματα της κατεύθυνσης;

Προς τι αυτό το γελοίο σενάριο;

Τοιχοί φοιτητές θα παρακολουθούν αυτά τα μαθήματα; Ή μήπως οι κκ που διαμόρφωσαν (παραμόρφωσαν) το πρόγραμμα Σπουδών ελπίζουν ότι θα υπάρχουν ες αεί σ' αυτό το Παν/μιο κάποιοι δυστυχείς και ταλαίπωροι οι οποίοι θα προσπαθούν να συμπληρώσουν μονάδες, για να πάρουν ένα πτυχίο-που με τέτοιου είδους ανεύθυνα "παιχνίδια" στα προγράμματα σπουδών καθυστερεί, κι ας έχουν περάσει 70 και πάνω μαθήματα; Μήπως ελπίζουν με σιγουριά στην τυχαιότητα και την ανευθυνότητα των εκάστοτε διακανονισμών του προγράμματος του προγράμματος Σπουδών τους; Μαθήματα χωρίς φοιτητές και φοιτητές που ψάχνουν για υπόλοιπα μαθημάτων.

Και-τι σύμπτωση;- η άποψη των φοιτητών για το πρόγραμμα Σπουδών ήρθε σε χρόνο τόσο ακατάλληλο, μόλις πριν τις διακοπές του καλοκαιριού, και φυσικά παραπέμφθηκε για τον Σεπτέμβρη -και τον Σεπτέμβρη, κοίτα, πάλι σύμπτωση, ήταν πολύ αργά για τέτοιες συζητήσεις, μια και άρχιζε το ακαδημαϊκό έτος, και πάλι αυτό οι κκ θιμούν προνόησαν να βρούμε ήδη τυπωμένο τον Νέο Σχιζοφρενικό Οδηγό Σπουδών Τους...

Δεν είναι υπέροχο να κυκλοφορεί σε Πανεπιστημιακό έντυπο μια τέτοια εξαίσια σελίδα; Και μάλιστα χωρίς ελπίδα να αναθεωρηθεί ως τον ...επόμενο Ιούνιο, που πάλι καλοκαίρι θα 'ναι και τέλος πάντων δεν θα προλαβαίνουμε και θα το περατέψουμε κοκ...

Το ξέρετε το ανέκδοτο, ε; Αυτό με τον Τσάρο, εκείνα τα παλιά χρόνια. Που του λένε οι σύμβουλοί του: -Τσάρε μας, ο κόσμος πεινάει, φωνάζει στους δρόμους. -Άς τους, λέει ο Τσάρος ατάραχος, μη φοβάσαι. Δεύτερη φορά:

-Τσάρε μας, ο κόσμος πεινάει, φωνάζε στους δρόμους.

-Άς τους, ατάραχος ο Τσάρος, μη φοβάσαι.

Τρίτη φορά: -Τσάρε μας, ο κόσμος άρχισε να γελάει στους δρόμους. -Διαλύστε τους αμέσως με το ιπικό. Είπε ταραγμένος ο Τσάρος...

Αυτά.-

ΕΙΣ ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΤΟΥΤΟ ΤΕΜΕΝΟΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ...

"Εἰς τό ἱερόν τοῦτο τέμενος τῶν Μουσῶν..",
καί γενικῶς συγκίνηση καί βαβοῦρα στο χώρο,
μαμάδες με γούνες καί μαντήλια στο χέρι, καί
μαμαδάδες συνταξιούχοι με σφιγμένα δόντια, "Εἰς
τό ἱερόν τοῦτο τέμενος τῶν μουσῶν", ἔτσι ἀρχι-
ζε ο ὅρκος, καί οἱ κοπέλλες φοροῦσαν ὅλες τὰ
μαλλὰ τους καί ἦταν βαμμένες τόσο προσεγμένα ὥ-
στε ποτέ ἄλλοτε, καί τ' αὐγῶρια δέχτηκαν νὰ φορέ-
σουν ἀκόμα καί γραβάτα "Εἰς τό ἱερόν τοῦτο τέ-
μενος τῶν Μουσῶν"... Ἡ αἰθούσα ὁρκωμοσίας τῶν
αποφοίτων βρίσκεται στο κτίριο τῶν Προπυλαί-
ων, χρυσοποιεῖ κίλτο αετώματα, θεωρεῖα καί τρέχα-
γύρευε, ἀτμόσφαιρα ημιθέων ἢ κάτι τέτοιο, ὁμορ-
φες γυνίκες κυρίως πρὶν μιά βδομάδα κυκλο-
φοροῦσαν με τριμμένα τῆλης στη Σόλωνος, καί α-
ξιοπρεπεῖς γραβατωμένοι κύριοι που ξενοχτοῦ-
σαν πιωμένοι το βράδυ τῶν φοιτητικῶν ἐκλογῶν
-"τί σου εἶναι αὐτός ο κόσμος, διάολε !", λες,
ἀλλά το ξεχνάς, εἶναι ὅλα τόσο συγκινητικά καί
εμπνέουν ἕναν ανεπανόλητο αέρα πατριωτισμοῦ,
"οἱ νέοι βλαστοὶ τῆς πατρίδας" κλπ κλπ...

Καὶ ο κορ Πρύτανις ἀργοῦσε νὰ ῥθει, δὲν
εἶχε γυρίσει ἀκόμα, λᾶει, ἀπὸ το ταξίδι του, ἦ-
ταν στο δρόμο, καί ἡ ἐνταση μεγάλωνε, μεγάλω-
νε, ἱσρῶναν τὰ σφιγμένα κολλάρια τῶν νεαρῶν
κυρίων, ἐπεφτε ἡ λακ τῶν σιγκάτων δεσποινίδων,
"Εἰς το ἱερόν τοῦτο τέμενος τῶν Μουσῶν"-για-
τί, ἔλεγα, ο Στέλιος εἶναι τόσο θλιμμένος καί
κοιτάει κάτω, γιατί, ἔλεγα, δὲν συνεπαίρνεται
ἀπ' τὸν ἐνθουσιασμό αὐτοῦ τοῦ χώρου; Ἀλλωστε,
"το ἱερόν τοῦτο τέμενος τῶν Μουσῶν"...

Ὁ κορ Πρύτανις ἦρθε φουριόζος καί κατα-
θρωμένος, ζήτησε συγγνώμη-τι ευγενικός κύριος
καί πόση μεγαλοφροσύνη σ' αὐτὴ τὴ μακρόστενη
φυσιογνωμία, ἀχ τι ὠραῖος αὐτός ο κορ Πρύτα-
νις, ἔτσι, ἐπιβλητικός καί καλωσυνάτος ὅπως θα
ἔπρεπε πάντα νὰ ᾖ ἕνας κύριος πρύτανις...
Ὅλα ἀναταράχτηκαν, σκούπιζαν τὸν ἰδρώτα τους
οἱ νεαροὶ κύριοι, καί οἱ μαμάδες ἀφῆσαν το

πρῶτο δάκρυο ἰδίως ὁ κορ Πρύτανις, σ' αὐτὴ τὴ
μεγάλῃ στείγῃ τοῦ κατωκίρη τους... Ὁ Στέλιος
ἦταν σφιγμένος καί πιο πολὺ θλιμμένος, μα γιατί;
τί, γιατί, -εἶχε παύει το κεφάλι σκυμμένο, γιατί;

Ὁ ὅρκος ἦταν γραμμένος σε ἀπταιστή ἀρχαῖ-
ζουσα, κανεῖς ἴσως δὲν τὸν κατόλαβε, μα δὲν εἶ-
χε καμιά σημασία. γιατί ἦταν πολὺ ἐπιβλητικός
"Εἰς τό ἱερόν τοῦτο τέμενος τῶν Μουσῶν"...
τὸν διάβαζε ο... πρῶτος σε βαθμολογία(...) ἀπὸ
κάθε Σχολή που ἀποφοιτοῦσε, ἀπὸ ἕνα μικρόφω-
νο, καί οἱ ἄλλοι ἔε μιλοῦσαν, μόνο σήκωναν, σε
σχῆμα σταυροῦ τὰ δάχτυλα, το χέρι-καί ο Στέλιος
κάθε στιγμή βούλιαζε καί ἱερισσότερο στη θλί-
ψη του, ἀκατανόητα, δὲν σήκωσε μάλιστα οὔτε το
χέρι του, πόσο παράξενο ἦταν σήμερα αὐτὸ το
παιδί, ἐνῶ ὅλα κύριζαν θρίαμβο καί περηφάνεια
σ' αὐτὸν τὸν χρυσοποιεῖ κίλτο χώρο τῶν Μουσῶν...

Μετά, ὁ καλὸς κορ Πρύτανις ἔβγαλε λόγο-ὁ-
λοι εἶχαν κρεμαστεῖ ἀπὸ τὰ λεπτά χεῖλη του,
τί ευγένεια αὐτὸ το χαμογελαστὸ πρόσωπο, ὁ-
λοι τὸν κοιτοῦσαν στα μάτια, καί ο κορ Πρύτανις
εἶπε: "Εἰμὶ εὐτυχὴς που γι' ἄλλη μιά φορὰ
σήμερα το Πανεπιστήμιο, το λαμπρὸ τοῦτο Ἰδρυ-
μα, ἐκπληρώνει το σκοπὸ του: γιατί τι ἄλλο σκο-
πὸ ἔχουμε ὅλοι ἐμεῖς που μοχθοῦμε γι' αὐτόν
τὸν λαμπρὸ θεσμό, παρά, ναι, φίλοι μου, τι ἄλλο,
(ἡ συγκίνηση ἔγινε δάκρυα θριάμβου), παρά νὰ
παράγουμε ἐπιστήμονες:"

Ὁ Στέλιος βούλιαξε ἀμετάκλητα στὴν ἀκα-
τανόητη θλίψη του-καί το χρυσὸ δόντι του κορ
Πρύτανις φώτιζε ὅλο "το ἱερόν τοῦτο τέμενος
τῶν Μουσῶν"... ὁ ὕμνηθηκα σ' ὅλην αὐτὴ τὴν ομί-
χλη (τι παράξενη ομίχλη αλήθεια:) ὅτι κάποι-
οι κάποτε κάπου κατηγοροῦσαν κάποιους ἄλλους ὁ-
τι... ἐμπλέκουν το Πανεπιστημιακὸ πρόβλημα,
καί "ἐκφυλίζουν τὶς διαδικασίες" με τα... ὑ-
παρξιακά τους προβλήματα... Ὅταν ο Στέλιος,
ἀμετάκλητα τὰ βυθισμένος στὴ θλίψη του, με κοι-
ταξε ἀπὸ κάτω, εἶδα στο βλέμμα του ἕνα κενό
πεῖσμα-πόσο ἀκατανόητο, ἀλήθεια, ἦταν σήμερα
αὐτὸ το παιδί...

Ἡ Σχολή μας ἡ καλὴ
ἔχει κότες στὴν αὐλὴ
κότες καί κοτόπουλα
χήνες καί χηνόπουλα.

Καί τὸν πρῶτο πετεινὸ (τὸν ἀφήνουμε στὴ φαντασία σας)
μέσα σ' ὅλο το φῶριδ
που λαλεῖ κάθε πρωὶ
στὴς Σχολὴς μας τὴν αὐλὴ.

Ἀρρωστοτελεῖον Πανεπιστήμιον.
Βασιλεῖον Φιλοσοφικῆς.
Περιοχὴ Μακεδονίας.
Σχολὴ Ψυχολογίας.
Πληθυσμὸς : 120 χέρια
ἐπὶ 10 δάκτυλα =

Το παρακάτω κείμενο είναι η ομιλία του Παύλου Φρειρε, στη Θεσσαλονίκη, στην αίθουσα τελετών της παλιάς ΨΔΣ, το Σεπτέμβριο του '87. Κρίνουμε ότι η μεταφράση - η ταυτόχρονη της ομιλίας - από τον επαγγελματία μεταφραστή που την είχε αναλάβει και την είχε μαγνητοφωνήσει ο Κώστας, εις εξ ημών, κουβαλήσας στην αίθουσα ένα υπερμεγεθές κασσετοφωνό, ήταν επιεικώς ανακριβής. Έτσι, αφού μάλιστα ο Παύλος Φρειρε είχε μιλήσει στα αγγλικά, επικιχήσαμε εκ νέου μεταφράση. Δουλέψαμε γι' αυτή η Άννα.

ΦΡΕΙΡΕ

Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω πάρα πολύ όλους σας, για τη σημερινή σας παρουσία εδώ και για το ότι με δεχτήκατε με μια τέτοια εκδήλωση αγάπης. Κατά δεύτερο λόγο θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Κοσμήτορα αυτής της Σχολής, τον κύριο Νομάρχη, την Άννα, τον Γενικό Γραμματέα της ΝΕΛΕ στην Ελλάδα και τα παιδιά που μόλις ήρθανε.

Δεν μ'αρέσει να είμαι φλύαρος, δεν θα ήθελα όμως ν'αφήσω δείγματα μιας βιαστικής και ανειλικρινούς προσέγγισης.

Καταρχήν δεν μπορώ να πω ότι δεν δικαιούμαι ν'ακούσω αυτά που είπατε, αλλά απ' την άλλη μεριά δεν μπορώ να πω "ναι, κάντε ό,τι θα ήπρεπε να κάνετε για μένα". Έχω επίγνωση των ορίων μου. Πάντως ξέρω ό,τι έχω προσπαθήσει να κάνω, έχω δει τον αντίκτυπο του έργου μου, αλλά αναμφισβήτητα αναγνωρίζω ότι υπάρχουν άλλοι που έκαναν πολύ περισσότερα από μένα. Κι οπωσδήποτε μου αρέσει ν'ακούω ανθρώπους να λένε όσα είπατε (εσείς).

Λοιπόν, το πρώινό αυτό είναι πραγματικά ζεστό κι εγώ μίλησα πολύ. Ήπρεπε όμως να πω κάτι, γιατί εξάλλου δεν νομίζω πως βρίσκομαι εδώ για να παραμείνω σιωπηλός.

Θα ήθελα να κάνω κάποια σχόλια, που δεν αφορούν αποκλειστικά και μόνο την εκπαίδευση των ενηλίκων, αλλά θα αναφερθώ στην εκπαίδευση στα πλαίσια ενός πιο ευρέος φάσματος. Θα αναφερθώ σε κάποιο συγκεκριμένο σημείο της γενικής μόρφωσης. Και η επιλογή μου ν'αναφερθώ σ'αυτό το θέμα έγινε λίγα λεπτά πριν μπω σ'αυτή την αίθουσα, ενώ συζητούσα με τον κύριο απ' την ΟΥΝΕΣΚΟ και με μια εκπαιδευτικό που δεν θυμάμαι το όνομά της. Αυτή η κυρία μου ανέφερε ορισμένες υπέροχες εμπειρίες της που είχε με μια ομάδα γυναικών εδώ. Μου μίλησε για κάποια απ' αυτές τις εμπειρίες μ'αυτή την ομάδα γυναικών, όταν κάποτε προέκυψε το ερώτημα της γης: όταν αναρωτήθηκαν τι ακριβώς είναι η Γη, και υπήρξε κάποια σιωπή κατά την οποία κάποια γυναίκα ρωτάει τον εαυτό της: Τι εννοώ όταν λέω τη λέξη "γη";

Ήταν μια υπέροχη στιγμή γιατί από τη στιγμή που ρωτούσε τον εαυτό της τι σήμαινε γι' αυτήν το ότι έλεγε τη

Από τα παραλείπομενα της ομιλίας του Φρειρε ήταν και οι εντονές διαμαρτυρίες στο τέλος, γηραιού κυρίου, πιθανοτάτα καθηγητού του φιλολογικού, οι εμείς τον πληρώσαμε να μας μιλήσει για τον αναλφάβητισμό κι αυτός έλεγε πολιτικά. Τα πράγματα είναι αυτά. κ.λ.π.

λέξη "γη", ξεκινούσε μια προσπάθεια ν'αντλήσει αναμνήσεις, παραστάσεις και γνώση. Στην πραγματικότητα ήταν συνειδητοποίηση του ότι γνωρίζει ό,τι γνώριζε, και μετά απ'αυτό είπε "ναι, ναι, είμαι κι εγώ επίσης γη". Και είπα στην εκπαιδευτικό με την οποία μιλούσα ότι θα ήταν ίσως ένα ερέθισμα ν'ανοίξουμε μια πολιτική συζήτηση πάνω σ'αυτή την ερώτηση που έθεσε. Η συζήτηση αυτή υπήρξε για μένα το κίνητρο, μου πρότεινε με κάποιον τρόπο το θέμα στο οποίο θ'αναφερθώ σήμερα.

Σ'αυτή τη συζήτησή μου με την εκπαιδευτικό παρενέβη ο κύριος Κέιτζ, ο οποίος μιλώντας μ'αυτή τη σπάνια σιγοροιά που τον διακρίνει πάντα είπε ότι ναι, πολλοί εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι, αν και τα σκουλήκια δεν μπορούν να διαβάσουν, έχουν γνώσεις. Και πάνω σ'αυτό το θέμα θα ήθελα να κάνω κάποια σχόλια τώρα. Είμαι βέβαιος πως χωρίς να ξέρουμε πώς οι άνθρωποι γνωρίζουν και τι οι άνθρωποι γνωρίζουν είναι αδύνατο να συνεργαστούμε μαζί τους. Φυσικά, στην προσπάθειά μου να καταλάβω τι και πώς γνωρίζουν κάτι οι άλλοι άνθρωποι, προσπαθώ κι εγώ να δω πολύ πιο πέρα από τις γνώσεις των ανθρώπων αυτών. Άρα το έργο του εκπαιδευτικού δεν είναι να μένει απλά στα επίπεδα γνώσης των ανθρώπων. Αυτή την άποψή μου την άντλησα απ'τη μελέτη της αρχαίας Ελλάδας. Σύμφωνα με τους αρχαίους φιλοσόφους πρέπει να σεβόμαστε τη "δόξα", δηλ. τη γνώμη των άλλων ανθρώπων, αλλά παράλληλα να προσπαθούμε να πάμε πέρα απ'αυτή τη γνώση. Τότε λοιπόν το πρόβλημα που προκύπτει για μας τους προοδευτικούς, αν θέλετε, εκπαιδευτικούς είναι, πάντα σε συνάρτηση με το σεβασμό της γνώμης των άλλων, πώς να ξεπεράσουμε το επίπεδο γνώσης τους και να πάμε κάπου πιο πέρα.

Για να προχωρήσουμε ακόμα πιο πέρα απ'τα όρια της κοινής λογικής θα πρέπει να ακολουθηθεί μια διαδικασία: για παράδειγμα, μπορώ να ξέρω τι συμβαίνει στην καθημερινή μου εμπειρία* συμμετέχοντας στην κοινωνική διαδικασία με τους άλλους, μπαίνω κοινωνικά σε μια διαδικασία κατανόησης του τι συμβαίνει, έχω π.χ. την αντίληψη του σύμπαντος, αλλά δεν είμαι ακόμα ίσως έτοιμος να συλλάβω την ουσία του, όπως και δεν μπορώ να καταλάβω ποια είναι η αιτία που με κάνει να αντιλαμβάνομαι αυτό το σύμπαν. Δεν είμαι ακόμα έτοιμος να προσεγγίσω τα στοιχεία μ'έναν δυναμικό τρόπο. Αυτό ακριβώς το ζήτημα τοποθετώ εδώ, τον τρόπο να προχωρήσουμε πέρα από τα όρια της κοινής λογικής. Είναι δηλ. μια προσπάθεια να έχουμε μια πιο επισημονική αντίληψη του θέματος χωρίς ελλείψεις.

Μεταξύ των άλλων δικαιωμάτων τους, οι άνθρωποι έχουν δυο θεμελιώδη δικαιώματα: υπάρχει το δικαίωμα της ζωής, που αυτόματα συνεπάγεται το δικαίωμα της τροφής, το δικαίωμα να αγαπάν, το δικαίωμα να κάνουν όνειρα, το δι-

Να λοιπόν, που και με
τος πρωτοτυπήσαμε!
Δεν ήταν καταπληκτικό;
Το τμήμα μας κατορθώ-
σε να βγάλει το προγρά-
μμα της εξεταστικής μο-
λις 68 ώρες πριν την
ενάρξη της. Μα προκειται
για ρεκορ! -μη βιαζόστε-
αργοπορίας, εννοούσα.
Αλλάστε πάντα το Ψυχο-
λογικό-μα πωστολμα! -
το Φιλοσοφικό Παιδαγω-
γικό Ψυχολογικό τμήμα
του Αριστοτελείου Πα-
νεπιστημίου Θεσ/νίκης,
εννοούσα(χι) να μην
στενοχωρούμε και τον
αξιότιμο κ.Προεδρό μας),
είχε ιδιαίτερη εναισθη-
σία στο να κάνει τους
φοιτητές του ν'ασχολου-
νται διαρκώς μ'αυτό και
τις υπορχές καυστηρήσεις,
τις ιδιότυπες ρυθμίσεις
... και την: πραγματικά αξια-
κιμησης, καλή διαθεση
βοήθειας και συνεργασι-
ας, με τους φοιτητές!
Στο κάτω-κάτω, οποιος α-
γαπά παιδευει, λένε.
Και ξερετε εσεις, πίσω
απο εκείνο το τόσο φα-
νταχτερο χαμογελο, που
υπάρχει αι φως, καλη
συμπεριφορα, ποση αγαπη
κρυβεται. Και οσοι δεν
το ξερετε, κοιταξτε λι-
γο κυρω εας'ου γνωστετε
να της διαπερναι!!

καίωμα να σκέφτονται, το δικαίωμα να εκφράζουν τον πόνο τους, το δικαίωμα να έχουν στέγη, να έχουν νόμους, να δημιουργούν οικογένεια, να λέμε όχι στην κυβέρνηση ή να της θέτουν ερωτήματα, να κριτικάρουν, ακόμα κι αν μερικές φορές δεν έχουν δικίο στις κρίσεις τους, το δικαίωμα να μπορούν να αλλάζουν μορφή στα πράγματα, το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία, το δικαίωμα να είναι κάποιος πολιτικός - από σας ξεκίνησε αυτό, από την Ελλάδα -, αλλά ανάμεσα σ' αυτά τα δικαιώματα υπάρχουν άλλα δύο δικαιώματα που περισσότερο διακρίνονται σ' εμάς τους εκπαιδευτικούς και τους πολιτικούς: το δικαίωμα να ξέρουμε καλύτερα, πράγματα που οι άλλοι άνθρωποι ήδη ξέρουν. Και τι εννοώ όταν λέω: να γνωρίζουμε καλύτερα αυτά που ήδη ξέρουν οι άλλοι άνθρωποι; Είναι ακριβώς αυτή η διαδικασία να βγαλνουμε έξω από τα όρια της κοινής λογικής, να πηγαίνουμε ακόμα πιο πέρα. Και αυτή ακριβώς η διαδικασία που εφαρμόζουν οι πολιτικοί, οι εκπαιδευτές, οι εκπαιδευτικοί δείχνει ότι υπάρχει κάποια γνώση που πάλι ξεκινάει από τα επίπεδα του λαού. Αυτό σημαίνει ότι κανένας δεν τα ξέρει όλα ή ότι κανένας δεν ξέρει τίποτε. Όλοι μας ξέρουμε κάτι. Πέρα από καθήκοντά μας, τα εκπαιδευτικά μας προγράμματα είναι η προσπάθεια να εφευρίσκουμε μαζί με τους ανθρώπους τρόπους καινούργιους για να προχωρήσουμε πέρα από αυτά που ήδη γνωρίζουμε.

Και αυτή η διαδικασία δεν πρέπει να έχει καμία σχέση με κάποια "βαλίτσα" γεμάτη γνώσεις που φέρνουμε στα λαϊκά στρώματα και τη δίνουμε σε στυλ "δώρου". Το δικαίωμα των ανθρώπων να γνωρίζουν σημαίνει επίσης το δικαίωμα να ξανα-γνωρίζουν. Και δεν θα πρέπει να είναι δέκτες ενός πακέτου γνώσεων που οι ηγέτες θεωρούν ότι πρέπει να κατέχουν. Αυτό καταλαβαίνω ότι δεν είναι εύκολο να γίνει. Και δεν είναι εύκολο, γιατί οπωσδήποτε δεχόμαστε τις πιέσεις της κυρίαρχης ιδεολογίας που αναπαράγεται σταθερά μέσα στα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Με τη μορφή που υπάρχει σήμερα η Παιδεία, ενσωματώνει μέσα μας την κατανόηση αυτών που έχουν πει οι διανοητές που διδασκόμαστε, με τρόπο που να πιστεύουμε ότι αυτοί είναι οι ιδιοκτήτες της γνώσης.

Η παιδαγωγική που δέχεται σήμερα όλος ο κόσμος με μερικές εξαιρέσεις μόνο, είναι, κατά τη γνώμη μου, μια παιδεία της απάντησης, αντί για μια παιδεία της ερώτησης. Δηλαδή οι καθηγητές έρχονται στην αρχή του ακαδημαϊκού εξαμήνου και αρχίζουν να δίνουν απαντήσεις σε ερωτήματα που οι μαθητές δεν είχαν ακόμα υποβάλει. Και υπάρχουν, στη χειρότερη περίπτωση, ορισμένοι καθηγητές που δεν ξέρουν καν ποιος έθεσε την ερώτηση για να προκύψει η απάντηση την οποία δίνουν τώρα. Έπειτα υποχρεωνόμαστε να ακούμε κάποιον, κι αυτή η συνταγή του να ακούμε συνέχεια, δεν μας αφήνει να μάθουμε πώς να ακούμε. Πρέπει να μεταφερθούμε, ή μάλλον όχι να μεταφερθούμε, να πλησιάσουμε από το "μιλώ προς κάποιον" στο "μιλώ μαζί με κάποιον". Η παιδαγωγική των απαντήσεων είναι ακριβώς η παιδαγωγική στην οποία ό,τι λέει κάποιος θεωρείται σημαντικό για κάποιον άλλο. Θα ήταν αφέλεια φυσικά από μέρας μου να σας πω ότι είναι δυνατό να γκρεμίσουμε εντελώς αυτή τη μέθοδο διδασκαλίας του "μιλώ προς" κάποιον. Το θέμα είναι πώς, σε ένα μεγάλο έστω χρονικό διάστημα ενός αιώνα ίσως, θα μεταβούμε από αυτή τη διαδικασία του "μιλώ προς" στη διαδικασία του "μιλώ μαζί", σ' έναν λειτουργικό συνδυασμό τους.

Καταρχήν ξέρω ότι είναι δύσκολο να γίνει αυτή η μεταρρύθμιση και θα αναφερθώ στη συζήτηση που είχα προηγουμένως με την εκπαιδευτικό που σας ανέφερα: η κυρία μου μίλησε για το πώς περνούν σ' εμάς οι μύθοι της διανοήσης.

Σαν παράδειγμα έθεσε ένα βιβλίο που αναφερόταν στη ζωή της γυναίκας. Και ρώτησε κάποια γυναίκα για το τι έχει ακούσει γι' αυτό το βιβλίο και την ανάλυσή του. Τη ρώτησε: "Τι νομίζεις γι' αυτό το έργο; Τι επίδραση είχε σ' εμένα αυτό το βιβλίο που διάβασες;" Και αυτή απάντησε:

"Δεν ξέρω τίποτε. Αυτή (η συγγραφέας) ξέρει. Αυτή είναι η μόνη που ξέρει κι όχι εγώ."

"Μα", τη ρώτησε η εκπαιδευτικός, "το βιβλίο μιλάει για τη δική σου ζωή." Και η απάντηση ήταν: "Ναι, αλλά αυτή ξέρει τι να πει."

Έχουμε λοιπόν να αντιμετωπίσουμε δύο εμπόδια, δύο ιδεολογικά εμπόδια. Είναι όμοια, αλλά βρίσκονται σε διαφορετικές τάξεις.

Πρώτα το εμπόδιο για τον εκπαιδευτικό: να δεχτεί ότι οι άνθρωποι ξέρουν γιατί είναι μεγάλο πρόβλημα γι' αυτόν, καθώς υπάρχει μέσα του το βέβαιον ότι η γνώση είναι κάτι που βρίσκεται μόνο μέσα σ' αυτόν τον ναό (το Πανεπιστήμιο). Το δεύτερο εμπόδιο αφορά στο λαό, και είναι η ιδέα που έχουν οι μάζες ότι η γνώση είναι μόνο ιδιοκτησία της άρχουσας τάξης.

Το πρώτο είναι ένα εμπόδιο που δεν τίθεται ίσως εσκεμμένα, και αυτό που πρέπει να ξεκαθαριστεί και παραδεχτήκαμε είναι ότι εμείς οι εκπαιδευτικοί είμαστε απόλυτα δεκτικοί και πρέπει να ξεπεράσουμε αυτή την αναστολή και να καταλάβουμε ότι υπάρχει γνώση μέσα στο λαό. Ναι, είναι δύσκολο, αλλά είναι επίσης δυνατό να γίνει.

Τελειώνοντας θα αναφερθώ στο δεύτερο δικαίωμα, που έχουν όλοι οι άνθρωποι και είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί. Κι αυτό είναι το δικαίωμα της συμμετοχής στην παραγωγή νέων γνώσεων. Είναι κάτι επίσης δύσκολο να γίνει: πρέπει να δοθούν στο λαό κίνητρα, να του γίνονται προκλήσεις να μάθει να λέει "όχι". Μπορεί να λέμε ότι είμαστε δημοκράτες, αλλά βλέπουμε πως, όταν ανεβαίνει το επίπεδο του λαού, καταλύεται η δημοκρατία. Καμιά φορά έχουμε περιέργους, πολύ περιέργους λόγους να είμαστε δημοκράτες. Αγαπάμε τη δημοκρατία μέχρι τη στιγμή που οι άνθρωποι θα αρχίσουν να συγκεντρώνονται στις πλατείες. Είναι όπως μερικοί καθηγητές που τους αρέσει να είναι καθηγητές, μέχρι τη στιγμή που θα αποκτήσουν μαθητές.

Δεν μπορώ να πω πως δεν είπα πολλά, αλλά νομίζω πως έκανα αυτό που έπρεπε να κάνω. Αυτό που μπορώ να κάνω τώρα είναι μια συζήτηση μαζί σας, που βέβαια δυσχεραίνει η ανάγκη παρουσίας του μεταφραστή, αλλά νομίζω ότι μπορεί να αρχίσει με το να θέσετε κάποια ερωτήματα.

Θέλω να σας ευχαριστήσω και να σας διαβεβαιώσω ότι εδώ, παρότι υπάρχει το πρόβλημα της γλώσσας, αισθάνομαι σαν στο σπίτι μου. Στα πρόσωπά σας βλέπω τα πρόσωπα των φίλων μου στη Βραζιλία.

.....

Δε θα πω τίποτε περισσότερο. Είμαι πολύ ευτυχής που ήρθα για πρώτη φορά στην Ελλάδα και είχα το χρόνο να έρθω κι εδώ.

ΟΙΚΟ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

Απο τον χώρο των οικολογικών: Εντεινούνται οι κινήσεις για πανελλαδικό συντονισμό κι οργάνωση. Υπάρχουν 2 τάσεις, η μια είναι της οικολογικής Συνεργασίας (ητοι οι περι το περι-οδικο Νέα Οικολογία) που επιρρίπτει πιστεύουν πως οι οικολογικές ομάδες ανα την Ελλάδα δεν είναι πολιτικά ώριμες, συγχρό-τησαν την εν λόγω οργάνωση. Η δεύτερη είναι της οικολογικής κινή-σης θεο/νικής που υπο-

στηρίζει την αξιοποι-ήση του δυναμικού των τοπικών ομάδων-που είναι ήδη αρκετές- με την συγκρότηση Ομοσπο-νδίας, έτσι ώστε να δι-ατηρήσει η τοπική ιδιο-μορφία και η οργάνωση κάθε ομάδας. Απ' αυτήν την πλευρά υπάρχει προ-ταση για πανελλαδική συνάντηση γύρω στο 22-πτεμβρη του '88 που θα συζητηθεί το ζήτημα και θα παρθούν αποφάσεις.

Εν οφεί της συνάντησης αυτής υπάρχει μια συν-άντηση εναλλακτικών και οικολογικών ομάδων, πε-ριοδικών και εφημεριδών της Βορείας και Κεντρι-κής Ελλάδας στις 13-14 Φλεβάρη στα νέα γραφεία της Οικολογικής Κίνησης Θεσσαλονίκης (Πλατάνος και Φιλλίπου γωνία). Η συνάντηση είναι ατυχή χωρίς προσκλησεις και γίνεται από ομάδες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον

για μια τέτοια συνάντη-ση. (Μέχρι στιγμή από Λάμια, Βόλο, Τρικαλα, Γιά-νιτσα, Κιλκίς, Λέρες, Λαμία, Καβάλα), θα εί-μαστε κι εμείς εκεί, τουλάχιστο για ενημέρω-ση και ρεπορτάζ.

ΤΟ ΣΤΕΚΙ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ
ΤΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΥ ΛΕΓΑΓΕ

Πλησιάζει ένας χρόνος σχεδόν από τη δημιουργία-με καταλήψη-του στεκιού της Φιλοσοφικής. Στις 10 Δεκέμβρη το Στέκι γιορτάζει τα γενεθλιά του- γίνεται ενός χρόνου:

Ήταν η μέρα που καταλάβαμε, με αίτημα την αυτοδιαχείριση του Πανεπιστημιακού χώρου -σα μέρος της γενικευμένης αυτοδιαχείρισης των Τμημάτων των Α.Ε.Ι./.- την αίθουσα 201 στο καλιό κτίριο της Φιλοσοφικής. Τω καιρώ εκείνω ολόκληρος οδεύτερος όροφος του καλιού κτιρίου ήτο ακατοίκητος, ενώ ιδιαίτερο στεγαστικό πρόβλημα της σχολής δεν υπήρχε. Τώρα πώς έγινε μέσα σ'ένα μήνα να γεμίσει ολοςοσόροφος με γραφεία καθηγητών/σπουδαστήρια κλπ. και ν'αποκτήσει ξαφνικά η Σχολή κτιριακό πρόβλημα, έλλειψη αιθουσών κ. α. φαιδρά, αυτό είναι κάτι που μόνο οι Κνίτες και οι «αρχές» της σχολής το ξέρουν.

Λόιως οι πρώτοι είναι ικανοί να ανακαλύπτουν κτιριακό πρόβλημα ακόμη κι εκεί που δεν υπάρχει για να μπορούν άνετα ν'αποδεικνύουν την ορθότητα του συνηματός τους "15% για την παιδεία", (Βέβαια ποιος ελέγχει που πηγαίνουν τα λεφτά για την παιδεία δεν τους απασχολεί ιδιαίτερα, κι έτσι οί «αρχές» φροντίζουν να περιφράζουν με καγκάκια το Πανεπ. στήμιο-δυεκατομύρια, να πετάνε τοιμέντο όπου βλέπουν λιγο πράσινο, να κόβουν τις λεύκες μπροστά στη Νομική για να φτάσουν αιθουσες, ή τερατουργήματα, όπως η νέα Βιομηχανική, να δίνουν επιδόματα έρευνας για έρευνες που δε γίνονται σε όλους τους καθηγητές, να διατηρούν ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΤΡΑΒΕΤΩΝ υπερπολυτελείς, που χρησιμοποιούνται άντε μια φορά το μήνα ν'αγοράζουν χαλάκια και ταυτόχρονα να επιβουλεύονται την ελεύθερη σίτιση στη λέσχη, επειδή, λέει, εί-

Το παρακάτω κείμενο δεν θα 'ναι τίποτ' άλλο από την υλοποίηση μιας ιδέας, ελπίζω όχι ρεφορμιστικής. Θα προσπαθήσω να ανταπεξέλθω στις υποχρεώσεις που μου επιβουλαι στίλλος του εκ των προτέρων-ποιν δηλαδή αρχίσω το κείμενο-έθεσα. Θα προσπαθήσω κάτι τέτοιο χρησιμοποιώντας μόνον έννοιες κι οποίες τσεκρονται από μαθήματα του διδάσκονται στη Σχολή: δεν σκοπεύω φυσικά να δείξω, και προκαταλαμβάνω ήδη έντρομος των τυχόν αναγνώστη, πως η προσφερόμενη γνώση-η λέξη κατ'εμφημισμόν-είναι επάρκης. Άλλιστά θα 'λεγα πως ό,τι μας λένε, εκτός ελαχίστων εξαίρέσεων, σκοπεύει σ'επιστημονικοφανή παραπλάνηση. Άπ'την άλλη όμως τιστεύω απόλυτα-κι αυτό καταντάει η μόνη μας ελπίδα-κι επιδιώκω να βανέ πως μπορεί κανείς εκ των ενόντων, από κάποια πτυχία που προσφέρονται, άμυνα μάλλον (στη φύση του απόλυτου κενό δεν πετυχαίνεται), μπορεί κανείς με μόνο εργαλείο μια συνολική μαχυροψία-α μήπως μας κοροϊδεύουν, μπορεί να κατασκευάσει σπουδαίες, ανατορεπτικές καμιά φορά κριτικές παρατηρήσεις. Όλη αυτή η αντίληψη μπορεί να εκφραστεί επαρκώς με τέσσερις προτάσεις, που η σειρά που χρησιμοποιούνται είναι αυτή με την οποία αναφέρονται παρακάτω:

1) Χανένα σύστημα δεν είναι τέλει: η μόνη ελπίδα μας πως δεν θα μας μανθρώσουν.

2) Οι άνθρωποι στις μέρες μας νιώδουν πως η ιδιωτική τους ζωή είναι μια σειρά από ταγίδες, αισθάνονται πως μέσα στα πλαίσια του καπιταλιστικού τους κόσμου δεν μπορούν να λύσουν τα προβλήματά τους, κι η αίσθησή αυτή είναι κατ'ακρίβεια σωστή". C. W. Mills, "κοινωνιολογική φαντασία"

3) Από ρόδο βγαίνει ακμάει κι απ'αγκάθι βγαίνει ρόδο: ωστόσο η προσωπική πράξη είναι στην ουσία της η δυνατότητα να "ξεπεραστούν" όλοι οι προκαθορισμοί γι' αυτό που τρέκεται να γίνει, και να ακολουθηθεί πιθανώς μια ανεπίβλητη κατεύθυνση από αυτήν που προσμένουμε-εκτός αν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη εκλογή για συμμόρφωση στις τέτοιες προσδοκίες-η εκλογή του να μη διαλέξεις. Είγουμε το πεδίο των ανωσώπινων πράξεων μπορεί κάλλιστα να εξεταστεί με τους όρους των πιθανοτήτων, αλλά εκείνο που δεν μπορεί κανείς να παραβλέψει είναι η δυνατότητα του υποκειμένου να συλλάβει την πιθανολογική αυτή όμηση του πεδίου όπου είναι τοποθετημένο και μέσα από αυτήν την αντίληψη να αποδομήσει το πεδίο και να δράσει με τρόπο "απίθανο"... "COOPER", "ψυχιατρική και αντιψυχιατρική", σελ. 26)

4) "Ο Βασιλιάς ήταν γυμνός". Βλέπε το σχετικό παραμύθι του Άντερσεν "Η καινούρια φορεσιά του Αυτοκράτορα", εκδ. Εριδανός.

5) "Έρχεται η στιγμή ν'αποφασίσσεις με ποιους θα πας και ποιους θ'αφήσεις".

ναί δαπανηρή οικονομικά Δ ναι, και κάποιες κακές γλώσσες λένε για κάτι κομπίνες με βιβλία, του στυλ όποιος προλάβει παίρνει βιβλίο κι ας έχει δοθεί κονδύλι για όλους, ή του στυλ αλλάζουμε 2-3 σελίδες σ' ένα βιβλίο και πληρωνόμαστε για αναθεωρημένη -βελτιωμένη έκδοση

Όμως το πιο παράδοξο στην υπόθεση του Στεκιού ήταν πως οι παρατάξεις -αμέσως μετά την κατάληψη της αίθουσας 201-θυμήθηκαν ότι υπάρχει ανάγκη για ένα Στέκι των φοιτητών, που να το διαχειρίζονται οι 7 σύλλογοι της φιλοσοφικής, δηλ. -στη γλώσσα τους- τα 7 Δ.Σ., ήτοι οικειοποιηφίες στα Δ.Σ., κι έτσι άλλη μια προσπάθεια που ξεκίνησε από τη βάση των Συλλόγων -ή κι έξω από αυτούς- να γίνει αντίκειμενο εκμετάλλευσης των επαγγελματιών συνδικαλιστών των Δ.Σ. και των παρατάξεων.

Φυσικά, αυτό συνάντησε την αντίδραση όλων όσων ξεκινήσαμε το Στέκι. Αυτοί που δεν μπορούν ν' αυτοδιαχειριστούν τις παρατάξεις τους δηλ. να τις απαλλάξουν από τα κομματικά δεσμά και τη συγκεντροτική δομή, θα μπορούσαν ΑΥΤΟΙ ν' αυτοδιαχειριστούν το Στέκι, και να διεκδικήσουν την αυτοδιαχείριση των σπουδαστηρίων, των φωτοτυπικών, γραφομηχανών ή των άλλων οργάνων και χώρων της σχολής;

Παρ' όλα αυτά το Στέκι λεωτούργησε ικανοποιητικά εμπνέοντας έναν έρα αυτοδιαχείρισης στη Σχολή, καθημερινούς υπεύθυνους σπουδών, αυτοεξυπηρέτηση για τον καθαρισμό ή το χυμό και τις εκδηλώσεις κάπου μέσα στο Δεκέμβρη του '86 προβλήθηκε σε βίντεο το ντοκιμαντέρ «Χθές η επανάσταση» για τη γενιά του Μάη του '68. Επακολούθησε συζήτηση.

-Στις 29 Γενάρη 1987 προβλήθηκε σε βίντεο η «Φωλιά του κουκου» και μ' αφορμή την ταινία επακολούθησε συζήτηση για τα ψυχιατρεία, την

Η ανοιχτή εκπαίδευση είναι μια νέα προσείληψη του αυτοκαώτορα, ο οποίος κατα πώς φαίνεται "όλο στρατηγούς αλλάζει για να δει δουλειά" (τραγουδιό "Πίτσιο στην Τραϊσόδορο"), αν και αυτή η διαπίστωση είναι μάλλον έκρηξη αισιόδοξίας εκ μέρους μου.

Η αντίληψή μου είναι πως οποιαδήποτε προσπάθεια μετασχηματισμού (METAMORPHIOSIS) μέρους κάποιου συστήματος (εδώ του εκπαιδευτικού) είναι καταδικασμένη εκ των προτέρων να αποτύχει ή να ενσωματωθεί και να νομίζει πως τέτυχε να καθιερωθεί. (Και είναι η εσχάτη πλέον μέζων της πρώτης...)

Αναφέρω σχετικά: Άσολ Μαρξ, "Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη", εκδ. Θεμέλιο, σελ. 26-27. "Όνα μέρος του (προλεταριάτου) ρίχνεται σε δογματικούς πειραματισμούς, σε τράπεζες ανταλλαγών και σε εργογικούς συνεταιρισμούς, δηλαδή σε μια κίνηση που έχει παρορμηθεί από την ιδέα να ανατρέψει τον παλιό κόσμο με τα δικά του συνδυασμένα μεγάλα μέσα και ζητάει αντίθετα να πραγματοποιήσει την ακούρασή του πίσω από τις πλάτες της κοινωνίας, με ιδιωτικό τρόπο, μέσα στους τελοσφαιμένους όρους ύπαρξής του, και γι' αυτό αποτυγχάνει αναγκαστικά."

Σε άλλου χρειάζεται διερεύνηση και όχι μόνο το γεγονός ότι δεν είναι δυνατό να αλλάξει κανείς το σχολείο, ποίς να αλλάξει την κοινωνία στην οποία το σχολείο δρα. Πόσοι προσπάθεια είναι καταδικασμένη σε καταστροφή, εφόσον φαίνεται πως τετυχαίνει: Βλ. Αρσενάγγελιο Βόλου (Α. Δελμούζος: "Σαν παραθύρι", εκδ. Ακρόγυρο)

Επιστημονικά, τελειώνοντας οριστικά την ενασχόλησή μου με την "ανοιχτή εκπαίδευση", τη φράση του Πληνού: "η ελληνική κοινωνία είχε το σχολείο που της ταίριαζε".

Το γεγονός ότι η ανοιχτή εκπαίδευση έχει αρχίσει να γίνεται αποδεκτή απ' την οποίαδήποτε κρατική ευστία σημαίνει ότι έχει αποτύχει, εκτός κι αν σκοπός της ήταν ακριβώς αυτός. Κανένας δεν με κάνει αισιόδοξο να πιστεύω πως η ανοιχτή εκπαίδευση αποτελεί την εναρκτήριοτα που θα αλλάξει το σύστημα, κανένας δεν με κάνει να πιστεύω πως είναι κάτι διαφορετικό απ' όσα μέχρι τώρα προσέχκαμε. Άλλωστε, για να 'χουμε κι ένα επιστημονικοφανές επιχείρημα, είναι μια θεωρία που 'χει εφαρμοστεί στην πράξη μόλις τα τελευταία χρόνια, και ερευνητικά δεδομένα για το τι συμβαίνει με τα παιδιά που αποφοιτούν απ' αυτά τα σχολεία, όσον αφορά στην συμπεριφορά τους ως κοινωνικά άτομα εμψυκτικά, δεν έχουμε.

Κάνω μια, τολμηρή ελπίδα, πρόταση: Η ανοιχτή εκπαίδευση έχει ήδη εφαρμοστεί στα πανταχού Πανεπιστήμια, πέτυχε απόλυτα να παραγάγει επιθυμητά από τους εμπνεστές της προϊόντα και, ως επιτυχημένη, και μάλιστα σε μεγάλους, δι-αδικασίες παραγωγής, μεταφωτεύεται τώρα από το θεωρητικό του Πανεπιστημίου (ερευνητικό θεσμοκράτο), στον γύρο του σχολείου.

Αν ορίσω κι αναλύσω τα χαρακτηριστικά του πανεπιστημιακού σχολικού συστήματος ένα-ένα θα μακρολογώσω: το καλύτερο θα 'ταν να πάρει κανείς τα προτεινόμενα βασικά σημεία της ανοιχτής εκπαίδευσης, και να τα αντιστοιχίσει στα ήδη υπάρχοντα του πανεπιστημιακού χώρου, απευθύνομαι σε ήδη γνώστες και δεν το κάνω. Άλλωστε θα 'ταν σκότσιο να αποτελέσει αντικείμενο ξεχωριστής εργασίας, και γιατί όχι αυτοτελούς καθήκοντος, η ιδέα του "Πανεπιστημίου-πειραματικού θερμοκηπίου". Σε προσκομίσω προς επιμελέυση ταν παραπάνω τα παρακάτω κείμενα που υπογράφει ο ίδιος συγγραφέας: όπως αυτό, τέτα από το τι συμπεραίνουμε για τον ίδιο, αποτελέσει μια απόδειξη πως η ανοιχτή εκπαίδευση

ση έχει ήδη υποσαλαγγιστεί, έπει μέλω να πω αρμονικά αρμοειωθεί στο υπάρχον σύστημα και επιπλέον θα εκσυγχρονιστικά σ' αυτό, ως "καλύτερες συνθήκες σπαγής". Το γεγονός ότι έχει ξεπεραστεί, ότι χωνεύεται και, ως κοινοιά, -παράλληλο της τέχνης- χρησιμοποιείται "όχι ως λί- τασσα, αλλά ως το γεγονός ότι τις βασικές αρ- ρχές τις βρίσκουμε στα κείμενα ενός ιπ- τούς διανοή "σάφους του αυτοκράτορα" (βλ. το παλαιό παραινών), του παν. Εωχέλλη: Η α- κριβεία της μεταφοράς τους στις κοχίες της "Μέας παιδαγωγικής" που ευαγγελίζεται, είναι εντυπωσιακή: "Πιδοίωκεται... η χαλάρωση ή κατάρ- γηση του θεσμού των ετήσιων σχολικών τάξε- ων και η κατάρωση τρόπων σχολικής εργασίας που κινούνται σε δυο κατευθύνσεις, εξατομικευ- ση και ομαδοποίηση, κάτι που χαρακτηρίζεται με τον ειδικό όρο "διαφοροποίηση της σχολικής εργασίας", ή: "είναι ικανοποιητικά στοιχεία στη σύγχρονη διδακτική, τόσο ο προσανατολι- σμός της στις βασικές διδακτικές αρχές του σχολείου εργασίας (αυτενέργεια, εποπτικότητα, "αυτοκεντρικότητα), όσο και η προσπάθεια απο- δέμευσής της από τα διδακτικά καλούπια του παρελθόντος, δηλαδή έλλειψη εμπιστοσύνης στη μέθοδο διδασκαλίας, χωρίς να αίρεται πλήρως η διάρθρωση της διδακτικής διαδικασίας σε στά-δια ή φάσεις", και συνέπεια στις σελίδες 46- 47 του βιβλίου "παιδαγωγική του σχολείου".

Παρατήρηση: φαίνεται πως η ανακάλυψη-κι ό- χι επεξεργασία - της έννοιας της "διδασκαλίας" οδήγησε την εκάστοτε εξουσία να αποβάλει το άγχος της προσπάθειας για επιβολή της. Στο σχο- λείο πχ ο πεισαναγκασμός μετατρέπεται σε ελευθερία: το θαυμαστό είναι πως σε τέτοιες περιπτώσεις, όπου τα υποκείμενα είναι ελεύθε-ρα να διαλέξουν-πέρα από το γεγονός του πε- ριορισμένου των επιλογών τους: κρεμάλα ή καρ- μανίδα-επιλέγουν "ελεύθερα" αυτό που πριν ή- ταν υποχρεωμένα να κάνουν. Ζάινεται πως υπάρχουν άλλα πεδία μάθησης, εξωσχολικά δηλαδή, που όν- τας αφανή είναι αποτελεσματικότερα. Ο θεσμός του σχολείου τώρα λειτουργεί ως δόλωμα εκ- τόνωσης των όποιων μεταρρυθμίσεων, σ' όποιες τουλάχιστον απ' αυτές κυριαρχεί η αντίληψη πως είναι ο μόνος-ή ο κυριότερος-τρόπος και τόπος χειραγώγησης (MANIPULATION)

Ψεσαςω δεδομένο από νωρίς πως η λνοι- χτή εκπαίδευση εμπορεύεται ήδη στα πανεπιστή-μια με άριστα αποτελέσματα και επιχειρείται η μεταμόρφωσή της στα σχολεία. Έτσι αναλύοντας το πανεπιστημιακό γίγνεσθαι, μέλω να πιστεύω πως τετυνάνω κάποιες τουλάχιστον για τη σχο- λική εμπομπή της λνοιχτής εκπαίδευσης.

Κορυσιάζω ετινυαπτόντας ένα διοικητικό κείμενο του ως άνω συγγασέα-καθηγητή, πιστεύ- οντας ότι αποτελεί την άλλη όψη του νομίσμα- τος, που τυγνάνει να "ναι και -άλλο: ο σχολικός-ος σχετικά με τις εξετάσεις... έσα από το γε- γονός ότι αναμφισβήτως, υποθαλουμένη σε τέστ. α- να-δινυαίνει στον εία πνιζοειδέος συμπεριφοράς, (ίσως αλλού το πάζουμε περισσότερο), είναι μια πολύ ενδεικτική ένδειξη των ανθρώπων που επαγ- γέλλονται ένα τέτοιο σύστημα και θεβαίως ενός απ' αυτούς που παράγουν τα στελέχη που θα το επανδρώσουν και θα το επινυναικώσουν. Παραθέτω το κείμενο αυτούσιο, αφού οι υπογομνυαίσεις, που είναι δικές του, είναι υπέροχες: *

Διακρίνω σ' αυτό το κείμενο κοινά-τογάμα- τα, τα οποία κατ' ονομάζονται στα μαθήματα του διδάσκονται στη Σχολή, αλλά του δεν αναζητούν- ται ποτέ στον περίγυρό μας-ίσως γιατί κάνουν

επανεξέταση και την κατάργηση των ιδρυμάτων στην Ελλάδα.

-Τις 24 Μαρτίου 1987 νέα προ- βολή: Το «Ηπράζιλ» των Μόντυ Πάι- θονς, μια επιαλτιακή μελλοντική κοινωνία, το 1984 του Οργουελ μέ- σα από τη ματιά των Μόντυ Πάιθονς.

-Από την Τρίτη 2 Ιουνίου έως την Παρασκευή 5 Ιουνίου, έγινε έκθεση ζωγραφικής στο Στέκι από φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών. Την Πέμ- τη 4 Ιουνίου έγινε συζήτηση για την τέχνη...

Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο η προβολή της «Φωλιάς του κούκου» όσο και η έκθεση από τους φοιτη- τές της σχολής Καλών Τεχνών, έγι- ναν μέσα στις εξεταστικές, και παρ' όλα αυτά υπήρχε κόσμος...

Μέχρι τις εξετάσεις του Ιου- νίου χρειάστηκε δύο φορές να υπε- ρασπίσουμε το Στέκι από την από- φαση των αρχών για

τη «μεταφορά» του στο παλιό κυ- λικείο, αίθουσα που είχε δοθεί στους 7 Συλλόγους. Τελικά αυτό που δε μπόρεσε να γίνει με την παρουσία μας, έγινε ερήμην μας: Τα πράγματά μας μεταφέρθηκαν στο παλιό κυλικείο (αίθ. 9 του υπογ- γείου) μέσα στί καλοκαίρι, ενώ η αίθουσα 201 έγινε σπουδαστήριο, για το οποίο ακόμη μαλώνουν ο Παιδαγωγικός με τον Ψυχολογικό Τομέα...

Δεν θελήσαμε να επαναλάβουμε την κατάληξη στην αίθουσα 201-για την ώρα τουλάχιστον. Για μας δεν προείχε να διατηρήσουμε μια αί- θουσα σε φετίχ αλλά να προωθήσου- με και να γενικεύσουμε το αίτημα της αυτοδιαχείρισης. Γι' αυτό τώρα είναι η ώρα να διεκδικήσουμε- με κάθε τρόπο - να περάσουν στα χέ- ρια των φοιτητών ΟΔΒΣ οι υπόλοι- πες αίθουσες της Σχολής και να κα- τοχυρωθεί το δικαίωμα χρήσης και τελικά διαχείρισης από τους φοι- τητές ΟΔΒΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ της Σχο- λής: γράφομηχανών, φωτοτυπικών, τηλεοράσεων, βίντεο, βιβλίων. Η μονοπωλιακή διαχείριση-χρήση από τις Αρχές και τους καθηγητές,

Για την αντιμετώπιση αυτού του ενδονομένου είναι απαραίτητα η από μέρους της εξουσίας συνεχής ανανέωση της δικαιολόγησης συμμετοχής. Η πιθανότητα επωάνισης συνειδησιακών αντιροήσεων μειώνεται δραστικά με τη διαδικασία της ρουτίνας, η οποία μετατρέπει τη συμμετοχή στη βία σε μία μηχανική και λεπτομερειακά προγραμματιζόμενη λειτουργία: έτσι, η ρουτίνα επιτελεί δύο λειτουργίες: πρώτο, μειώνει την ανάγκη λήψης αποφάσεων, εξεπνίζοντας τη δυνατότητα ανάληψης ποικίλων προβληματισμών. Δεύτερο, κάνει ευκολότερη την αποφυγή των συνεπειών της πράξης, αφού ο δράστης συγκεντρώνεται στις τελεσιωτέρες λεπτομέρειες της διαδικασίας και όχι στην ουσία της. Η δεύτερη επίδραση είναι εντονότερη σε όσους συμμετέχουν στη μαζική βία από κάποια απόσταση, δηλ. από τα γραφεία τους ή ακόμα από τα τιμόνια των βουλευτικών.

Η ρουτίνα λειτουργεί τόσο στο ατομικό, όσο και στο οργανωτικό επίπεδο: στο ατομικό επίπεδο, η εκτέλεση της διαδικασίας τεμαχίζεται σε μια σειρά φάσεων, οι περισσότερες από τις οποίες γίνονται μηχανικά. Ο τεχνολογικός αφοσιώνεται στην κατάρτιση σχεδίων, τήρηση λογαριασμών, σύνταξη αναφορών, κατανομή του προσωπικού, και σε δεκάδες άλλες λεπτομέρειες που αποτελούν μέρος της δουλειάς του. Είναι εξαιρετικά εύκολο να ξεχάσει έτσι το προϊόν μιας τέτοιας διαδικασίας. Στο οργανωτικό επίπεδο η διαδικασία κατανέμεται σε πολλούς αρμόδιους, ο καθένας από τους οποίους καταπιάνεται με κάποιο τμήμα της. Το γεγονός αυτό δεν έχει ως αποτέλεσμα μόνο τη σύγχυση αρμοδιοτήτων, αλλά ταυτόχρονα περιορίζει τη σκοπιά αντίληψης των αποφάσεων. Σε κάθε σημείο της διαδικασίας, οι απόψεις, παρατηρήσεις που παίζονται είναι αυτές που αφορούν γραφειοκρατικές λεπτομέρειες. Η οργανωτική διαδικασία συντείνει επίσης στην παρανόμιση νομιμοποίηση των πράξεων του καθενός που συμμετέχει σ' αυτήν: η ρουτίνα της διεκπεραίωσης εγγράφων και αναφορών ενισχύει αμοιβαία τις ποικίλες οργανωτικές μονάδες, με κοινό άξονα την πεποίθηση πως ό,τι κάνουν, θα πρέπει να γίνεται απόλυτα σωστά και νόμιμα. Η κοινή πλάνη πως ασχολούνται με κάποια νόμιμη αποστολή βοηθά τους μετόχους να εντάξουν τη δραστηριότητά τους σε άλλους σκοπούς, επιτυγχάνοντας έτσι την παρανόμιση νομιμοποίησή της: για παράδειγμα μπορεί να ενδιαφέρονται για την αποτελεσματικότητα της πράξης τους, την παραγωγικότητα της μονάδας τους, τις προοπτικές προσωπικής ανιγνώσεως και προαγωγής ή τη συνεκτικότητα της ομάδας. Η φύση της αποστολής αποχωρίζεται πλήρως από την εκτέλεσή της, και "καθώς οι μέθοδοι εθίζονται στη γραφειοκρατική ρουτίνα, φτάνουν στο σημείο να θεωρούν τη συμμετοχή στη μαζική βία ως κάτι για το οποίο μπορεί να υπερηφανεύεται κανείς ή ως ευκαιρία προσωπικής ανέδειξης". (Kelman, σελ. 300).

Οι ποικίλες αναστολές είναι λιγότερο εύκολο να κατασταλούν, όταν οι αξιωματούχοι είτε στη σκέψη τους, είτε στη μεταξύ τους επικοινωνία θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το γεγονός ότι συμμετέχουν σε οργανωμένες βολονιές. Η δυσκολία αυτή αντιμετωπίζεται με τη γνωστή γραφειοκρατική ε-

ΕΠΙΣΤΟΛΗΡΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΡΑΛΛΟΡΙΘΜΕ
Τμήμα
Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικής - Ψυχολογίας
Τομέας Παιδαγωγικής

Αρ. Πρωτ. 5/ε

Θεσσαλονίκη 29.3. 1987

Βρος του
κ. [αποκρυφισμένο] αναπληρωματικό εκπαιδευτή του Γ.Ε. του Τομέα Παιδαγωγικής.

Γιατί από την αίτησή σας που πρωτοεπέβη με τον αριθμό 514 και ημερομηνία 29.1.1988 σας αποστέλλεται το απόσπασμα πρακτικού του Τομέα Π.Ε. πρέπει, βέβαια, να σημειώσω ότι δύο διαλαμβάνονται στο απόσπασμα αυτό έχουν πλέον καθιερωθεί "επαιρηγές" α- λία, καθώς, όπως γνωρίζετε σε τις καλύτερες από μένα, αισιότατα και δεν εφαρμόζονται στην πράξη.

Για τον Τομέα
Ο Διευθυντής
[υπογραφή]

Απόσπασμα των πρακτικών της 40ης Γ.Ε. του Τομέα Παιδαγωγικής της 28-10-86

- Οι φοιτητές πρέπει να υποβάλουν σε κάθε περίοδο εξετάσεων πλήρη και τακτική, στις εξετάσεις κατά μάθημα και διδάσκοντα, ώστε να είναι δυνατός ο καθορισμός πιστώσεων και επιτηρητών σε επαρκή αριθμό.
- Παρακαλούνται οι φοιτητές να χρησιμοποιούν στις εξετάσεις τυπωμένες κλίμακες αναφοράς, οι οποίες θα φράγνίζονται από τους επιτηρητές κατά την έμφαση των ερωτήσεων.
- Παρακαλούνται οι φοιτητές να αφήσουν έξω από την αίθουσα εξετάσεων τα βιβλία και τις σημειώσεις που έχουν μαζί τους.
- Η πρόσκτηση πληροφοριών εξετάσεων από την αίθουσα εξετάσεων, μετά την εμφάνιση των θεμάτων, συνεπάγεται για το συγκεκριμένο φοιτητή-πρόσωπο με το χρονικό διάστημα που θα σημειωθεί στη διάρκεια των εξετάσεων-αλλαγή των θεμάτων ή της ερώτησης ή αντί- του και παράδοση του γραπτού.
- Ενν περίπτωση που κάποιος φοιτητής ανιχνεύσει να συζητά-θεί στην αίθουσα ή υποδείξει τον επιτηρητή να μετακινηθεί μέσα στην αίθουσα εξετάσεων, μετακινείται και γρήγορα και παραβιάζει στον εξεταστή.
- Κατά την παράδοση των γραπτών στη τέλος των εξετάσεων ελέγχεται η ποιότητα των εξετασθέντων.

Αρκετές αντίστοιχες

[υπογραφή]

Απο το περιοδ. ΜΗ ΠΩΣ ΤΙ ΕΓΙΝΕ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΕΕ;

♦ όπου Συσπ., διάβαζε Αυτόνομοι Φ-Π-Ψ

Τα αποτελέσματα των φοιτητικών εκλογών, που εκδόθηκαν από την ΕΦΕΕ είναι στους περισσότερους γνωστά. Εκείνο που είναι άγνωστο είναι το πώς η ΕΦΕΕ κατέληξε σ' αυτά τα αποτελέσματα. Ο Τύπος περιορίστηκε στο να εκφράσει την δυσφορία του για την πρωτόγονη οργάνωση της όλης διαδικασίας και σε ορισμένα κακεντρέχη σχόλια που αφορούσαν στην στάση των Αριστερών Συσπειρώσεων.

Πέμπτη 2 προς Παρασκευή 3 Απρίλη λοιπόν, στην αίθουσα συνεδριάσεων της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αθηνών που ευγενώς παραχωρήθηκε από τον «Πρύτανη των ΜΑΤ» Σταθόπουλο στην ΕΦΕΕ (...). Κοιμούζιοι: Τηλέφωνα που δεν σταματούν ούτε λεπτό, διάφοροι περίεργοι που ρωτούν για τα πιο απίθανα πράγματα, δημοσιογράφοι αδημονούντες και βεβαίως εκπρόσωποι των διαφόρων παρατάξεων ανάμεσά τους και ορισμένες «παλιές καρβιάνες», μαίτρ των λεπτών χειρισμών. Κι όλα αυτά για μια εκλογική αναμέτρηση ουφώς υποβαθμισμένη στη συνείδηση του κόσμου, της οποίας όμως, το αποτέλεσμα έπρεπε να παρουσιαστεί με έναν κατάλληλο τρόπο.

Η πρωτιά της ΔΑΠ ήταν το κύριο πρόβλημα. Πώς να καλυφτεί το γεγονός ότι η μέχρι φέτος «πρώτη κυρία» των ελληνικών ΑΕΙ, η Πανσπουδαστική, παραχωρούσε τα πρωτεία στη φιλελεύθερη ΔΑΠ; Για τους φαστίζτες του Πανδημοκρατικού μπλοκ (ΠΣΚ, ΠΑΣΠ, ΔΑ) ουδέν ακαθάρτωτο. Μέσω της... κατάλληλης εκλογής σχολών, στα αποτελέσματα που έδινε η ΕΦΕΕ μέχρι τις 7 το πρωί της Παρασκευής η ΠΣΚ είχε ένα σαφές προβάδισμα έναντι της ΔΑΠ.

Έτσι ήταν νομιμοποιημένος όλος ο «δημοκρατικός» Τύπος της Παρασκευής 3 Απρίλη να προβάλλει στα πρωτοσέλιδά του την πτώση της ΠΑΣΠ και την άνοδο — έτσι νευρασκέτα — της Πανσπουδαστικής και της ΔΑΠ. Μόνη εξαίρεση ο... «Ρι-

ζοσπάτης»: «Πανσπουδαστική — Πρώτη δύναμη» ήταν ο κύριος τίτλος του... Φυσικά, την επόμενη μέρα το θέμα «θάφτηκε» στις μέσα σελίδες.

Η στάση των διαφόρων «μεγάλων» απέναντι στους «μικρούς» είναι γνωστή. Έτσι δεν προκαλεί ιδιαίτερη έκπληξη ούτε η διστακτικότητα τους να συμπεριληφθούν στις Συσπειρώσεις διάφορα σχήματα — παρά την δηλωμένη διάθεση των σχημάτων αυτών — ούτε ποτσουβάλισμα διάφορων πολιτικών κινήσεων κάτω από την ταμπέλλα «Διάφοροι». Δεν μπορεί όμως κανείς να πει το ίδιο και για την περίπτωση του Ύψοχαιδωγικού Θεσσαλονίκης. Εκεί (τη στιγμή που η Εφορευτική Επιτροπή έδινε 132 ψήφους στις Συσπειρώσεις και 54 στην ΠΑΣΠ) η ΕΦΕΕ εκτιμώντας ότι «μια μεγάλη παράταξη σαν τη ΠΑΣΠ δεν μπορεί να παίρνει λιγότερες ψήφους από τις Συσπειρώσεις» έδωσε 154 ψήφους στην ΠΑΣΠ και 32 στις Συσπειρώσεις... κι όλα αυτά μετά από πρόταση της ΠΑΣΠ και με την θερμή υποστήριξη του Δημοκρατικού Αγώνα.

Αλλά φυσικά «ο πνιγμένος απ' τα μαλλιά του πιάνεται». Έτσι ο Δημ. Αγώνας έφτανε να διεκδικεί να εντάξει σ' αυτόν μέχρι και σχήματα που είχαν τίτλο «Αυτόνομη

Συσπείρωση», ενώ παράλληλα απαίτησε (και η ξεφτίλα είναι ότι πέτυχε) να μοιραστούν στα δυο οι ψήφοι ενός σχήματος στους Ηλεκτρολόγους ΕΜΠ και να πάρουν τις μισές ψήφους ο Δ.Α. και τις μισές οι Συσπειρώσεις. Όσο για την ΠΑΣΠ έφτασε στο σημείο να προτείνει να προσμετρηθούν τα λευκά στα άκυρα ψηφοδέλτια, μήπως και έτσι αυξηθεί το ποσοστό της.

Η παράθεση παρόμοιων κωμικοτραγικών στιγμιότυπων δεν έχει τέλος. Το ερώτημα που δημιουργείται είναι γιατί όλα αυτά συγκαλύφθηκαν ενώ προβλήθηκε κατά κόρον μια δήθεν προσπάθεια των Συσπειρώσεων «να καρπωθούν κάθε ανεξάρτητο σχήμα» από τον τύπο (κύρια από την «Ελευθεροτυπία»). Η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν πάει πολύ μακριά. Αρκεί να αναλογιστεί ο καθένας τα όσα δημοσιεύθηκαν περί ειδικής συμφωνίας του νέου κόμματος της Αριστεράς με την «Ελευθεροτυπία», τις εκτιμήσεις ότι σχήματα σαν τις Συσπειρώσεις «υπάρχουν μέχρι να διαλυθούν». (Ελευθεροτυπία 5/4) κ.λ.π. Η ανάπτυξη και ισχυροποίηση ενός αριστερού, αντικαπιταλιστικού πόλου στα Πανεπιστήμια είναι φυσικό να ενοχλεί αρκετούς...

Χρίστος Καραμάνος

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΦΕΑΠΘ 1987

Τετάρτη 8/4/87 : Μετά απο 4 χρόνια συνέρχεται το συνέδριο του ανώτατου εκτελεστικού οργάνου των φοιτητών του Αριστοτελείου πανεπιστημίου θεσσαλονίκης, το συνέδριο της ΦΕΑΠΘ στο μεγάλο αμφιθέατρο της ΝΟΜΙΚΗΣ σχολής.

Η μικρή αν όχι ανύπαρκτη πείρα του γράφοντα απο παρόμοια συνέδρια έκανε τη φαντασία του να οργιάζει και να πλάθει μέσα του εικόνες ενός συνεδρίου σαν κι αυτά τα διεθνούς φήμης και ακτινοβολίας που ακούμε κατά καιρούς και στο οποίο ο συνέδριο ο (αδαής) γράφων πίστευε πως θα μπορέσει επιτέλους να μάθει μερικά πράγματα σχετικά με τα όσα έχουν συμβεί ή πρόκειται να συμβούν στους φοιτητικούς συλλόγους και γενικά στο χώρο αυτού του πανεπιστημίου, στο οποίο φοιτεί εδώ και δύο χρόνια περίπου. Η πραγματικότητα όμως ήρθε να καταρρίψει τις προσδοκίες του.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα απ' την αρχή . Τετάρτη απόγευμα, κατά τις 5, εγώ μαζί με μια συμφοιτητριά μου που είχαμε αναλάβει να εκπροσωπήσουμε την ομάδα μας στο συνέδριο, ξεκινήσαμε για το αμφιθέατρο της Νομικής. Το συνέδριο θα άρχιζε αργότερα, αλλά η κίνηση και οι συζητήσεις έξω απο το αμφιθέατρο της Νομικής είχαν αρχίσει απο ώρα. Με την είσοδο μας στο αμφιθέατρο, η θέα της κατανομής των συνεδρων μας προίδεαε αρκετά για την τροπή που θα ακολουθούσε το συνέδριο. Οι δύο αριθμητικά μεγαλύτεροι μέτοχοι του συνεδρίου , δηλαδή ΠΑΝΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΗ και ΔΑΠείχαν καταλάβει ολόκληρη την αριστερή και δεξιά πτέρυγα αντίστοιχα (προφανώς εκ' πεποιθήσεως) ενώ στα μέσα έδρανα βρίσκονταν μερικοί φοβισμένοι και αμίλητοι (ας έκαναν αλλιώς) αντιπρόσωποι της ΠΑΣΠ και της Δημοκρατικής ενότητας καθώς και αρκετοί (λιγότερο φοβισμένοι) Μ- Λούδες και αντιπρόσωποι αριστερών συσπειρώσεων . Το προεδρείο, που είχε προφανώς εκλεγεί απ' το προηγούμενο συνέδριο μια και εμείς το βρήκαμε έτοιμο, καλούσε τους αντιπροσώπους κάθε σχολής να γραφούν στους καταλόγους με την υποκρουση των (ποδοσφαιρικών) συνθημάτων των δύο μεγαλύτερων παρατάξεων και ιδιαίτερα της ΔΑΠ, μια και η στάση της Π.Σ.Κ υπήρξε περισσότερο "κόσμια" και τα δικά της συνθήματα είχαν περισσότερο "αγωνιστικό - εργατικό" χαρακτήρα. Όσο περνούσε η ώρα το πανδαιμόνιο των συνθημάτων (που πια είχαν πάρει διαλογική μορφή μεταξύ των δύο προαναφερθουσών παρατάξεων) συνεχιζόταν και αυξανόταν καθώς και η συμπεριφορά μερικών αντιπροσώπων - κυρίως της ΔΑΠ- γινόταν ολοένα και πιο προκλητική μέχρι που επιτέλους γύρω στις 7 άρχισε το συνέδριο και ηρέμησαν κάπως τα πράματα.

Αλλά και με την έναρξη του συνεδρίου, κανένα φως δεν φώτισε το μπερδεμένο απ' το πανδαιμόνιο και την πνιγνή ατμόσφαιρα μυαλό μας . Ήμασταν αναγκασμένοι να προσπαθούμε να καταλάβουμε τα όσα ακατάληπτα (εξ' αιτίας των κακών μικροφωνικών και της φασαρίας) λεγόntonταν απ' το προεδρείο και που αφορούσαν τη σειρά των υπο συζήτηση θεμάτων, η οποία σειρά αποτέλεσε αφορμή για μία ολόκληρη σειρά απο ενστάσεις απ' όλες τις μεριές. Τέλος κάποτε άρχισαν να κατεβαίνουν οι ομιλητές απ' τις παρατάξεις οι οποίοι όμως ακούγαν

στο να απευθύνουν βολές προς τους άλλους συνέδρους (τί σας θυμίζει αυτό;) πράγμα που ενέτεινε τους τραμπουκισμούς, απ' τη μεριά της ΔΑΠ καίτην καθιστική και τηρούσα τα προσχήματα δημοκρατικότητας αλλά κενή περιεχομένου και εκτός τόπου και χρόνου συζηματολογία της Π.Σ.Κ.Η δε ΠΑΣΠ απλώς αρνούταν στο να επικροτεί τα συνθήματα τότε της μιάς και τότε της άλλης απ' τις δύο παρατάξεις. Η ένταση όμως έφτασε στο αποκορύφωμα της τη δεύτερη μέρα του συνεδρίου όταν ομιλήτρια των αγωνιστικών κινήσεων (ΚΚΕ:Μ-Λ) αποκάλυψε τους αντιπροσώπους της ΔΑΠ "φασίστες", πράγμα που προκάλεσε την έκρηξή τους με αποτέλεσμα να έρθουν σε συμπλοκή με τους άλλους συνέδρους και ιδιαίτερα μ' αυτούς των αγωνιστικών κινήσεων και να στείλουν έναν απ' αυτούς με καρεκλιά στο κεφάλι στο νοσοκομείο σοβαρά τραυματισμένο. Ωστόσο αυτό δεν ήταν αρκετό να τους κάνει να εκτονώσουν τα "δημοκρατικά" τους ένστικτα, αφού μετά από λίγη ώρα εκσφενδόνισαν εναντίον ομιλητή απ' τις αριστερές συσπειρώσεις, ο οποίος τους ακηλύθηκε μια προτροπή καθόλου ευκαταφρόνητη, κουτί μύρας το οποίο όμως για καλή του τύχη δεν προσγειώθηκε στο κεφάλι του αλλά στο κεφάλι αμέριμνου και αμέτοχου μέλους του παρακείμενου προεδρείου και τον έριξε λιπόθυμο. Μετά απ' αυτά τα επεισόδια στο αμφιθέατρο απλώθηκε γενική αναταραχή και μάταια το προεδρείο προσπαθούσε να την τάξει. Μετά από λίγη ώρα αφού επιβλήθηκε κάπως η τάξη, ψηφίστηκε πρόταση μομφής εναντίον της ΔΑΠ: για τη στάση της στο συνέδριο και αργότερα τελείωσε η δεύτερη (και τελευταία για μας) μέρα του συνεδρίου, μια και αποφασίσαμε πως κάτω από τέτοιες συνθήκες, ήταν καλύτερα σεβόμενοι τον εαυτό μας, να απέχουμε απ' το συνέδριο.

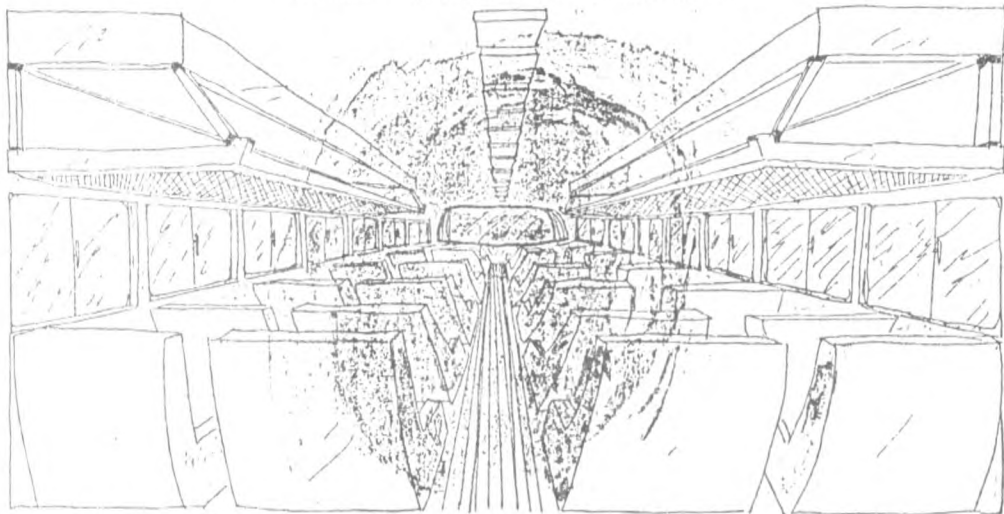
Μετά απ' όλα αυτά, είναι πιστεύω δικαιολογημένη η έκπληξη και αγανάκτησή μας όταν λίγες μέρες μετά δέχτηκα επίθεση από συνδικαλίστρια (γνωστή και μη εξαιρεταία) της ΠΣΚπειδή έκανα το "έγκλημα" να φύγω κάποια ώρα του συνεδρίου για φαγητό αδιαφορώντας -λέει- για τις δημοκρατικές [!!!] διαδικασίες του συνεδρίου. Όμως με όλα όσα περιγράφηκαν παραπάνω, είναι φανερό ότι μόνο δημοκρατικές διαδικασίες δεν υπήρξαν. Και συνέδρια σαν κι αυτό είναι ενδεικτικά για τον εκφυλισμό και την κατάντια στην οποία έχει οδηγήσει το φοιτητικό κίνημα η κηδεμονία των διαφόρων παρατάξεων. Αυτό όμως δε φαίνεται να τις ενοχλεί ιδιαίτερα μια και αυτές δεν νοιάζονται στην ουσία για τα φοιτητικά ζητήματα, όσο για την προβολή τους και τη δημιουργία εντυπώσεων μέσω μιας κενόλογης πολιτικής φλυαρίας μέσα σε τέτοιου είδους διαδικασίες σαν και αυτή του συνεδρίου. Εξάλλου ενδεικτικό του εκφυλισμού αυτού του θεσμού είναι και το γεγονός ότι την τρίτη μέρα το συνέδριο διακόπηκε και το αμφιθέατρο παραχωρήθηκε για τη διεξαγωγή εξετάσεων από φοιτητές της Νομικής.

Αυτό ίσως είναι αρκετό να δείξει σ' αυτούς που κόπο-νται για τις "δημοκρατικές διαδικασίες" και την αντιπροσώ-πευση των φοιτητών στα ανωτερα φοιτητικά όργανα, ότι αυτού του είδους οι διαδικασίες μάλλον αποπρασσανατολίζουν και εκ-κτονώνουν το φοιτητικό κίνημα σε διαπαράταξιακές συγκρού-σεις. Είναι πλέον ολοφάνερο από πολύ πρόσφατα παραδείγματα (βλέπε Γαλλία, Ισπανία) ότι για να υπάρξει φοιτητικό κίνη-

μα, ο φοιτητικός και διεκδικητικός χαρακτήρας των φοιτητών και του καθενός ξεχωριστά, και όχι η επανάπαυ-ση στην καθοδήγηση μερικών "φωτισμένων" εκπροσώπων τους που δεν αποδέχτηκε και πολύ αξιόπιστη...
1

ΠΕΡΑΝΟΡΜΗΝΑ - ΑΡΧΗΝΑ 00:20

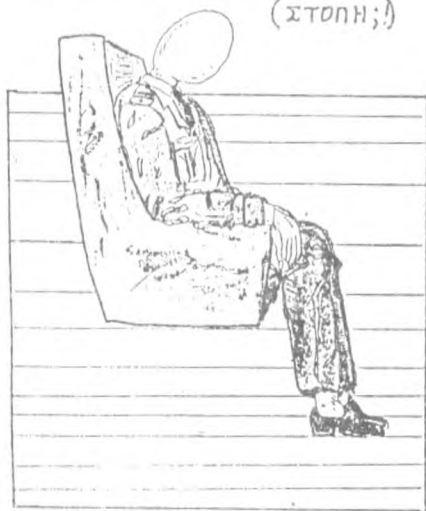
ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ, ΣΤΙΣ ΔΩΔΕΚΑ ΚΑΙ ΜΙΣΗ ΑΚΡΙΒΩΣ, ΤΟ ΙΔΙΟ ΑΔΕΙΑΝΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ
ΟΡΜΑΕΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤ' ΑΥΤΙΑ ΜΟΥ...

ΣΕ ΛΙΓΟ, ΟΠΩΣ ΠΑΝΤΑ, ΚΑΘΙΣΤΩ
ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ.
Κ. ΑΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΝ ΕΧΩ ΒΡΑΛΕΙ. ΟΠΩΣ ΤΩΝ ΒΛΕΠΩ,
ΤΟ ΣΚΗΝΙΚΟ ΧΑΝΕΤΑΙ. Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΙΟ-
ΡΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΑΔΕΙΑΖΕΙ
ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΣΤΑΘΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΠΑΦΟΡΑΣ!...
ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΤΟΥ, ΟΜΩΣ, ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΤΟΥ...

ΕΙΝΑΙ Η ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ ΠΕΤΑΓΟΜΑΙ
ΜΟΥΣΚΕΜΑ ΣΤΟΝ ΙΔΡΩΤΑ!

(ΣΤΟΝΗ;)

ΣΑΝ ΝΑ Μ'ΕΛΕΥΘΕΡΟΝΟΥΝ ΤΟΤΕ!

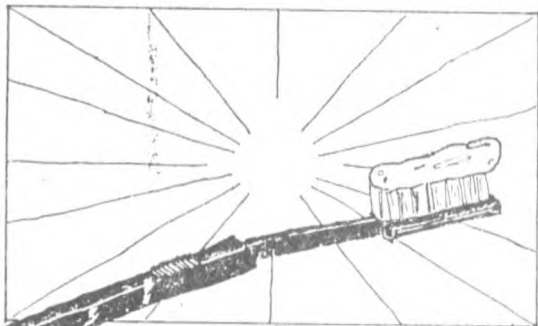
ΚΑΘΩΣ ΑΝΕΜΟΔΕΡΝΟΜΑΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΥΠΝΟ, ΘΑΝΑΤΟ
ΑΕΡΑ ΚΑΙ ΝΕΡΟ, ΚΑΤΙ ΣΠΑΕΙ ΤΑ ΚΑΝΑΛΙΑ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΛΟΦΟΥΣ ΤΟΥ ΜΥΝΑΝΟΥ ΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΚΕΨΗ ΜΟΥ
ΕΚΤΟΞΕΥΕΤΑΙ.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ ΓΥΡΩ ΜΟΥ, ΦΤΕΡΟΥΓΙΖΟΥΝΕ ΣΤΑ ΠΡΑΣΙΝΙΣΜΕΝΑ ΝΕΡΑ. ΤΑ ΚΑΗΜΕΝΑ...

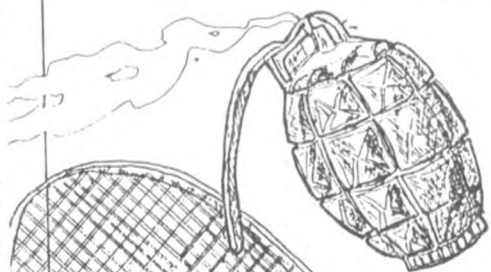
ΠΕΤΑΞΑΝ...ΞΑΝΑΒΟΥΤΗΞΑΝ...ΠΝΙΓΗΚΑΝ...

ΓΙΝΑΝΕ ΣΥΜΒΟΛΑ ΓΙΑ ΗΛΙΘΙΟΥΣ...

ΚΙ ΕΚΕΙΝΟΙ, ΑΝΗΜΠΟΡΟΙ, ΜΟΝΙΣ ΑΥΧΑΝΙΣΜΕΝΟΙ,
ΛΕΙΝΟΙ, ΜΙΣΟΙ ΑΝΔΡΕΣ... (Η ΣΤΟΛΗ!!! Η ΣΤΟΛΗ,
ΡΕ ΠΟΥΣΤΗ!!!)

Ο Κ ΑΠΡΟΣΟΠΟΣ ΧΑΜΟΓΕΝΑΙ ΤΩΡΑ... ΤΟ ΣΕΡΟ ΤΟ ΣΕΡΟ ΤΟ ΣΕΡΟ ΤΟ ΣΕΡΟ

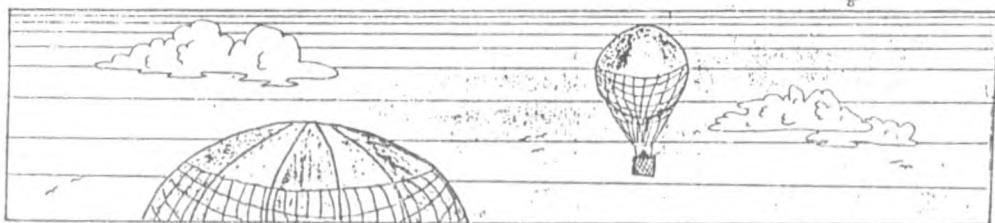

...ΚΑΙ ΔΕΙΧΝΕΙ ΠΙΟ ΑΠΑΙΣΙΟΙΣ...

ΜΟΥ ΘΥΜΙΖΕΙ ΕΚΕΙΝΕΙΣ ΤΙΣ ΜΟΝΤΕΡΝΕΣ ΚΟΥΚΛΕΣ
ΣΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΒΙΤΡΙΝΕΣ...

ΟΧΙ... ΜΟΥ ΘΥΜΙΖΕΙ... ΜΟΥ ΘΥΜΙΖΕΙ ΚΑΤΙ
ΠΑΡΑΝΟΓΟ. ΚΑΤΙ ΠΙΟ ΠΑΡΑΝΟΪΚΟ ΚΙ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΕΦΙΑΡΤΗ ΜΟΥ ΑΚΟΜΗ...

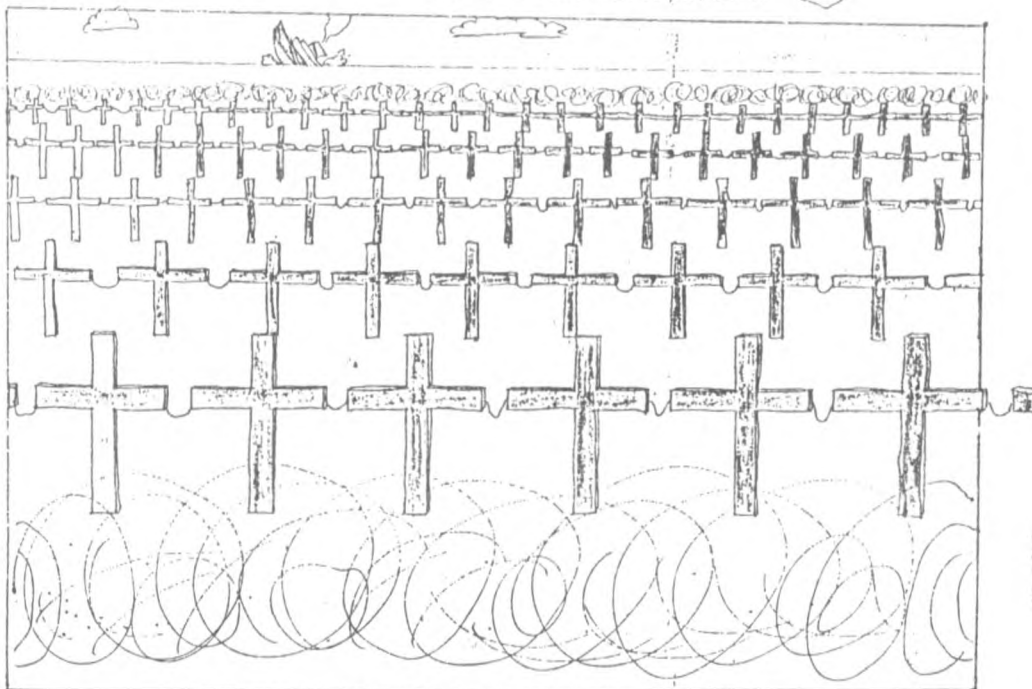
Η ΘΑΥΤΕΙΑ! ΟΙ ΜΕΙΩΝ ΕΙΚΟΣΙΤΕΣΣΕΡΙΣ
ΜΗΝΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ! ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ!
ΘΕΕ ΜΑΣ!

Ο ΙΔΡΩΤΑΣ ΠΑΓΩΝΕΙ ΠΑΝΟΣ ΜΟΥ ΑΠ' ΤΟΝ ΠΑΓΩΜΕΝΟ ΑΝΕΜΟ, ΤΗΣ ΑΝΕΠΕΝΤΗΣ ΘΥΜΗΣΗΣ.
ΨΑΧΝΩ ΝΑ ΒΡΩ ΜΙΑ ΜΑΙΚΑ... ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΜΑΙΚΑ...
...ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΛΥΨΩ ΤΗ ΧΛΩΜΗ ΑΝΕΚΦΡΑΣΤΟΤΗΤΑ ΜΟΥ.
ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΙ ΕΚ ΓΕΝΝΗΤΗΣ ΝΕΚΡΟΣ!

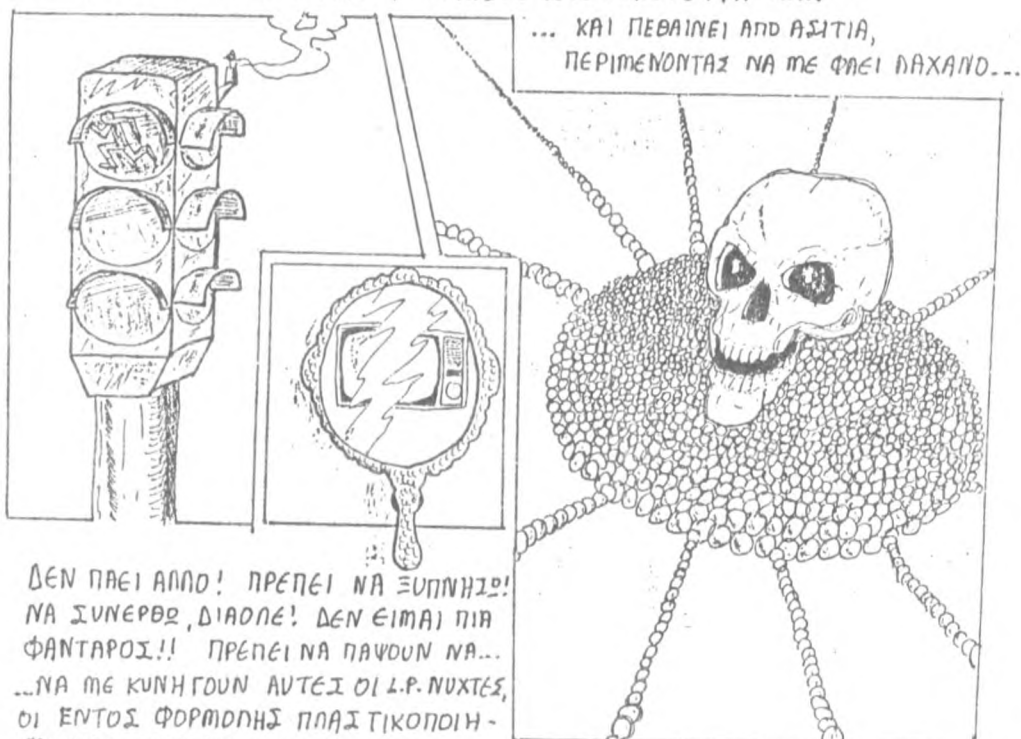

ΤΡΑΠΕΖΙΣ ΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΚΑΙ ΟΡΜΑΘ ΑΝΗΜΠΟΡΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟ
ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΗΛΟΣΗΣ. ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΤΑΜΗΛΟ; ΚΑΙ ΚΟΡΝΕΣ ΠΟΥ ΟΥΡΛΙΑΖΟΥΝ:
«- ΚΡΥΦΤΕΙΤΕ! ΚΡΥΦΤΕΙΤΕ ΟΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙΤΕ!.. ΑΥΡΙΟ, ΔΕΝ ΘΑ ΘΕΛΟΥΝ
ΝΑ ΣΙΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΝ...!»

ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ΜΑΛΑΚΑΣ...
...ΕΧΑΣΑ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ, ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΣΤΡΑΒΘΩ...

... ΚΑΤΙ ΜΟΥ ΙΦΥΡΙΖΕΙ Ο (ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΣ ΠΙΑ!) κ. ΑΠΡΟΣΩΠΟΣ: «— ΑΝ ΤΥΧΟΝ
ΣΕ ΚΟΥΡΑΣΙΑΝ ΤΑ ΘΕΑΜΑΤΑ, ΚΟΙΤΑΞΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΘΡΕΦΤΗ...»...

ΔΕΝ ΠΑΕΙ ΑΛΛΟ! ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΥΠΝΗΣΩ!
ΝΑ ΣΥΝΕΡΘΩ, ΔΙΑΔΩΛΕ! ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΠΙΑ
ΦΑΝΤΑΡΟΣ!! ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΝΘΟΥΝ ΝΑ...
...ΝΑ ΜΕ ΚΥΝΗΓΟΥΝ ΑΥΤΕΙ ΟΙ Λ.Ρ. ΝΥΧΤΕΣ,
ΟΙ ΕΝΤΟΣ ΦΟΡΜΟΝΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗ-

ΜΕΝΕΣ ΝΥΧΤΕΣ... Η ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΣΤΟΛΗ... ΕΧΩ ΑΠΕΡΓΙΑ ΣΤΙΣ ΣΤΟΛΕΣ... ΔΙΑΔΩΛΕ...!
ΚΟΙΜΑΜΑΙ ΣΑΝ ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΟΣ. Ο ΚΟΣΜΟΣ ΑΡΓΟΠΟΡΕΙ ΕΠΙΤΗΔΕΙ. ΠΑΡΑΣΥΡΕΙ
ΤΟ ΧΡΟΝΟ, ΤΟΝ ΕΠΙΜΗΚΥΝΕΙ, ΤΟΝ ΞΕΧΕΙΝΙΖΕΙ, ΤΟ ΦΟΡΜΑΝΙΖΕΙ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΥ
ΠΟΥ ΠΙΑΝΩ ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ ΜΟΥ... ΘΑ ΞΥΠΝΗΣΩ, ΟΜΕΣ! ΣΙΓΟΥΡΑ!...
...ΚΑΙ ΔΕΝ ΘΑ ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ ΣΤΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ ΑΠΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΓΙΑ ΘΗΝΑ!! ΚΑΙ ΔΕ ΘΗ
ΕΧΕΙ ΤΕΠΕΙΡΩΣΕΙ Η ΑΔΕΙΑ ΜΟΥ! ΘΑΜΑΙ ΠΟΠΙΤΗΣ! ΠΟΠΙΤΗΣ, ΟΧΙ ΣΜΗΝΙΤΗΣ!!!
ΤΡΙ-ΤΗ, ΤΡΙ-ΤΗ, Α-Ε-ΤΟ!!! (ΚΡΑΤΣΙ!)

Ανοίξε τα ματάκια σου;
Χρίστα σου ήλιο;
Πιάσε το αυτογάτο
και ρίχτου από πίσω!

Είδη πλήρη λοιπόν για ένα εγχειρίδιο κατασκευάσματος. Τέρμα κι οι ατέρμονοι συναισθηματισμοί κι οι εκφορτίσεις, τα αδιέξοδα και τα φώτα. Αφού άλλωστε το κατάλαβα. Συναισθηματισμός δε μπορεί να επιβιώσει, δε μπορεί ν'αντέξει στην πίεση του ορθολογισμού. Κι αφού ο ορθολογισμός είναι και παίρνει σήμερα. Όλοι οι παραλογισμοί είναι θεμελιωμένοι ορθολογικά. Οι σκέψεις μας, η όρασή μας, σε λίγο και τα όνειρά μας θα'ναι στηριγμένα στις θεωρίες της επαγωγής, των πινάκων, της ανάλυσης. Το μέλλον μας ο κομπιούτερ.

Εμπρός λοιπόν για μια θεωρητική θεμελίωση όλων εκείνων που στοιβάζονται μέσα μου. Θα ριζώσω λίγο αλληλεπίδραση, θα μιλήσουμε για την αυτοεκπληρούμενη προφητεία, θα χτυπήσουμε και λίγους μηχανισμούς του κράτους, ένα ιδεολόγημα, κι όλα έτοιμα. Κι ίσως την άλλη μέρα κάποιοι εκτιμήσουν την καθαρότητα του φιλοσοφικού στοχασμού μας. Και βαθμολογήσουν τη σκέψη μας. Είναι όλα πια έτοιμα. Η βιβλιογραφία δίπλα μου, αποδελτιωμένη, το σχεδιάγραμμα έτοιμο, ο τίτλος σχεδόν καθορισμένος. Θα'ναι σίγουρα μια δουλειά αξιώσεων. Και σίγουρα θα απευθύνεται σε λίγους. Μόνο μια πνευματική ελίτ θα'χει την ικανότητα να ακολουθήσει το όραμα της σκέψης μου. Μόνο μέβρια οι ειδικοί θα'χουν την ευτυχία να γνωριστούν με μια καινούρια κατάκτηση στο χώρο της παιδαγωγικής... ΕΠΙΣΤΗΜΗ θα'χει προχωρήσει μπροστά. Η επιστήμη θα'χει μια ακόμα συμβολή στην ευημερία της κοινωνίας. Κι εγώ θα'χω αυξήσει το κύρος μου, έχοντας κατορθώσει μια δουλειά... πανεπιστημιακού επιπέδου. Θα περπατώ με το κεφάλι ψηλά. Άξιο μέλος της κοινωνίας. Παραγωγικό. Δημιουργικό. Όχι σαν εκείνα τα κοινωνικά απόβλητα που αρνούνται να συμμετέχουν στις λειτουργίες της. Που αρνούνται να υπηρετήσουν την πατρίδα στο στρατό. Που αρνούνται να μαρτυρούν στα σχολεία της. Που αρνούνται ν' αναμορφωθούν στα οργανωμένα ιδρύματά της. Καλά που υπάρχουν πολίτες σαν εμένα, υπεύθυνοι. Και πειθαρχημένοι. Γιατί φίλε μου, καλές οι ελευθερίες, καλή κι η αυτοδιάθεση αλλά το παν είναι η πειθαρχία. Κοίταξε τη λειτουργία μιας αρχηγίας. Τι, θα κάνει ο καλός να τον κατέχει; Μόνο με την πειθαρχία έχει μπροστά η κοινωνία. Αν δεν υπήρχαμε λοιπόν και μεις οι σοβαροί πολίτες, οι υπεύθυνοι για την ομαλή λειτουργία του πολιτεύματος, τι θα γινότανε; Αναρχία και χάος.

Με την πολυλογία μου όμως, ξεχάστηκα. Αυτό που προσέχει, είναι να ξεκινήσω τη δουλειά μου. Γιατί πολύ στην ανεμελιά το ρίξαμε και κάποτε πρέπει κι εμείς να προσφέρουμε στο πανεπιστήμιο. Βέβαια, κάποτε τώρα έλοι. Ιδεολογικός μηχανισμός του κράτους και κάτι είναι. Τα ριζώσω με τους θεσμούς και κοιμήσωστε ήσυχoi. Τι θα πει ιωρέ ιδεολογικός μηχανισμός; Όλα αυτά τα πράγματα σε σας δεν δίνονται; Τα κτίρια, οι αίθουσες, τα βιβλία, τα μηχανήματα, όλα για σας δεν είναι; Ολόκληρη η οργάνωση των σπουδών σε σας δεν είναι προσαρμοσμένη; Καλά ξέρω, δεν σας δίνουν τα φωτοτυπικά μηχανήματα, και τις γραφομηχανές, δεν υπάρχουν αίθουσες για πολιτιστική έκφραση, ο χώρος έχει πάρει μια εργοστασιακή λειτουργία, αλλά όλα αυτά είναι μικρά τεχνικά προβλήματα. Άν τα θέλετε κι όλα δικά σας. Το Πανεπιστήμιο ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ δουλεύει για σας. Κι εσείς πρέπει να ανταποδώσετε αυτά που σας προσφέρονται. Να στελεχωσετε δυναμικά αύριο τις θέσεις εργασίας. Ε σίγουρα, κάποιοι θα είστε άνεργοι, αλλά γι' αυτό δεν φταίει κανείς άλλος. Άμα

δεν τρέξεις πώς θα βρείς δουλειά; Ο καπιταλισμός κι ο καπιταλισμός... Η γραφειοκρατικοποίηση, η εκβιομηχάνιση κι ο καταμερισμός εργασιών... Ξέρω, ξέρω όλο αυτά φταίνε. Τελικά η εργασία μου πολύ αργεί. Είναι που όλο και κάποιος άλλος μπαίνει στη μέση και πετάει τα καρφιά του. Και πρέπει να τους απαντήσω επιστημονικά. Με την αναγκαία ορθολογία. Με την απαραίτητη βιβλιογραφική θεμελίωση. Έτσι θα τον αποστομώσω. Με μια ορθολογιστική ερμηνεία δε μπορεί να τα βάλει κανείς. Εδώ μιλάν οι στατιστικές, οι αναλύσεις των οικονομολόγων, οι μελέτες, οι έρευνες, ΤΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ. Όχι παίζουμε...

Απαντήθηκαν λοιπόν οι 'κακοήθεις' ερωτήσεις, βγήκαν απ' τη μέση οι προβληματικοί. Κι ενώ το μολύβι αρχίζει να καταστρώνει την εισαγωγή και τις ευχαριστίες, το ποίημα επαναστατεί, αλλάζει το μέτρο, την ομοιοκαταληξία, το περιεχόμενο. Κι ακούγεται η κραυγή του παιδιού που ψιθυρίζει πως "η μόνη ΕΦΙΚΤΗ λύση είναι η ουτοπία". Προσπαθώ να το σταματήσω. Μου χαλάει ολόκληρο το σενάριο. Δεν έχει θέση δίπλα στην επιστημονική συγγραφή και στα ηθικά διλήμματα του επιστήμονα η "ηχηρή μοναξιά" του. Όμως αυτό σπάει τη σιωπή τόσων χρόνων, σπάει τις "σιωπηλές μουσικές", βγαίνει απ' την απομόνωση και διαμαρτύρεται. Για τη λεηλασία του ονείρου. Για τη λεηλασία της ζωής. Για την άνοιξη που παίζει σκληρά παιχνίδια. Για το "κίνημα" που ξέχασε να ξεκινήσει. Για τις ... μονοκαλλιέργειες. Και τα φάρμακα. Και τον αυταρχισμό και την "κοινωνική πρόνοια" (βλέπε ΜΑΤ). Και τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας. Και την αγάπη που ξεχάστηκε κάπου πέρα απ' το πέλαγος. Και για την πείνα. (Ίσως πιο πολύ για κείνη την ψυχική πείνα). Διαμαρτύρεται. Κι όπως με κοιτάζει, μέσα στα μάτια του σχηματίζεται όλος ο παραλογισμός κι η υποκρισία. Ξαστουκίζει κάθε μου λειτουργία με μια ματιά. Ξεγυμνώνομαι μπροστά του δίχως την ανάγκη θεωρητικής θεμελίωσης. Η σιωπηλή διαμαρτυρία ενός παιδιού, η σιωπηλή αντίσταση ενός ανθρώπου που μπορεί ακόμα να σκεφτεί και να κλάψει, που αντέχει ακόμα να ελπίζει, ξεπερνά τις εργασίες τόπων και τόπων θεωρητικών. Σπάει ο ορθολογισμός της καθημερινής λειτουργίας. Και κάπου αχνά, δειλά και σιωπηλά αρχίζει να εμφανίζεται μια "απάντηση" στην αλλαγή του κόσμου. Κάπου αρχίζουν να σχηματίζονται πέντε κουβέντες, που θυμίζουν τα λόγια του FREIRE: το θάρρος ν' αγαπάς όχι μόνο δεν είναι βόλεμα σ' έναν άοικο κόσμο, αλλά είναι η ίδια η αλλαγή αυτού του κόσμου. Κάπου θαρρείς πως τούτος ο ορθολογισμός δε μπορεί πια να αντιδράσει μπροστά στο... ανορθολογο της αγάπης. Κάπου θαρρείς πως η... τρέλα μ' όσα "λάμβδα" κι αν γράφεται, μπορεί να γίνει σοβαρή κινητήρια δύναμη. Αρχίζεις ν' απορρίπτεις τις λύσεις προκάτ. Και να σκέφτεσαι. Και κατορθώνεις μέσα στον ανταγωνισμό και την ένταση ν' αρχίσεις ν' αγαπείς. Κι αρχίζει μια αντίστροφη πορεία. Η συγγραφή αναβάλλεται επ' αόριστον...

25 Απρίλη '87

12-2μ.μ.

I.

θέλεις λεί-πάλι-να γράφεις στίχους.

Μα κλέβεις τι δράγε σ'ένα κομμάτι χαρτί;

Τον "αγωνιστή" που ταλανίζεται

με σκοπό την "αντίσταση";

Τον "ποιητή" που θέλει να κλάψει

μπροστά σ'ένα παιδικό χαμόγελο

και φοβάται των άλλων τις "κρίσεις";

Το "παιδί" που καταναλώνεται

ανάμεσα στα "πρέπει" και τις "ανουσιότητες";

Το "γλάρο" που επιμένει να φωνάζει

πως οι ουρανοί είναι γοητευτικά-ΕΠΙΚΙΝΔΥΟΙ;

Εκείνον τον "τρελλό" εκτός ψυχιατρείου

που δε λέει να το βάλει κάτω;

(Εγαίνει κάθε πρωί στις ταρατσες των "οπιτιών-κλουβιών",

στις πολύβουες "ανθρώπινες" βιτρίνες μαγαζιών-κομμάτων

και φωνάζει : αγαπώ τη ζωή.

Αγωνίζονται να τον πιάσουν·

κατάλληλα τόσα "σωφρονιστικά ιδρύματα".

Θα επιμορφωθεί·θα προσαρμοστεί·

θα φορέσει τις καθημερινές τους μάσκες·

θα φωνίσει στα μαγαζιά τους·

θα ντυθεί με τα ρούχα του φύλου του).

Κι εσύ αναρωτιέσαι·

είναι δυνατό να ζωγραφίσεις κάτι

απ'την αέραντη μοναξιά·που τον περιζώνει;

Κι εσύ αναρωτιέσαι·

τι σχέση έχεις με τούτον δω τον "ψυχασθενή";

II.

Είπες;"είσαι ολόκληρη ένα ποίημα".

Μόνο που ξέρεις,

τούτο το ποίημα,

δεν το διάβασε κανείς

Βιαστικοί όλοι·σας στις καθημερινές συναλλαγές.

Βιαστικοί σε κάθε "ροντεβού"·για χίλιους λόγους.

Εσείς βιαστικοί

κι εγώ ΜΟΝΗ.

Ίσως λαικόν και να επιβιώσω.

Ίσως και ν'αντέξω

την κυριαρχία του "ορθολογικού παραλογισμού"

πάνω στην ποίηση.

Ίσως να βολευτώ στη σιωπή μου.

"Βολική δουλειά".

ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ.

III.

Για λάμψεις μαγικές, νύχτες φωτεινές,

βρέχει έξω, το κερί πάλι να σβήσει,

κι εγώ συνεχίζω να γράφω ΠΑΡΑΛΟΓΑ.

Εσύ σκέφτεσαι ΛΟΓΙΚΑ,

αποφασίζεις λογικά,

κατακρίνεις τη δράση σου για τη "συναισθηματική λειτουργία".

Εγώ ακούω, και δε μπρώω παρά να γράφω.

Αθεράπευτα αισιόδοξη πως τούτη τη φορά

κάποιος θα πιάσει τη "συχνότητά" μου.

Το ποίημα κάνει επανάσταση δική του.
αλλάζει χρώμα. και στόχο·και δρόμο.
Γίνεται ολόκληρο μια επανάσταση.
ΓΙΝΟΜΑΙ ΜΟΝΗ ΕΝΤΙ ΠΟΙΗΜΑ.

26 Νοέμβρη '86

ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΗ... (ΕΝΔΥΜΑ ΠΕΡΙΠΑΤΟΥ)

Στο τέλος της μέρας
 οι ποιητές ανάγγελλαν τη γέννηση της Τέχνης
 οι πολιτικοί την επίτευξη της ΡΑΧ HUMANA
 οι ηγέτες μας την επικράτηση της Μεγάλης Επανάστασης
 οι αστρονόμοι την κατάρκτηση του Άπειρου
 οι φιλόσοφοι την ανακάλυψη της Αρχής
 κι οι ιερείς την νίκη επί του θανάτου και την απόκτηση
 της Αθανάσιος.

Κι εμείς
 ακούραστοι χειροκροτητές του Λέναου Ανέφικτου
 συγκεντρωμένοι στην πλατεία της Εργατικής Τάξης
 επευφημούσαμε
 κάθε που τα megάφωνα ανακοίνωναν ένα καινούργιο επίτευγμα
 κάτω απ' τους ήχους της Φιλαρμονικής που έπαιζε το εμβατή-
 ριο των τεθωρακισμένων
 ("οστρατός μας που πήγε στην Κορέα πολεμώντας για τα ιδανικά-ιδανικά
 είχε βάψει τους Κίτρινους στο αίμα για να τους μάθει τι
 θα πει ελευθερία-ελευθερία...")
 Ύστερα γυρίσαμε στα σπίτια μας και στις δουλειές μας
 κι όλα πήραν ξανά τον κανονικό τους ρυθμό.
 Μονάχα τα megάφωνα συνέχιζαν ακόμα τις ανακοινώσεις
 κι η Φιλαρμονική έπαιζε ένα βαλς
 για τη χοροεσπερίδα που οργάνωσαν
 οι ποιητές
 οι πολιτικοί
 οι αστρονόμοι
 οι φιλόσοφοι
 και οι ιερείς
 -οι ηγέτες μας σχεδίαζαν την επόμενη εργατική κινητοποίηση.

(Οι δρόμοι κι οι πλατείες
 παίρνουνε συνήθως το όνομα των πεθαμένων).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΕΤΑΙ...

Αυτό το κομμάτι της σελίδας αυτής, αφιερώνεται:
 σ' όλους όσους ξεκινούν με διάθεση να όλησωσαν κα-
 ποια στάση συγκεκριμένη, με την παρουσία τους την
 ίδια, τις προτάσεις τους, τις προσπάθειες τους
 και τις πράξεις τους (κυρίως αυτές).
 Σ' όλους όσους, που με ελπίδες, διάθεση, χαρά, αγάπη,
 και πάνω απ' όλα, αγαπή, ξεκίνησαν και δεν μπορούσαν
 να συνεχίσουν, ξεκίνησαν και καταλαβάν ότι η ομορ-
 φία που θέλησαν να φτιάξουν, να ζήσουν, και να μει-
 ραστούν με τους άλλους, δεν χωράει μέσα στα φοβε-
 ρα φιλοσοφήματα, τους περιπλοκούς συλλογισμούς, τις
 "βελτιώσεις", προεκτάσεις, τους "διανοουμενισμούς",
 και τις "ασυγαστές, επαναστατικές, μα πάνω απ' όλα
 θεωρητικές-και δυστυχώς τίποτα παραπάνω- διαθέσεις.
 Σ' όλους όσους γνώρισαν τη διαφύση, τη στιγμή που
 πιστέψαν πως, ναι, κάτι μπορούμε να κάνουμε.
 Σ' όλους όσους εξακολουθούν, ακόμα, να ελπίζουν-εστω
 και λίγο- πως τη ζωή μας τη φτιάχνουμε μόνοι μας
 και είναι στο χέρι μας να την κάνουμε όπως εμείς
 τη θέλουμε.
 Σ' όλους όσους ξέρουν να ζουν τις μικρές ομορφές
 στιγμές μιας γνώριμης, μιας συνεργασίας (...), μιας
 κοινής αποφάσης, ακόμα και μιας διαφωνίας.
 Τέλος, αφιερώνεται σε όλους όσους ξέρουν και μπορούν
 να χαιρετάν όλα όσα εφτίχυν@

① Η χρησιμοποίηση της λέξης δεν είναι τυχαία-
 ας μην ξεχνάμε, άλλωστε ότι:

Η αγαπή είναι καταφάση της ζωής σε όλες της τις
 μορφές* φροντίδα, μερίμνα, ευθύνη για το καθετί.

② Για όσους δεν καταλαβάν και αναρωτιούνται:
 το κείμενο αναφέρεται και αφιερώνεται σε όλους όσους
 θέλησαν, μαζί με κάποιους άλλους, να προτείνουν κάτι
 διαφορετικό, τόσο μέσα στον χώρο του πανεπιστημίου,
 όσο και έξω απ' αυτόν. Για όσους εξακολουθούν να ανα-
 ρωτούνται, μετά λυπής τους δηλώνω ότι καμία άλλη
 διευκρίνιση δεν θα μπορούσε να τους κάνει να καταλα-
 βα παραπάνω.-

ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΠΕΝΙΑΣ

Τον τελευταίο καιρό, τα μέσα ενημέρωσης, τόσο ο τύπος, όσο και η τηλεόραση και το ραδιόφωνο διατυμπανίζουν όλο και πιο έντονα πως ενέσκηψε μέγα πρόβλημα στα εκπαιδευτικά μας πράγματα, πρόβλημα που όπως λένε απειλεί άμεσα την πολιτιστική μας ταυτότητα. Το πρόβλημα, κάτω απ' τις κατηγορηματικές ρήσεις των ειδικών και με την βοήθεια των σπασμοδικών και πανικόβλητων κινήσεων των ιθυνόντων, έχει πάρει πια την μορφή της επιδημίας και μάλιστα επιδημίας που έγινε αντιληπτή όταν ήδη βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο. Συμπτώματα της επιδημίας: εκφραστική ανεπάρκεια, φτωχό λεξιλόγιο, συντακτικό και γραμματικό μπλέξιμο, επικοινωνιακό αδιέξοδο. Διάγνωση: γλωσσική πενία. Μάλιστα. Ξαφνικά μια μερίδα εκπαιδευτικών (ακαδημαϊκών και μη) καθώς και άλλοι άνθρωποι των γραμμάτων με επικεφαλής πάντα τον υπουργό παιδείας κ. Αντώνιο Τρίτση, έρχεται να μας βγάλει απ' τον "πνευματικό μας λήθαργο" σ' ότι αφορά την γλωσσική μας αγωγή και να διαλύσει την επαναστατική μας αυταπάτη του άσβηστου ελληνικού πνεύματος λέγοντάς μας πως ούτε λίγο ούτε πολύ δεν ξέρουμε να εκφραζόμαστε.

Φυσικά το πρόβλημα δεν έληξε με τον εντοπισμό του. Ο κ. Τρίτσης και οι γύρω απ' αυτόν, σαν καλοί γιατροί, προσπάθησαν να βρουν την αιτία της επιδημίας και βέβαια το κατάλληλο γιατρικό για την αντιμετώπισή της. Έτσι αφού πρώτα προκήρυξαν διάλογο για το θέμα, διάλογος που κατόντησε άσκοπη φλυαρία μέσα απ' την τηλεόραση και τις εφημερίδες από "ειδικούς" και μη, περιχαρείς ανεφώνησαν πως βρέθηκε επιτέλους η αιτία του κακού και αυτή βρίσκεται στην γλωσσική παιδεία που προσφέρεται στο σχολείο και ιδιαίτερα στο Γυμνάσιο και το Λύκειο. Ηλστεφαν πως η διακοπή της διδασκαλίας των αρχαίων απ' το πρωτότυπο στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου και η μη εντατική διδασκαλία τους στο Λύκειο είναι η αιτία της εκφραστικής φτώχειας που παρατηρείται τελευταία (;). Έτσι πριν από λίγο καιρό ο υπουργός κ. Τρίτσης ανήγγειλε την επαναφορά των αρχαίων στο Γυμνάσιο απ' το επόμενο σχολικό έτος (88-89), υπό την μορφή "γλωσσικού παιχνιδιού" βέβαια, όπως δήλωσε. Έτσι αυτό που δεν επιτεύχθηκε τόσα χρόνια συστηματικής διδασκαλίας των αρχαίων, πιστεύεται πως θα επιτευχθεί τώρα που τα αρχαία επέστρεψαν με μια πιο ανανεωμένη όμως εικόνα, με την μορφή γλωσσικού παιχνιδιού. Όμως το μόνο που θυμίζει αυτή η ιστορία είναι μια γνωστή παροιμία που λέει: "Άλλαξε ο Μανωλίδης...". Γιατί πράγματι δεν μπορεί να μιλά κανείς για αλλαγή στην γλωσσική παιδεία όταν αυτή δεν είναι παρά επιστροφή σ' ένα παλιότερο σύστημα αποδεδειγμένα αποτυχημένο και του οποίου οι αρνητικές συνέπειες είναι καταφανείς ακόμα και σήμερα. Σίγουρα η τυφλή προσήλωση της εκπαίδευσης των περασμένων δεκαετιών στα αρχαία ελληνικά και στα "πανανθρώπινα" ιδανικά του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, προσήλωση που άνετα θα ονομαζόταν αρχαιοπληξία, δεν ωφέλησε και πολύ την εκφραστική ικανότητα των ενδιαφερόμενων. Το μόνο που κατάφερε ήταν να δημιουργήσει διχασμό στην γλώσσα και στους ομιλητές της, διακρίνοντας αυθαίρετα απ' την μια, την επίσημη, "σοβαρή" και "αξιοπρεπή" γλώσσα, την αρχαιοπρεπή καθαρεύουσα και απ' την άλλη την δημοτική, γλώσσα "λαϊκή" (με την κοινωνική και όχι ετυμολογική έννοια) συνδεδεμένη με τα κατώτερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα. Ε'αυτόν τον αυθαίρετο διαχωρισμό, καλλιεργήθηκε ένα

ένα εκ των μεγαλύτερων προβλημάτων τα οποία εδημιούργησε ο καταναλωτισμός ειδικώς, η εμπορευματική κοινωνία εις την οποία ανήκουμε εν ολίγοις, φαίνεται εις την εξελίξιν της χρήσεως του ρήματος πληρω-πληρω του σημερινού "πληρωω": Εσούρη η σημασία του, το "σημαινόμενον" δι' αυτού, εις το κατώτατον δυνατόν σημείον. Ένω η παρουσία του εδῶ-λωνε την υπάρξιν της πλήρους πληρώσεως του ανθρώπου, της ψυχικής του αυτής, κατηντήσε να εννοεί την χειρίστην εκδήλωσιν της ανθρωπίνης συμπεριφοράς αυτήν της καταβολής χρηματικού αντιτίμου για την εξαγορά οιασδήποτε πραγματού-υλικού και μη, ακόμη δε και συνειδήσεων!

Ας αγωνισθώμεν συσσωμιοι, κατά τον δια-συσμίου των ελληνικών λεξείων. Η εμπορευματική τάξις της κοινωνίας πρέπει να ΑΝΑΤΡΑΠΕΙ. Άλλως η γλώσσα μας θα πηγαίνει απο το κακον εις το χειροτερον. Υ.Γ. Εις τα επομενον σημειωμα θα ασχοληθωμεν με το ταλαιπωρον ρημα "φοιτω" και την επικει-μενη διαστροφή του, ου μονον ορθογραφικην, εις "φυτο".- Χ.Φ.

καταντά αυτοανάλωση και αγωνιώδης προσπάθεια για προέγερση, προσπάθεια που κάτω απ' τις σημερινές συνθήκες ατομικού εφελκυσμού και κοινωνικής απομόνωσης καταντά υστερική και άκαρπη.

Συνεπώς το πρόβλημα της γλωσσικής επικοινωνίας και της επικοινωνίας γενικότερα δεν είναι μόνο εκπαιδευτικό ή μόνο θέμα προσωπικών βιωμάτων και στάσεων, αλλά είναι θέμα καθαρά κοινωνικό με άμεσο αντίκτυπο σε όλους τους τομείς της ζωής. Φαίνεται πως δεν μιλάμε "ωραία" γιατί δεν έχουμε τίποτα το ωραίο να πούμε. Τελικά δεν πρόκειται για έλλειψη "ωραίων" και "ακριβδολογών" λέξεων, αλλά για έλλειψη αληθινής και ουσιαστικής επικοινωνίας, επικοινωνίας που δεν εξαντλείται σε συμβατικότητα και εικονικές αναπαραστάσεις κοινωνικότητας, αλλά επικοινωνίας που βασίζεται σε πλέγμα αληθινών ανθρώπινων σχέσεων. Δηλαδή στην ουσία μάλλον δεν πρέπει να μιλάμε για γλωσσική αλλά για κοινωνική "πενία"...

Από την αντιπυρηνική κινητοποίηση στα
ελληνογιογκοσλαβικά σύνορα

Σεισμός στο πυρηνικό

ΒΕΛΙΓΡΑΔ, 23. Σεισμική δόνηση μεγέθους 3,4 βαθμών Ρίχτερ, σημειώθηκε χτες στην περιοχή κοντά στο Ζάγκρεμπ, όπου βρίσκεται το μοναδικό πυρηνικό εργοστάσιο της Γιουγκοσλαβίας. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν πληροφορίες για ζημιές, όπως μετέδωσε το γιογκοσλαβικό πρακτορείο ειδήσεων «Τσιγκούγκ».

Το πυρηνικό εργοστάσιο του Κράιντοβιτς από την αμερικανική εταιρεία «Ουεστίνγκχάους» το 1981.

Πάνω από 200 πυρηνικά ατυχήματα

ΛΟΝΔΙΝΟ, 22. Περισσότερα από 200 ατυχήματα που σχετίζονται με πυρηνικά όπλα έχουν συμβεί στον πλανήτη μας, ισχυρίζεται ομάδα ερευνητών του πανεπιστημίου του Μπράντφορντ της Βρετανίας. Σε σχετική έκθεση που δημοσίευσε η εφημερίδα «Μόρνινγκ Πოსτ» τονίζεται ότι είναι πολύ περισσότερα από 200 τα συνολικά ατυχήματα, αλλά δεν είναι δυνατό να καταγραφούν ή να αποκαλυφθούν όλα. Το πιο σημαντικό από αυτά — σύμφωνα πάντα με την ίδια έκθεση — συνέβη το 1983 στη Βρετανία όταν από κακό χειρισμό κινδύνευσε να καταστραφεί υποβρύχιο που έφερε πυρηνικούς πυραύλους «Πολάρις». Η ομάδα των ειδικών ισχυρίζεται, επίσης, ότι ειδικά στη Βρετανία τα μέτρα ασφαλείας των πυρηνικών όπλων είναι ελλιπέστατα και οι περισσότεροι κίνδυνοι προέρχονται από την αδυναμία ελέγχου εκρήξεων από ατύχημα. **Εφημ. Πρώτη 22-1-1987**

NE NUKLEARNE FABRIKE U JUGOSLAVIJI

Prosla je jedna godina iz nuklearne nesreke u Černobilu i smo u demonstrativne situacije za našu životu i za našu stravlje protiv nuklearne strašnosti.

Naše prisustvo u Grčko - Jugoslovenske granice e demonstriranje za nuklearne fabrike koja planira se, u južne Jugoslavije.

Sazuati da u nuklearne opasnosti ne sostoje se granice mislimo da nuklearne fabrike, koja planira se može da bude opasna za našu životu.

Protestovati zajedno sa Jugosloveni drugari i drugarke trazimo, da ne se osnovati nuklearne fabrike u Jugoslaviji.

- NUKLEARNA ENERGIJA? NE HVALA.
- NE NA NUKLEARNE PROIZVODI. ZAPADU—I STOČNI. ORUŽNI I "MIRNI".
- DA U PASIVUE I OBNOVANE ENERGETSKE IZVORI.
- PODOLSANJE USLOVE U NAŠE ŽIVOTU.
- ZA JEDEN DRUGACIJ ENERGETSKI I SOCIJALEN MODI.

GRČKI — ANTINUKLEARNO POKRETI

ΟΧΙ ΠΥΡΗΝΙΚΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΣΤΗ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Ένα μόλις χρόνο από το πυρηνικό ατύχημα στο Τσερνομπίλ, είμαστε και πάλι αναγκασμένοι να υπερασπιστούμε διακαώς τη ζωή και την υγεία μας από τον πυρηνικό εφιάλτη.

Η παρουσία μας στα ελληνογιογκοσλαβικά σύνορα αποτελεί ένδειξη διαμαρτυρίας για το πυρηνικό εργοστάσιο που σχεδιάζεται να εγκατασταθεί στη νότια Γιουγκοσλαβία.

Γνωρίζοντας πλέον πολύ καλά ότι η ραδιενέργεια δεν γνωρίζει σύνορα, θεωρούμε πως το σχεδιαζόμενο πυρηνικό εργοστάσιο αποτελεί απειλή για τη ζωή μας.

Διαμαρτυρόμαστε λοιπόν από κοινού με τους γιογκοσλαβούς φίλους και φίλες για να μην εγκατασταθεί πυρηνικό εργοστάσιο στη Γιουγκοσλαβία.

- ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ; ΟΧΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ!
- ΟΧΙ ΣΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ, ΔΥΤΙΚΑ—ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ, ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΚΙ «ΕΙΡΗΝΙΚΑ».
- ΝΑΙ ΣΤΙΣ ΗΠΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΛΛΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.

ΑΝΤΙΠΥΡΗΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

NO NUCLEAR PLANT IN YUGOSLAVIA

Just a year after the nuclear accident in Chernobyl, we are once more forced to defend our lives and health from the nuclear nightmare.

Our presence at the greek-yugoslavian borders is a protest against the nuclear plant that is scheduled to be constructed in southern Yugoslavia.

Having in mind that radioactivity knows no frontiers, we consider the scheduled nuclear plant as a threat to our lives.

We protest together with our yugoslavian friends to stop the construction of the nuclear plant in Yugoslavia.

- NUCLEAR POWER? NO THANKS.
- WE SAY NO NUKES, NO MATTER IF THEY ARE WESTERN OR EASTERN, WAR OR "PEACE" ORIENTED.
- WE SAY YES TO THE SOFT AND RENEWABLE SOURCES OF ENRGY, FOR A DIFFERENT MODEL OF ENERGY AND SOCIETY.

GREEK ANTINUCLEAR MOVEMENT

Το κείμενο αυτό, εκτεταμένο πλην όμως εξαιρετικά ενδιαφέρον, αποτελεί αποσπάσμα από το βιβλίο του B. BERNSTEIN "CLASS, CODES AND CONTROL". Μεταφράστηκε από μας, από την Άννα, για πρώτη φορά στα ελληνικά. Το πρώτο μέρος του δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού. (Του ίδιου συγγραφέα μεταφρασμένα κείμενα υπάρχουν στο βιβλίο της Α. Φραγκουδάκη "Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης". Εκεί υπάρχουν και περισσότερες πληροφορίες γι' αυτόν και εκτεταμένη ανάλυση της θεωρίας του.)

ΕΠΙΞΕΡΓΑΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ

Αρχικά θα δοθεί ένα γενικό περίγραμμα της διαφωνίας* θα ακολουθήσει μια λεπτομερής ανάλυση δυο γλωσσικών μορφών ή κωδίκων και των παραλλαγών τους. Η συζήτηση θα συνδεθεί με το πρόβλημα της εκπαιδευσιμότητας, όπως αυτό διαμορφώνεται στις βιομηχανικές κοινωνίες.

Εισαγωγή

Ξεκινώντας θα πρέπει να κάνουμε μια διάκριση ανάμεσα στη Γλώσσα (LANGUAGE) και την Ομιλία (SPEECH). Γράφει ο DELL HYMES (1961): "Τυπικά κάποιος αναφέρεται στην πραγμάτωση ή τη διαδικασία της Ομιλίας, ξεχωριστά από τη δομή, το πρότυπο ή το σύστημα της γλώσσας. Η Ομιλία είναι ένα μήνυμα, η Γλώσσα ένας κώδικας." Η γλωσσολογία προσπαθεί να συμπεράνει τις σταθερές του γλωσσικού κώδικα. Ο κώδικας που εφευρίσκει η Γλωσσολογία με σκοπό να εξηγήσει τις πραγματώσεις της Ομιλίας έχει την ικανότητα να γενικεύει (ν) αριθμό από κώδικες Ομιλίας, και δεν υπάρχει κανένας λόγος να πιστέψει κανείς ότι οποιαδήποτε γλώσσα ή γενικός κώδικας είναι απ' αυτήν την άποψη καλύτερος από κάποιον άλλον, είτε είναι αγγλικός, είτε της φυλής HOPÍ. Σ' αυτήν τη βάση, η γλώσσα είναι ένα σύστημα από κανόνες, στους οποίους πρέπει να ανταποκρίνονται όλοι οι κώδικες Ομιλίας, αλλά το ποιοι κώδικες Ομιλίας γενικεύονται επαφίεται στη λειτουργία του συστήματος των κοινωνικών σχέσεων.

Η ειδική μορφή μιας κοινωνικής σχέσης δραστηριοποιείται επιλεκτικά από το τι λέγεται, πότε λέγεται και πώς λέγεται. Η μορφή της κοινωνικής σχέσης κανονίζει τις δυνατότητες εκλογής που έχουν οι ομιλητές, τόσο στο επίπεδο της σύνταξης, όσο και του λεξιλογίου. Για παράδειγμα, αν ένας ενήλικας μιλάει σ' ένα παιδί, θα χρησιμοποιήσει μια μορφή Ομιλίας, όπου τόσο η σύνταξη όσο και το λεξιλόγιο θα είναι απλά. Από μια άλλη σκοπιά, οι συνέπειες της μορφής που παίρνουν οι κοινωνικές σχέσεις μεταφέρονται συχνά στα πλαίσια συγκεκριμένων συντακτικών και λεκτικών επιλογών. Από τη στιγμή που μια κοινωνική σχέση έχει αυτό το αντίκρυσμα, είναι δυνατό να εγκαθιδρύσει στη συνέχεια για τους ομιλητές κάποιες αρχές επιλογής, έτσι ώστε ένας συγκεκριμένος λεκτικό και συντακτικός διακανονισμός να επιλέγεται αντί για κάποιον άλλον. Οι ειδικές αρχές εκλογής που κανονίζουν αυτές τις επιλογές απαιτούν, τόσο από τον ομιλητή όσο και από τον ακροατή να σχεδιάσουν τρόπους ενέργειας, που να οδηγούν τον ομιλητή στην προπαρασκευή της ομιλίας και τον ακροατή στη λήψη-αποδοχή του.

Αλλαγές στη μορφή συγκεκριμένων κοινωνικών σχέσεων, υποστηρίζεται, δρουν επιλεκτικά πάνω στις αρχές ελέγχου της επιλογής, στο επίπεδο των λεκτικών και συντακτικών δυνατοτήτων (επιλογής). Αλλαγές στη μορφή της κοινωνικής σχέσης επιδρούν στον σχεδιασμό τρόπων ενέργειας, που θα χρησιμοποιηθούν στην προπαρασκευή της Ομιλίας και στον προσανατολισμό του ακροατή. Η Ομιλία που χρησιμοποιείται από μέλη μιας στρατιωτικής ομάδας μάχης κατά τις ασκήσεις, θα 'ναι αρκετά διαφορετική από της Ομιλίας αυτών των ίδιων μελών σ' ένα θρησκευτικό απόδειπνο. Διαφορετικές μορφές κοινωνικών σχέσεων μπορούν να γεννήσουν πολύ διαφορετικά συστήματα προφορικού λόγου (Ομιλίας) ή γλωσσολογικούς κώδικες, επιδρώντας στον σχεδιασμό τρόπων ενεργείας των ομιλητών. Αυτά τα διαφορετικά συστήματα ομιλίας ή κώδικες

δημιουργούν για τους ομιλητές διαφορετικές αρχές σχετικότητας και σχέσης. Η εμπειρία των ομιλητών μπορεί τότε να μετασχηματιστεί απ'ό,τι χαρακτηρίστηκε σημαντικό ή σχετικό από τα διάφορα συστήματα ομιλίας. Αυτό είναι μια κοινωνιολογική υπόθεση, αφού το σύστημα ομιλίας θεωρείται συνέπεια της μορφής της κοινωνικής σχέσης, ή, για να το δούμε πιο γενικά, είναι μια ποιότητα της κοινωνικής δομής.

Καθώς το παιδί μαθαίνει τη γλώσσα του ή-με τους όρους που χρησιμοποιούνται εδώ-μαθαίνει ειδικούς κώδικες που κανονίζουν τα προφορικά του ενεργήματα, μαθαίνει τις απαιτήσεις της κοινωνικής του δομής. Η εμπειρία του παιδιού μετασχηματίζεται από τη μάθηση, η οποία έχει γεννηθεί από τα, προφανώς εκούσια, ενεργήματα της ομιλίας του. Η κοινωνική δομή γίνεται το υπόστρωμα της εμπειρίας του, ουσιαστικά μέσα από τις συνέπειες της γλωσσικής διαδικασίας. Απ' αυτήν την άποψη, κάθε φορά που το παιδί μιλάει ή ακούει, η κοινωνική δομή της οποίας είναι μέρος ενισχύεται μέσα του και η κοινωνική του ταυτότητα παίρνει κάποια αναγκαστική μορφή. Η κοινωνική δομή γίνεται η ψυχολογική πραγματικότητα του αναπτυσσόμενου παιδιού, καθώς σχηματοποιεί τα ενεργήματα της Ομιλίας του. Το γενικό πρότυπο της Ομιλίας του, πιστεύουν, υποστηρίζεται από κριτικά σύνολα επιλογών, προτιμήσεων προς κάποιες μορφές αντί για κάποιες άλλες, που αναπτύσσονται και σταθεροποιούνται μέσα στον χρόνο, και που έρχονται τελικά να παίξουν έναν σημαντικό ρόλο στον καθορισμό των διανοητικών, κοινωνικών και συναισθηματικών προσανατολισμών.

Η ίδια διαδικασία μπορεί να αντιμετωπιστεί πιο τυπικά. Τα άτομα έρχονται να μάθουν τους ρόλους τους μέσα από τη διαδικασία της επικοινωνίας. Ένας ρόλος απ'αυτήν την άποψη είναι ένας αστερισμός από αποσπασματικά μαθημένα νοήματα, μέσα από τον οποία ο άνθρωπος είναι ικανός να εισέλθει σε στέρεες, μόνιμες και αναγνωρίσιμες μορφές αλληλεπίδρασης με άλλους. Ο ρόλος είναι έτσι ένα σύμπλεγμα που κρυπτογραφεί (κωδικοποιεί) τη δραστηριότητα που ελέγχει τη δημιουργία και την οργάνωση ειδικών νοημάτων και των συνθηκών μεταβίβασης και λήψης τους. Τώρα, αν το σύστημα επικοινωνίας που καθορίζει ένας δοσμένος συμπεριφορικός ρόλος είναι στην ουσία το σύστημα της Ομιλίας, θα ήταν δυνατό να διακρίνουμε κριτικούς ρόλους στα όρια των μορφών Ομιλίας τις οποίες αυτοί καθορίζουν. Οι συνέπειες των ειδικών μορφών κωδικών ή Ομιλίας θα οδηγήσουν σε μετασχηματισμό των Περιβαλλόντων, σ'ένα καλούπι από ειδικά νοήματα, το οποίο γίνεται μέρος της φυσικής πραγματικότητας διαμέσου των ενεργημάτων της Ομιλίας. Καθώς ένα πρόσωπο μαθαίνει να υποτάσσει την συμπεριφορά του σ'έναν γλωσσικό κώδικα που αποτελεί έκφραση του ρόλου του, διαφορετικές είναι οι αρχές σχέσεων που έχει στη διάθεσή του. Το σύμπλεγμα των νοημάτων που ένα σύστημα ρόλων μεταφέρει, αντανακλάται εξελικτικά σ'ένα άτομο, κατά τη διαμόρφωση της δικής του διαγωγής. Σ'αυτήν την υπόθεση, ο γλωσσικός μετασχηματισμός του ρόλου είναι ο μεγαλύτερος γεννήτορας νοημάτων: μέσα από ειδικούς γλωσσικούς κώδικες δημιουργείται η σχετικότητα, η εμπειρία γίνεται μέσα από μια συγκεκριμένη μορφή, και δομείται η κοινωνική ταυτότητα.

Παιδιά που έχουν πρόσβαση σε διαφορετικά συστήματα Ομιλίας (πχ μαθαίνουν διαφορετικούς ρόλους δυνάμει της θέσης που έχουν σε μια δοσμένη κοινωνική δομή) μπορεί να υιοθετήσουν διάφορους κοινωνικούς και διανοητικούς τρόπου ενέργειας, παρά την ύπαρξη κάποιου κοινού δυναμικού.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ: ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ

Μπορούμε να διακρίνουμε δυο γενικούς τύπους κωδικών: τους "επεξεργασμένους" (ELABORATED) και τους "οριοθετημένους" (ή "περιορισμένους": RESTRICTED). Σ'ένα γλωσσικό επίπεδο, μπορούν να οριστούν στα πλαίσια της πιθανότητας να προλέγει ο οποιοσδήποτε ομιλητής τα συντακτικά στοιχεία που θα χρησιμοποιηθούν για να οργανωθεί κάποιο νόημα σε μια αντιπροσωπευτική έκταση προφορικού λόγου. Στην περίπτωση ενός επεξεργασμένου κώδικα, ο ομιλητής θα επιλέξει από μια σχετικά εκτεταμένη πε-

ριοχή εναλλακτικών δυνατοτήτων, και η πιθανότητα πρόγνωσης των οργανωτικών στοιχείων είναι σημαντικά ελαττωμένη. Στην περίπτωση ενός οριοθετημένου κώδικα, ο αριθμός αυτών των εναλλακτικών δυνατοτήτων είναι συχνά σημαντικά περιορισμένος και η πιθανότητα πρόγνωσης των στοιχείων είναι πολύ μεγάλη.

Σ' ένα ψυχολογικό επίπεδο, οι κώδικες μπορούν να διακριθούν από το πόσο ο καθένας διευκολύνει (επεξεργασμένοι κώδικες) ή δυσχεραίνει (οριοθετημένοι κώδικες) μια πορεία προς τον συμβολισμό, στοχεύοντας σε μια προφορική σαφή μορφή. Η συμπεριφορά που περνάει από τις διαδικασίες αυτών των κωδίκων θα αναπτύξει, υποστηρίζεται, διάφορους τύπους αυτοκαθορισμού και συνεπώς διάφορες μορφές προσανατολισμού. Οι κώδικες από μόνοι τους είναι λειτουργίες ενός ειδικού τύπου κοινωνικής σχέσης, ή, πιο γενικά, ποιότητες των κοινωνικών δομών.

Θα γίνει μια διάκριση ανάμεσα στα προφορικά ή γλωσσικά, και στα εξωπροφορικά ή παραγλωσσικά συστατικά της επικοινωνίας. Το γλωσσικό ή προφορικό μέρος αναφέρεται σε μηνύματα, όπου το νόημα διαμεσολαβείται από λέξεις: από την επιλογή τους, τον συνδυασμό και την οργάνωσή τους. Το παραγλωσσικό ή εξωπροφορικό μέρος αναφέρεται σε νοήματα που δίνονται μέσα από τους εκφραστικούς συνδυασμούς των λέξεων (ρυθμός, ένταση, τόνος κλπ) ή μέσα από χειρονομίες, φυσικές στάσεις και γκριμάτσες του προσώπου.

ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (ΛΕΚΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ)

Η καθαρή μορφή ενός οριοθετημένου κώδικα είναι αυτή όπου όλες οι λέξεις, και συνεπώς η οργανωτική δομή - ανεξάρτητα από το βαθμό πολυπλοκότητας - μπορούν να προβλεφθούν ολοκληρωτικά από τους ομιλητές και τους ακροατές. Παραδείγματα αυτής της καθαρής μορφής μπορούν να θεωρηθούν κάποιοι τελετουργικοί τρόποι επικοινωνίας: σχέσεις που καθορίζονται από πρωτόκολλα, τύποι θρησκευτικών λειτουργιών, το υπικό ενός κοιταξήλη-πάρτυ, κλπ. Σ' αυτές τις σχέσεις, η ατομική διαφορά δεν μπορεί να εντοπισθεί μέσα από το προφορικό κανάλι, παρά μόνο στο βήμα που υπάρχει η επιλογή της ακολουθίας ή της συνήθειας. Αυτή μεταβιβάζεται ουσιαστικά μέσα από την ποικιλία των εξωπροφορικών σημείων.

Ας πάρουμε την περίπτωση μιας μητέρας που λέει στο παιδί της ιστορίες που και οι δυο τις ξέρουν απ' έξω. "Και η μικρή Κοκκινόσκουφίτσα πήγε στο δάσος (τελετουργική παύση). "Και τις λές να έγινε;" (ρητορική ερώτηση) Αν η μητέρα θέλει να μεταβιβάσει την προσωπική της εμπειρία, την μοναδικότητά της, είναι ανίκανη να το πετύχει ποικίλλοντας τις λέξεις της. Μπορεί να το κάνει μόνο ποικίλλοντας τα σήματα που μεταβιβάζονται μέσα από τα εξωπροφορικά κανάλια, αλλάζοντας τον τονισμό της φωνής, την ένταση, τον ρυθμό της Ομιλίας, την έκφραση και τη στάση του προσώπου, τις χειρονομίες, ή ακόμα αλλάζοντας την μυϊκή τάση, αν κρατά το μωρό στην αγκαλιά της. Ο κώδικας ορίζει τα κανάλια μέσω των οποίων νέες πληροφορίες (μάθηση) μπορούν να γίνουν προσιτές. Οι ξεχωριστοί σκοποί της μητέρας και του παιδιού, οι διαπροσωπικές πλευρές της σχέσης μπορούν να μεταβιβαστούν μόνο εξωπροφορικά.

Με δεδομένο την επιλογή της ακολουθίας, νέες πληροφορίες θα γίνουν προσιτές μέσα από τα εξωπροφορικά κανάλια, κι αυτά τα κανάλια είναι πιθανό να γίνουν το αντικείμενο μιας ειδικής αντιληπτικής δραστηριότητας. Ο κώδικας ορίζει τη μορφή της κοινωνικής σχέσης περιορίζοντας την προφορική σηματοδότηση των ατομικών διαφορών. Τα άτομα σχετίζονται μεταξύ τους ουσιαστικά μέσα από την κοινωνική θέση ή συγκυρία στην οποία βρίσκονται. Οι κοινωνίες διαφέρουν στους όρους με τους οποίους χρησιμοποιούν αυτόν τον κώδικα και στις καταστάσεις κάτω από τις οποίες τον παράγουν.

Υπάρχει η υπόθεση ότι όπου υπάρχει μια ανταλλαγή ενός προφορικού μηνύματος φορτισμένου με τον ανώτερο δυνατό βαθμό προβλεψιμότητας, όπως είναι οι κοινωνικές συνήθειες, το περιεχόμενο θα είναι ένα, στις περιπτώσεις που οι συμμετέχοντες έχουν χαμηλή προβλεψιμότητα για τις ατομικές ιδιότητες

ο ένας του άλλου. Ο κώδικας προσφέρει εδώ τη δυνατότητα μιας διαφοροποιημένης ατομικής ενεργοποίησης στη σχέση. Οι αποφάσεις για τη μελλοντική του μορφή θα βασιστούν στη σπουδαιότητα που δόθηκε στην ανταλλαγή των εξωπροφορικών μηνυμάτων.

Ας πάρουμε για παράδειγμα ένα κοιταίηλ-πάρτυ. Συστήνεται δυο άνθρωποι που δεν είχαν συναντηθεί ποτέ στο παρελθόν. Είναι πιθανό ν' αναπτυχθεί μια κοινωνική συνθήκη, που εγκιθιδρύει μια αμοιβαία προβλεψιμότητα και βάζει έτσι τις βάσεις μιας κοινωνικής σχέσης. Ο,τι ειπώθηκε είναι απρόσωπο, μια και τα προφορικά μηνύματα είναι όλα οργανωμένα από πριν. Τα άτομα θα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στα εξωπροφορικά σήματα, κι έτσι αυτά τα σημάδια είναι δυνατό να γίνουν το αντικείμενο μιας ιδιαίτερης αντιληπτικής δραστηριότητας. Το πώς η κοινωνική σχέση θα αναπτυχθεί αρχικά εξαρτάται από την εκλογή της κοινωνικής συνθήκης και τη σπουδαιότητα που αποδίδεται σε εξωπροφορικά σήματα. Εδώ ο προσανατολισμός είναι προς τα εξωπροφορικά κανάλια: υπάρχει ένα ελάχιστο επίπεδο σχεδιασμού που περιέχεται στην προπαρασκευή της Ομιλίας. Η ανταλλαγή των προφορικών ακολουθιών προϋποθέτει μια κοινή πολιτιστική κληρονομιά, που ελέγχει τις προφορικές μορφές επικοινωνίας που προσφέρονται από τους συμμετέχοντες στην κατάσταση του κοιταίηλ-πάρτυ.

Είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι:

(1) Η κοινωνική θέση ή η προοπτική που απορρέει απ' αυτήν είναι μεγάλης σημασίας.

(2) Είναι πιθανό ο προσανατολισμός να στραφεί προς τα εξωπροφορικά κανάλια, καθώς νέες πληροφορίες θα περνούν απ' αυτά τα κανάλια.

(3) Ειδικά ο προφορικός σχεδιασμός περιορίζεται στην εκλογή της ακολουθίας, χωρίς να περιλαμβάνει τόσο τη σχετική διαμόρφωση και την οργάνωσή της.

(4) Ο κώδικας οριοθετεί την προφορική σηματοδότηση της ατομικής διαφοράς.

ΟΡΙΟΘΕΤΗΜΕΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ)

Αυτό που συχνότερα μπορούμε να συναντήσουμε είναι ένας οριοθετημένος κώδικας, όπου η πρόβλεψη είναι δυνατή μόνο σ' ένα συντακτικό επίπεδο. Το λεξικό θα ποικίλλει από τη μια περίπτωση στην άλλη, αλλά σ' όλες τις περιπτώσεις είναι σχεδιασμένο από μια περιοριστική προοπτική, δεν υπάρχει ένα κριτήριο με βάση το οποίο να κατηγοροποιηθεί ένας κώδικας ως "οριοθετημένος". Η πιο γενική συνθήκη για την ανάδυση αυτού του κώδικα είναι μια κοινωνική σχέση βασισμένη σ' ένα κοινό, εκτεταμένο σύνολο από σημεία αμοιβαίας αναγνώρισης και προσδοκιών που υιοθετούνται αυθόρμητα από τα μέλη. Αυτό έπεται του ότι η κοινωνική σχέση θα είναι μια σχέση περιεκτική. Η Ομιλία εδώ διαθλάται μέσα από μια κοινή πολιτιστική ταυτότητα, που ελαττώνει την αναγκαιότητα ενός βερμπάλισμού με στόχο τη διασάφηση των όσων λέγονται. Κατά συνέπεια, η δομή της Ομιλίας είναι απλοποιημένη και το λεξιλόγιο θα σχεδιαστεί από μια στενή-περιοριστική προοπτική. Το εξωπροφορικό συστατικό της επικοινωνίας θα γίνει ένα μεγαλύτερο κανάλι μεταφοράς ατομικών χαρακτηριστικών κι έτσι ατομικών διαφορών. Η Ομιλία θα τείνει να είναι απρόσωπη, από την άποψη ότι δεν θα είναι ειδικά προπαρασκευασμένη για να ανταποκριθεί σ' ένα δοσμένο σημείο αναφοράς. Πώς λέγονται τα πράγματα, πότε λέγονται, αυτά γίνονται σπουδαιότερα από το τι λέγεται. Ο σκοπός του ακροατή σχεδόν θεωρείται δεδομένος. Τα νοήματα είναι πιθανότερο να είναι συγκεκριμένα, περιγραφικά ή αφηγηματικά, παρά αναλυτικά ή αφηρημένα. Η Ομιλία σ' αυτές τις κοινωνικές σχέσεις είναι μάλλον γρήγορη και ρέουσα, οι αρθρωτικοί σύνδεσμοι μειώνονται μερικώς, νοήματα μπορεί να 'ναι χαλαρά, συμπυκνωμένα και τμηματικά. Εκεί θα υπάρχει χαμηλό επίπεδο λεξιλογίου και συντακτικών επιλογών. Το μοναδικό νόημα που θέλει να εκφράσει το άτομο είναι πολύ πιθανό να υπονοείται.

Οι οριοθετημένοι κώδικες δεν συνδέονται απαραίτητα με την κοινωνική τάξη. Χρησιμοποιούνται απ' όλα τα μέλη μιας κοινωνίας κάποια περίοδο. Η κυριότερη λειτουργία αυτού του κώδικα εί-

ναι να καθορίσει και να ενισχύσει τη μορφή της κοινωνικής σχέσης, οριοθετώντας την προφορική σηματοδότηση της ατομικής εμπειρίας.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (ΧΑΜΗΛΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΨΗ)

Ένας επεξεργασμένος κώδικας, όπου η πρόβλεψη είναι πολύ λιγότερο δυνατή στο συντακτικό επίπεδο, είναι πιθανό ν' αναπτυχθεί σε μια κοινωνική σχέση που εγείρει στα μέλη της την τάση να επιλέγουν από τα γλωσσικά τους αποθέματα έναν προφορικό διακανονισμό που ανταποκρίνεται επακριβώς σε ειδικά μηνύματα. Αυτή η κατάσταση θα δημιουργηθεί όπου ο σκοπός του άλλου προσώπου δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένος, με συνέπεια τα νοήματα να πρέπει να είναι εξαπλωμένα και ανεβασμένα σ' ένα επίπεδο προφορικής σαφήνειας. Ο προφορικός σχεδιασμός εδώ εδώ, αντίθετα με την περίπτωση του οριοθετημένου κώδικα, προωθεί ένα υψηλότερο επίπεδο συντακτικής οργάνωσης και λεξιλογικής επιλογής. Η προπαρασκευή και η απελευθέρωση του σχετικά σαφούς νοήματος είναι η μεγαλύτερη λειτουργία αυτού του κώδικα. Αυτό δε σημαίνει ότι αυτά τα νοήματα είναι οπωσδήποτε αφηρημένα, αλλά η αφαίρεση ενυπάρχει σαν δυνατότητα. Ο κώδικας θα διευκολύνει την προφορική μεταβίβαση και επεξεργασία της μοναδικής ατομικής εμπειρίας. Η κατάσταση του ακροατή, αντίθετα από την περίπτωση ενός οριοθετημένου κώδικα, δεν θα ληφθεί σαν κάτι δεδομένο, καθώς ο ομιλητής είναι πιθανό να τροποποιήσει την Ομιλία του κάτω από την επίδραση των ειδικών συνθηκών και στάσεων του ακροατή. Αυτό δεν σημαίνει ότι τέτοιες τροποποιήσεις θα συμβαίνουν πάντα, αλλά υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Αν ένας οριοθετημένος κώδικας διευκολύνει την κατασκευή ή και την ανταλλαγή των συμβόλων επικοινωνίας, τότε ένας επεξεργασμένος κώδικας διευκολύνει την προφορική κατασκευή και ανταλλαγή εξατομικευμένων ή προσωπικών συμβόλων. Ένας επεξεργασμένος κώδικας, μέσα από την κανονικότητά του, εγείρει στον ομιλητή την μια ευαισθησία στις έννοιες της ιδιαιτερότητας και των διαφορών και δίνει έμφαση στις δυνατότητες που ενυπάρχουν σ' ένα σύμπλεγμα εννοιολογικής ιεραρχίας για την οργάνωση της εμπειρίας.

Εδώ είναι απαραίτητο ένα παράδειγμα, που θα δείξει πώς αυτοί οι ποικίλλοι κώδικες ελέγχουν τις κοινωνικές σχέσεις. Ας φανταστούμε έναν άνθρωπο που βρίσκεται σ' ένα πάρτυ, όπου βρίσκεται έναν μεγάλο αριθμό ανθρώπων που ποτέ δεν είχε συναντήσει προηγουμένως. Πλησιάζει ένα κορίτσι. Θα χρησιμοποιήσει αρχικά έναν οριοθετημένο κώδικα (λεκτική πρόβλεψη), ο οποίος θα παρέχει τη βάση για την κοινωνική σχέση. Θα προσπαθήσει να καταλάβει καλύτερα τις ειδικές της ιδιότητες, μέσα από το νόημα που ο ίδιος δίνει στο παρουνιστικό της και τις εξωπροφορικές της "εκπομπές" (μεταβιβάσεις). Τότε είναι πιθανό να προχωρήσει σ' έναν επεξεργασμένο κώδικα, αν κατέχει έναν τέτοιο, ώστε να μπορούν και οι δύο να έχουν ένα μέσο για να επεξεργαστούν προφορικά την ξεχωριστή τους εμπειρία. Η δυνατότητα να ανακαλύψουν κάποιο κοινό πεδίο συνεννόησης μ' αυτόν τον τρόπο αυξάνεται, και ο άνθρωπος αυτός μπορεί τότε να μετακινηθεί σ' έναν οριοθετημένο κώδικα (συντακτική πρόβλεψη). Η ποιότητα της σχέσης σ' αυτό το σημείο έχει αλλάξει, και το κορίτσι μπορεί να θεωρήσει αυτήν την κίνηση ελαφρώς θραυστή και να ωθήσει και πάλι τον άνδρα πίσω σ' έναν επεξεργασμένο κώδικα, ή, αν σταθεί πολύ άτυχος, σ' έναν οριοθετημένο κώδικα (λεξιλογική πρόβλεψη). Απ' την άλλη πλευρά, μπορεί να δεχτεί την αλλαγή στην κοινωνική σχέση. Τα σημαντικά σημεία εδώ είναι ότι οι κώδικες προαλούνται από την κοινωνική σχέση, την εκφράζουν και την κανονίζουν. Η ικανότητα ν' αλλάζει κανείς κάποιος κώδικας ελέγχει την ικανότητα ν' αλλάζει ρόλους. Αυτό είναι ένα πολύ απλό παράδειγμα, αλλά σκιαγραφεί όλα τα σημεία που εντοπίστηκαν ωρίτερα.

ΤΥΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΩΔΙΚΩΝ

Μπορεί κανείς να εντοπίσει τις τυπικές κοινωνιολογικές συνθήκες που χρειάζονται για την ανάπτυξη των δύο κωδικών, κάνοντας μια διάκριση ανάμεσα στη γενικότητα των νοημάτων που ελέγχονται από τους κώδικες και την διαθεσιμότητα των μοντέλων Ομιλίας απ' όπου μαθαίνονται. Στην έκταση που τα νοήματα έχουν αποσαφηνιστεί και τυποποιούνται μέσω της γλώσσας, μπορούν να ονομαστούν καθολικά, ενώ αν υπονοούνται και τυποποιούνται σχετικώς λιγότερο μέσω της γλώσσας, μπορούν να ονομαστούν ειδικά. Όμοια, αν τα μοντέλα ομιλίας είναι δυνάμει γενικά διαθέσιμα, τέτοια μοντέλα μπορούν να ονομαστούν καθολικά, ενώ αν είναι πολύ λιγότερο διαθέσιμα, μπορούν να ονομαστούν ειδικά (ή: ειδικευτικά).

Χρησιμοποιώντας αυτές τις έννοιες, ένας οριοθετημένος κώδικας είναι ειδικός, σε σχέση με το νόμά του, κι έτσι σε σχέση με την κοινωνική δομή που προϋποθέτει. Ωστόσο, είναι καθολικός σε σχέση με τα μοντέλα του, καθώς αυτά τα μοντέλα είναι γενικά διαθέσιμα. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε εδώ ότι η σημασία βρίσκεται στη διαθεσιμότητα της ειδικής σύνταξης. Ένας επεξεργασμένος κώδικας είναι καθολικός σε σχέση με τα νοήματά του και συνεπώς με την κοινωνική δομή που προϋποθέτει. Ωστόσο μπορεί τα μοντέλα Ομιλίας γι' αυτόν τον κώδικα να είναι ειδικά. Αυτό δεν σημαίνει ότι η καταγωγή αυτού του κώδικα πρέπει ν' αναζητηθεί στις ψυχολογικές ποιότητες των μοντέλων, αλλά τα μοντέλα είναι φορείς εξειδικευμένων κοινωνικών θέσεων τοποθετημένων στο σύστημα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης. Θεωρητικά αυτό δεν είναι απαραίτητο, αλλά είναι πιθανό να συμβαίνει εμπειρικά.

Επειδή ένας οριοθετημένος κώδικας, λοιπόν, είναι καθολικός σε σχέση με τα μοντέλα του, όλοι οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση στην ειδική του σύνταξη και σε διάφορα συστήματα τοπικά συμπυκνωμένων νοημάτων· αλλά επειδή ένας επεξεργασμένος κώδικας είναι πολύ πιθανό να είναι ειδικός σε σχέση με τα μοντέλα του, μόνο μερικοί άνθρωποι έχουν πρόσβαση στη σύνταξη και στον καθολικό χαρακτήρα των νοημάτων του. Ακολουθώντας αυτήν την υπόθεση, η χρήση ενός επεξεργασμένου κώδικα ή ενός προσανατολισμός προς την χρήση του, δεν θα εξαρτηθεί από τις ψυχολογικές ιδιότητες του ομιλητή, αλλά από την πρόσβαση που υπάρχει σε εξειδικευμένες κοινωνικές θέσεις, δυνάμει των οποίων είναι διαθέσιμος ένας ειδικός τύπος μοντέλων ομιλίας. Φυσιολογικά, αλλά όχι αναπόφευκτα, τέτοιες κοινωνικές θέσεις θα συμπίσουν με ένα στρώμα που αναζητά ή κατέχει ήδη μια πρόσβαση στις σημαντικότερες περιοχές λήψης αποφάσεων της κοινωνίας.

Στα πλαίσια μάθησης των κωδικών, οι κώδικες είναι διαφορετικοί. Η σύνταξη ενός οριοθετημένου κώδικα μπορεί να μαθευτεί άτυπα καιάμεσα. Η μεγαλύτερη περιοχή και η επιλογή των συντακτικών εναλλακτικών δυνατοτήτων ενός επεξεργασμένου κώδικα απαιτεί φυσιολογικά πολύ μεγαλύτερο διάστημα τυπικής και άτυπης εκμάθησης.

Αυτές οι διακρίσεις είναι χρήσιμες στο να απομονώσουμε τις γενικές συνθήκες για μια ειδική περίπτωση οριοθετημένου κώδικα (συντακτική πρόβλεψη). Αυτό συμβαίνει όπου το μοντέλο ομιλίας είναι ειδικό και το νόημα είναι επίσης ειδικό. Σ' αυτήν την κατάσταση, το άτομο είναι ολοκληρωτικά καθοριζόμενο από τον κώδικα. Συνέπεια αυτού είναι κάποιοι προβληματισμοί σχετικά με το ζήτημα της εκπαιδευσιμότητας σε ανεπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες κοινωνίες. Οι κοινωνιολογικές συνθήκες μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

Οριοθετημένος κώδικας (λεκτική πρόβλεψη)

Τελετουργικά στοιχεία του STATUS ή των σχέσεων που σχετίζονται με την κοινωνική θέση.

Οριοθετημένος κώδικας (μεγάλη συντακτική πρόβλεψη)

(1) Μοντέλο: καθολικό, νόημα: ειδικό

(2) Μοντέλο: ειδικό, νόημα: ειδικό

Επεξεργασμένος κώδικας (μικρή συντακτική πρόβλεψη)

Μοντέλο: ειδικό, νόημα: καθολικό

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Οι κώδικες έχουν τώρα οριστεί, έχουν περιγραφεί με συντομία, και έχουν καθοριστεί οι τυπικές κοινωνιολογικές σταθερές. Πρέπει οπωσδήποτε να δείχτει ότι αυτοί οι κώδικες μπορούν να εγκαθιδρυθούν σ' ένα ψυχολογικό επίπεδο κι αυτό θα γίνει κοιτώντας από πιο κοντά τη διαδικασία που λέγεται προφορικός σχεδιασμός (VERBAL PLANNING)

Όταν ένα πρόσωπο μιλά σ' ένα άλλο, υποτίθεται ότι οι ακόλουθες διαδικασίες σε διαφορετικά επίπεδα συντελούνται μέσα στον ακροατή, πριν αυτός να είναι σε θέση να παράγει μια διαδοχική απάντηση.

Π ρ ο σ α ν α τ ο λ ι σ μ ό ς: Ο ακροατής αρχικά ανιχνεύει την επικοινωνία για να βρει ένα πρότυπο κυρίαρχων σημμάτων. Δεν θα έχουν όλες οι λέξεις και τα εξωπροφορικά σήματα την ίδια αξία. Μερικά θα είναι σημαντικότερα από άλλα για τον ακροατή.

Ε π ι λ ο γ ή: Θα υπάρξουν συνδέσεις στα πρότυπα των κυρίαρχων σημμάτων που θα ελέγχουν τις επιλογές που κάνει ο ακροατής από το προσφερόμενο σύνολο των λέξεων, των ακολουθιών και των εξωπροφορικών σημμάτων.

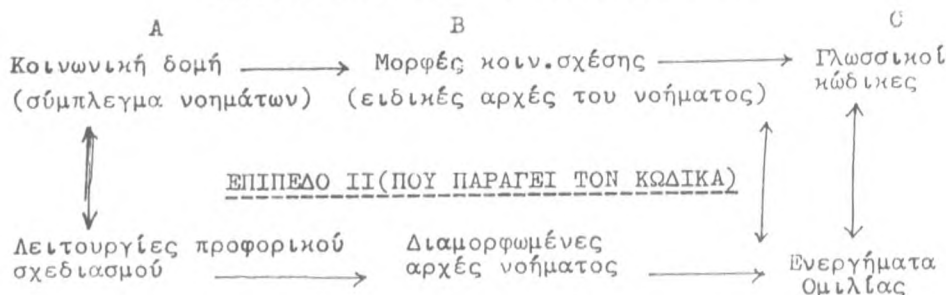
Ο ρ γ ά ν ω σ η: Ο ακροατής θα πρέπει να προσαρμόσει τότε τις επιλεγμένες λέξεις και ακολουθίες σ' ένα γραμματικό πλαίσιο, και να τις συμπληρώσει με εξωπροφορικά σήματα.

Σ' ένα ψυχολογικό επίπεδο, οι κώδικες γεννιούνται από ειδικά είδη προφορικού σχεδιασμού. Έπεται ότι οριοθετημένοι και επεξεργασμένοι κώδικες θα εγκαθιδρύσουν διαφορετικά είδη κοινωνικότητας, που αποκρυσταλλώνονται στη φύση του προφορικού σχεδιασμού. Η σταθερά που έχει σχέση με την καταγωγή ενός είδους προσανατολισμού, με την επιλογή και την οργάνωση, είναι η μορφή της κοινωνικής σχέσης, ή, πιο γενικά, η ποιότητα της κοινωνικής δομής. Οι κώδικες, γλωσσικές μεταφράσεις των νοημάτων της κοινωνικής δομής, δεν είναι τίποτα περισσότερο από δραστηριότητες προφορικού σχεδιασμού στο ψυχολογικό επίπεδο, και μόνο σ' αυτό το επίπεδο μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν.

Οι συνέπειες της μορφής της κοινωνικής σχέσης μεταβιβάζονται και διατηρούνται από κώδικες, που σε ατομικό επίπεδο συνίστανται από διαδικασίες προφορικού σχεδιασμού. Ειδικές αρχές που διέπουν τη σχέση με αντικείμενα και πρόσωπα ενυπάρχουν στους γλωσσικούς κώδικες. Αυτές οι αρχές που διέπουν τη σχέση γεννιούνται τότε αυθόρμητα από το άτομο, καθώς σταθεροποιούνται οι διαδικασίες του προφορικού σχεδιασμού. Ακολουθώντας αυτήν την υπόθεση, αλλαγές στην κοινωνική δομή, στην οργάνωση μορφών κοινωνικής σχέσης, μετατρέπουν και συστήματα ομιλίας ή γλωσσικούς κώδικες. Αυτοί στη συνέχεια, δυνάμει των διαδικασιών προφορικού σχεδιασμού, αλλάζουν τη σειρά σπουδαιότητας την οποία δημιουργούν αυθόρμητα τα άτομα σαν συνέπεια των ενεργημάτων της ομιλίας τους και η οποία, κατά τη δημιουργία τους, τα μετασχηματίζει. Σίγουρα δεν μεταφράζονται όλες οι όψεις της κοινωνικής δομής σε στοιχεία του γλωσσικού κώδικα, αλλά θεωρείται ότι οι περισσότερες απ' αυτές μεταφράζονται.

Το ακόλουθο διάγραμμα θα μπορούσε να βοηθήσει στη διακρίση των επιπέδων ανάλυσης:

ΕΠΙΠΕΔΟ Ι (ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΖΕΙ ΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ)

Τα βέλη δείχνουν την αμοιβαία επίδραση, όπως είναι δυνατό να αναπτυχθεί από έναν προφορικό σχεδιασμό, η οποία 'δημιουργεί' μια νέα τάξη νοήματος και κοινωνικών σχέσεων.

Ορισμένες παράμετροι των οριοθετημένων και
επεξεργασμένων κωδίκων

Ένας επεξεργασμένος κώδικας που γεννιέται αρχικά απ' τη μορφή της κοινωνικής σχέσης διευκολύνει τη μετάδοση εξατομικευμένων προφορικών απαντήσεων. Όσον αφορά τον καθένα ομιλητή, δεν έχει επίγνωση του συστήματος ή του κώδικα ομιλίας, αλλά των διαδικασιών σχεδιασμού που χρησιμοποιεί τόσο στην προπαρασκευή της Ομιλίας του, όσο και στην αποδοχή της Ομιλίας που κάποιος άλλος παράγει. Αυτές οι διαδικασίες σχεδιασμού προωθούν ένα σχετικά υψηλότερο επίπεδο συντακτικής οργάνωσης και λεκτικής επιλογής απ' ό,τι κάνει ένας οριοθετημένος κώδικας. Αυτό που γίνεται τότε κατάλληλο για μάθηση, από έναν επεξεργασμένο κώδικα έχει διαφορετικές αρχές απ' αυτό που καθίσταται κατάλληλο στην περίπτωση ενός οριοθετημένου κώδικα. Η διαδικασία μάθησης που γεννιέται απ' αυτά τα συστήματα είναι αρκετά διαφορετική. Κατά τη μάθηση, αυτό που ενδιαφέρει είναι το τι είναι σημαντικό, τι καθίσταται σχετικό: κοινωνικά, διανοητικά και συναισθηματικά. Από μια αναπτυξιακή προοπτική, κάποιος που χρησιμοποιεί έναν επεξεργασμένο κώδικα φτάνει να αντιλαμβάνεται τη γλώσσα σαν ένα σύστημα θεωρητικών δυνατοτήτων, κατάλληλων για τη μετάδοση της μοναδικής εμπειρίας. Η έννοια του αυτού -αντίθετα από την έννοια του εαυτού ενός ομιλητή οριοθετημένου κώδικα- θα διαφοροποιηθεί προφορικά, ώστε να γίνει από μόνη της αντικείμενο μιας ειδικής αντιληπτικής δραστηριότητας. Στην περίπτωση ενός ομιλητή που περιορίζεται σ' έναν οριοθετημένο κώδικα, η έννοια του εαυτού θα τείνει να διαθλαστεί στις αλληλεξαρτήσεις των διακανονισμών μιας κατάστασης. Εδώ δεν υπάρχει πρόβλημα εαυτού, επειδή το πρόβλημα δεν είναι σχετικό.

Καθώς ένα παιδί μαθαίνει έναν επεξεργασμένο κώδικα, μαθαίνει να ανιχνεύει μια συγκεκριμένη σύνταξη, να προσλαμβάνει και να εκπέμπει έναν ειδικό τύπο νοήματος, να αναπτύσσει μια ειδική διαδικασία προφορικού σχεδιασμού, και πολύ σύντομα μαθαίνει να προσανατολίζεται στο προφορικό κανάλι. Μαθαίνει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του ρόλου, που είναι αναγκαίες για την αποτελεσματική παραγωγή του κώδικα. Αποκτά επίγνωση μιας συγκεκριμένης τάξης σχέσεων (διανοητικών, κοινωνικών και συναισθηματικών) στο περιβάλλον του, και η εμπειρία του μετασχηματίζεται απ' αυτές τις σχέσεις. Καθώς, μέσα από τις διαδικασίες σχεδιασμού, εγκαθιδρύεται ο κώδικας, το αναπτυσσόμενο παιδί εκούσια, μέσα από τα ενεργήματα της Ομιλίας του, παράγει αυτές τις σχέσεις. Φτάνει να βλέπει τη γλώσσα σαν ένα σύνολο θεωρητικών δυνατοτήτων για την παρουσίαση της ξεχωριστής του εμπειρίας στους άλλους. Ένας επεξεργασμένος κώδικας, μέσα από την κανονικότητά του, προκαλεί εξελικτικά στον ομιλητή του την προσδοκία του διαχωρισμού και της διαφοροποίησης από τους άλλους. Δίνει βαρύτητα στις δυνατότητες που ενυπάρχουν σε μιας σύνθετη εννοιολογική ιεραρχία για την οργάνωση της εμπειρίας.

Μπορούμε να διακρίνουμε δυο μορφές σ'έναν επεξεργασμένο κώδικα. Η μια διευκολύνει την προφορική επεξεργασία των διαπροσωπικών σχέσεων, η δεύτερη την προφορική επεξεργασία των σχέσεων ανάμεσα ανάμεσα σε αντικείμενα. Αυτές οι δυο μορφές ενός επεξεργασμένου κώδικα θα διαφοροποιούσαν διαφορετικές περιοχές της εμπειρίας και θα προϋπέθεταν μάθηση για να επιτευχθεί η σχέση ανάμεσα σε διαφορετικούς ρόλους. Οι δυο μορφές περιέχουν τα γενικά στοιχεία ενός επεξεργασμένου κώδικα. Και οι δυο χαρακτηρίζονται από μικρή συντακτική πρόβλεψη* λειτουργούν σαν μέσα διευκόλυνσης για μια προφορική επεξεργασία ενός ξεχωριστού σκοπού. Προσανατολίζουν όσους τις χρησιμοποιούν στην προσδοκία της διαφοράς* τονίζουν λογικά όμοιες εννοιολογικές αρχές· αλλά τα σημάδια αναφοράς των σχέσεων είναι διαφορετικά.

Ένα άτομο που κλίνει στις τέχνες είναι πιθανότερο να κατέχει έναν επεξεργασμένο κώδικα προσανατολισμένο στο πρόσωπο. Ένώ ένα άλλο που κλίνει στις επιστήμες, και ειδικότερα στις εφαρμοσμένες επιστήμες, είναι πιθανότερο να κατέχει έναν επεξεργασμένο κώδικα προσανατολισμένο στις αντικειμενικές σχέσεις. Οι δυο κουλτούρες του C.P. SNOW μπορούν να συσχετιστούν με εμπειρίες διαφοροποιημένες μέσα από αυτές τις δυο μορφές ενός επεξεργασμένου κώδικα. Για να έχει κανείς τη δυνατότητα να περνά από τη μια μορφή στην άλλη, μπορεί να ενσωματώνει μια αναγνώριση των διαφορετικών αρχών της εμπειρίας και μια ικανότητα να τους μεταφράζει προφορικά. Μπορεί επίσης να έχει ενσωματώσει μια αναγνώριση των διαφορετικών τύπων σχέσεων ανάμεσα σε ρόλους και μια ικανότητα να πετύχει αυτές τις σχέσεις που οι μορφές αυτές της ομιλίας προωθούν. Πέρα και πάνω από γενετικές τοποθετήσεις απέναντι στις προσωπικές ή αντικειμενικές σχέσεις, είναι σίγουρο ότι συγκεκριμένες μορφές οικογενειακής κατάστασης και σχολικού περιβάλλοντος μπορούν να προσανατολίσουν το παιδί και να το σταθεροποιήσουν στη χρήση μιας ή και των δυο μορφών ενός επεξεργασμένου κώδικα. Μπορεί έναν άτομο να περιοριστεί σ'έναν επεξεργασμένο κώδικα και στις σχέσεις μεταξύ ρόλων μιας ή και των δυο μορφών, ή να κατέχει και τις δυο μορφές, ή να κατέχει όλους τους τύπους επεξεργασμένων και οριοθετημένων κωδικών. Αυτές οι εναλλακτικές πιθανότητες μπορεί να γίνουν υποκείμενα σε μια ισχυρή περιβαλλοντική επίδραση.

Ένα παιδί περιορισμένο σε έναν οριοθετημένο κώδικα θα τείνει να αναπτυχθεί αναγκαστικά μέσα από την κανονικότητα που ενυπάρχει στον κώδικα. Για ένα τέτοιο παιδί, η ομιλία δεν γίνεται ένα αντικείμενο ειδικής αντιληπτικής δραστησιότητας, ούτε αναπτύσσεται μια θεωρητική στάση στην κατεύθυνση των δομικών δυνατοτήτων οργάνωσης μιας πρότασης. Η Ομιλία συνρικνώνεται από μια χαμηλού επιπέδου και περιοριστική συντακτική οργάνωση και δεν υπάρχουν πολλά κίνητρα ή προσανατολισμοί προς ένα εμπλουτισμένο λεξιλόγιο.

Υπάρχει μια περιορισμένη και συχνά άκαμπτη χρήση μερών του λόγου (επίθετα, επιρρήματα κλπ) και αυτά λειτουργούν ως μετρητές (COUNTERS) μέσα από τους οποίους μεταδίδεται η πρόθεση του ατόμου. Αυτό ελαττώνει δραστηρικά την προφορική επεξεργασία της πρόθεσης-σκοπού, που αντί γι'αυτό τείνει να είναι ένα νόημα δοσμένο διαμέσου εξωπροφορικών μέσων. Οι λέξεις και η διαδοχή της Ομιλίας αναφέρονται σε ευρείες κατηγορίες περιεχομένων κυρίως και λιγότερο σε προσδευτικές (βαθμιαίες) διαφοροποιήσεις μέσα σε μια κατηγορία. Το αντίστροφο είναι επίσης δυνατό: μια περιοχή θεμάτων στα πλαίσια μιας κατηγορίας μπορεί να καταγραφεί χωρίς γνώση της έννοιας που συνοφίζει την κατηγορία. Οι κατηγορίες υποστηρίζεται ότι τείνουν να μην καταργηθούν συστηματικά. Αυτό έχει κρίσιμα στοιχεία, αν αναφερόμαστε στην υποκειμενική κατάσταση του ομιλητή. Παρότι η ομιλία έχει ζωστανία και ζωντανία, τείνει να είναι απρόσωπη με την κυριολεκτική σημασία της λέξης. Η πρωταρχική κοινωνική σχέση μητέρας-παιδιού άσκησε μικρή πίεση στο παιδί, ώστε να κάνει την εμπειρία του σχετικά σαφή, μ'έναν προφορικά διαφοροποιημένο τρόπο. Η Ομιλία δε θεωρείται ένα ιδιαίτερα σημαντικό μέσο παρουσίας στους άλλους κάποιων εσωτερικών καταστάσεων. Ο τύπος της μάθησης, οι συνθήκες και οι διαστάσεις της σχετικότητας που αρχίζουν να υπάρχουν και διατηρούνται μέσα από έναν οριοθετημένο κώδικα είναι ριζικά διαφο-

ρετικές από τη μάθηση που προϋαλείται (συντελείται) μέσα από έναν επεξεργασμένο κώδικα.

Η ακριβής περιοχή των συντακτικών δυνατοτήτων δυσχεραίνει τη μεταβίβαση μιας γλωσσικά λογικής σειράς και τονισμού. Η λειτουργία του προφορικού σχεδιασμού βραχύνεται και αυτό συχνά δημιουργεί σε τυπικές (τυποποιημένες) ακολουθίες ομιλίας, σε μεγάλο βαθμό εξάρθρωση ή διάξευξη. Οι σκέψεις είναι συχνά δεμένες μεταξύ τους σαν χάντρες σ' ένα πλαίσιο, και δεν ακολουθούν τόσο μια (προ)σχεδιασμένη σειρά-ακολουθία. Ένας περιορισμός κατά τον σχεδιασμό συχνά δημιουργεί υψηλό βαθμό "περίσσειας" (REDUNDANCY). Αυτό σημαίνει ότι πολύ εύκολα μπορεί να υπάρξει σε μεγάλη έκταση επανάληψη πληροφοριών, μέσα από ακολουθίες που θα προσφέρουν λίγα πράγματα σ' αυτά που έχουν ήδη δοθεί. Τα επόμενα κείμενα ίσως ρίξουν κάποιο φως σ' αυτά τα σημεία:

Είναι όλα συμφωνημένα ανάμεσα σ' αυτούς τους νεαρούς, και ότι αν προσχωρήσουν σ' αυτές τις "παρέες" θα πρέπει και να κάνουν πλάκα και να λένε ότι δεν είναι καλά και ίσως να πλακώνουν κανέναν στο ξύλο, εννοώ ότι νομίζω πως το κάνουν μόνο για ν' αποκτήσουν μια δημοσιότητα εδώ κι εκεί.

Λγόρι 16 χρονών

IQ: προφορικό 104

μη προφορικό 100

Ε, θα μπορούσε να γίνει, αλλά δεν μου φαίνεται γι' αυτή την εποχή, υπάρχουν ας πούμε ακόμα πόλεμοι που συνεχίζονται τώρα, κάθε λεπτό τώρα, κάτι σαν αυτό ή το άλλο δείχνουν ότι ο κόσμος δε νοιάζεται, μπορούν ν' απαλλαγούν απ' αυτό, έπειτα όλοι προσπαθούν γι' αυτό, και μπορεί ν' ανακαλυφθεί κάποιος που θα μπορούσε να πει στους συντρόφους του ότι έχει σκοτώσει κάποιον, θα μπορούσε να αποκαλυφθεί κάπως, να διαδοθεί στους γύρω ότι κρεμάστηκε γι' αυτό, κάπως έτσι απλά.

Λγόρι 17 χρονών

IQ: προφορικό (λεκτικό) 99

μη προφορικό 126+

Οι σχέσεις ανάμεσα σε ρόλους μπορεί να περιοριστούν και ο εναλλασσόμενος κώδικας μπορεί να εμποδιστεί απ' τις κανονιστικές συνέπειες ενός οριοθετημένου κώδικα. Ένα άτομο περιορισμένο σ' έναν οριοθετημένο κώδικα θα έχει την τάση να "μετριάζει" την ισχύ ενός επεξεργασμένου κώδικα, μέσα από μια δική του κανονικότητα.

Η δομή και η λειτουργία της Ομιλίας των παιδιών και των ενηλίκων που είναι περιορισμένοι σ' έναν οριοθετημένο κώδικα διέπονται από την ίδια γενική αρχή, καθώς η Ομιλία προκαλείται από κοινωνικές σχέσεις που παράγουν έναν οριοθετημένο κώδικα που το περίγραμμά του προϋπήρχε. Περικά παιδιά δεν έχουν καμιά πρόσβαση σε άλλον κώδικα. Ο κώδικάς τους είναι μόνο ένας οριοθετημένος κώδικας. Σίγουρα ένας κώδικας δεν είναι καλύτερος από έναν άλλον. Ο καθένας έχει τη δική του αισθητική, τις δικές του δυνατότητες. Η κοινωνία, αστόχο, μπορεί να θέσει διαφορετικές αξίες στις αρχές της εμπειρίας που η ίδια προκαλεί, και η οποία συντηρείται και βαθμιαία ενδυναμώνεται μέσα από διαφορετικά συστήματα κωδικοποίησης.

Ο προσανατολισμός προς αυτά τα συστήματα, επεξεργασμένα και οριοθετημένα, μπορεί να είναι ανεξάρτητος απ' την ψυχολογία του παιδιού, τη φυσική του ικανότητα, παρότι το επίπεδο στο οποίο χρησιμοποιείται ο κώδικας θα έχει αναμφισβήτητη άμεση αντανάκλαση σε ψυχολογικές ιδιότητες. Ο προσανατολισμός προς αυτούς τους κώδικες μπορεί να ελεγχθεί ολοκληρωτικά από τη μορφή της κοινωνικής σχέσης, ή πιο γενικά από την ποιότητα της κοινωνικής δομής. Οι διανοητικές και κοινωνικές διαδικασίες με τις οποίες τα άτομα σχετίζονται με το περιβάλλον τους μπορούν κάλλιστα να 'ναι θέμα των μοντέλων Ομιλίας τους μέσα στην οικογένεια και των κωδίκων που αυτά τα μοντέλα Ομιλίας χρησιμοποιούν.

Θα 'θελα να επιστήσω την προσοχή στις σχέσεις ανάμεσα στην κοινωνική τάξη και τα δυο συστήματα κωδικοποίησης. Οι διαπολιτιστικές παράμετροι της κοινωνικής τάξης δίνουν ώθηση σε διαφορετικές διαδικασίες κοινωνικοποίησης. Τα διαφορετι-

κά συστήματα νορμών δημιουργούν διαφορετικά συστήματα οικογενειακών ρόλων που λειτουργούν με διαφορετικούς τύπους κοινωνικού ελέγχου. Θεωρείται ότι τα συστήματα νορμών που βρίσκονται συνδεδεμένα με μεσοαστικά και παραπλήσια στρώματα είναι πιθανό να δώσουν ώθηση σε μορφές ενός επεξεργασμένου κώδικα, ενώ αυτά που συνδέονται με κάποια τμήματα της εργατικής τάξης είναι πιθανό να ~~δώσουν-ώθηση~~-διαμορφώσουν άτομα περιορισμένα σ'έναν οριοθετημένο κώδικα. Είγουμε η κοινωνική τάξη είναι ένας εξαιρετικά γενικός δείκτης για τους κώδικες και πιο ειδικές συνθήκες για τη διαμόρφωσή τους έχουν δοθεί σ' αυτό το άρθρο. Παρατηρούνται συχνά μεγάλες διαφοροποιήσεις στη συμπεριφορά μέσα σε ομάδες που ανήκουν σε μια συγκεκριμένη τάξη (ορισμένη στα πλαίσια του επαγγελματός λή της μόρφωσης) μέσα σε μια κινητική κοινωνία. Είναι δυνατό να εντοπίσουμε τους δυο κώδικες και τις μορφές τους ακριβέστερα, παίρνοντας υπόψη μας τον προσανατολισμό του συστήματος ρόλων μέσα στην οικογένεια, τη μορφή του κοινωνικού ελέγχου και τις γλωσσικές σχέσεις που έπονται. Οι ποικιλίες που παρατηρούνται στον προσανατολισμό του συστήματος ρόλων μέσα στην οικογένεια μπορούν να συνδεθούν με την εξωτερική κοινωνική βιοποριστική εργασία της οικογένειας και τους επαγγελματικούς ρόλους. Δεν είναι δυνατό να κάνουμε τίποτα περισσότερο από το να παρατηρήσουμε τις δυνατότητες αυτών των πιο ευαίσθητων σημείων.

Τα παιδιά που κοινωνικοποιούνται μέσα σε μεσοαστικά και παραπλήσια στρώματα αναμένεται να κατέχουν τόσο κάποιο επεξεργασμένο κώδικα, όσο κι έναν οριοθετημένο, ενώ τα παιδιά που κοινωνικοποιούνται μέσα σε κάποια τμήματα της εργατικής τάξης, ειδικά στα κατώτερα εργατικά στρώματα, αναμένεται να 'ναι περιορισμένα σ'έναν οριοθετημένο κώδικα. Αν ένα παιδί πρόκειται να επιτύχει καθώς προοδεύει στο σχολείο, γίνεται κρίσιμο γι' αυτό το να κατέχει, ή τουλάχιστον να είναι προσανατολισμένο προς, έναν επεξεργασμένο κώδικα.

Η σχετική καθυστέρηση των παιδιών των κατώτερων εργατικών στρωμάτων μπορεί βέβαια να είναι μια μορφή πολιτιστικά προκλημένης καθυστέρησης που μεταδόθηκε στο παιδί μέσα από τις παραμέτρους της γλωσσικής διαδικασίας. Ο κώδικας που δίνει το παιδί κατά τη σχολική του εικόνα συμβολίζει την κοινωνική του ταυτότητα. Το συνδέει με του γονείς του, τους συγγενείς του και τις τοπικές κοινωνικές του σχέσεις. Ο κώδικας προσανατολίζει το παιδί βαθμιαία προς ένα πρότυπο σχέσεων που συνιστά για το παιδί την ψυχολογική του πραγματικότητα και αυτή η πραγματικότητα ενισχύεται κάθε φορά που μιλάει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ευζητήθηκαν δυο γενικοί γλωσσικοί κώδικες ή συστήματα ομιλίας, διερευνήθηκαν οι κοινωνικές τους ρίζες και σχολιάστηκαν σύντομα οι κανονιστικές τους συνέπειες. Πιστεύεται ότι η θεωρία θα μπορούσε να ρίξει κάποιο φως στις κοινωνικές ορίζουσες της εκπαιδευσιμότητας. Για ένα παιδί που είναι ευαίσθητοποιημένο σ'έναν επεξεργασμένο κώδικα, η εμπειρία του σχολείου είναι μια συμβολική και κοινωνική αλλαγή. Είναι σημαντικό ν' αντιληφθούμε ότι ένας οριοθετημένος κώδικας έχει τη δική του αισθητική. Τείνει ν' αναπτύξει μια μεταφορική περιοχή ανάλογης ισχύος, μια απλότητα και αμεσότητα, ζωντάνια και ρυθμό. Δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί. Ψυχολογικά ενοποιεί τον ομιλητή με τους συγγενείς και την τοπική του κοινότητα. Για αλλαγή στον κώδικα συμπεριλαμβάνει αλλαγές στα μέσα με τα οποία δημιουργείται η κοινωνική ταυτότητα και πραγματικότητα. Αυτή η θέση σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί θεσμοί σε μια κινητική κοινωνία είναι φορείς εσωτερικών τάσεων αλλοτρίωσης. Αυτή η παραδοχή δεν σημαίνει ότι υποστηρίζει κανείς τη διάσωση μιας ψευδοαϊκής κουλτούρας, αλλά συγκεκριμένες αλλαγές στην κοινωνική δομή των εκπαιδευτικών θεσμών. Σημαίνει επίσης να υποστηρίζει την αύξηση της ευαισθησίας των δασκάλων απέναντι τόσο στις πολιτιστικές, όσο και στις γνωστικές απαιτήσεις της τυπικής εκπαιδευτικής σχέσης. Το πρόβλημα προχωρεί μαύις βήματα. Εγείρει το ζήτημα μιας κοινωνι-

ας που μετράει την ανθρώπινη αξία, που παρέχει σεβασμό και απο-
απονέμει σπουδαιότητα μέσα από μια κλίμακα καθαρά επαγγελ-
ματικής επιτυχίας.

Από μια πιο ακαδημαϊκή σκοπιά, πιστεύεται προσωρινά ό-
τι η θέση αυτή πρέπει οπωσδήποτε να 'χει μια γενικότερη ε-
φαρμογή. Οι επεξεργασμένοι και οριοθετημένοι κώδικες και οι
παραλλαγές τους θα 'πρεπε να βρίσκονται σ' οποιαδήποτε κοινω-
νία όπου υπάρχουν οι συνθήκες παραγωγής τους. Οι ορισμοί θα
'πρεπε καταρχήν να δίνουν τη δυνατότητα εφαρμογής σ' ένα ευ-
ρύ φάσμα γλωσσών (και σ' άλλες συμβολικές γλώσσες, πχ μουσική)
παρότι σ' οποιαδήποτε περίπτωση θα μπορούσε να θεωρηθεί
βέβαιο ότι η επεξεργασία και η οριοθέτηση θα 'ναι σχετικές.
Η θεωρία θα μπορούσε να ειπωθεί σαν ένα μέρος, αλλά σίγου-
ρα όχι το όλο, της απάντησης στο πρόβλημα πώς το φυσικό
μετασχηματίζεται σε κοινωνικό. Είναι κοινωνιολογική και πε-
ριορίζεται από τη φύση αυτών των υποθέσεων. Ατομικές διαφο-
ρές στη χρήση ενός συγκεκριμένου κώδικα δεν μπορούν να με-
λετηθούν, παρά μόνο σε μια βάση λίγο-πολύ χωρίς ευαισθησία.
Είναι επίσης σίγουρο ότι ο πολιτισμός και η επικοινωνία εί-
ναι κάτι περισσότερο απ' ό,τι μπορεί να αποκαλυφθεί με μια
συζήτηση για τις περιορισμένες όψεις της Ομιλίας. Τέλος, θεω-
ρείται αυτονόητο το γεγονός ότι οι κοινωνιολόγοι αναγνω-
ρίζουν στην ανάλυσή τους το ότι ο άνθρωπος μιλάει. -

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ (κ' συνοικέσια)

Ζητείται μάλλον γαμβρός:

(Περιορισμός: εἰς νέος κοροΐδεψε ήδη τήν νεαράν.)

" Σε γέλασε Παρασκευούλα μου

σε γέλασε, το Δημαρχόπουλο

σου 'πε πως θα σε παρει,

Παρασκευούλα μου.

Έχεις αμέλια στη Βελχιά

σπίτια στο Βουκουρέστι,

για δε παντρεύεσαι; "

(Οστις βούληται

ας αφήσει (χνη...)

ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Μα γιατί δεν το κόβετε; Περκέ, Νό?

Τώρα με το φυτό U (ου) μπορείται ντεμέκ και εσείς να το

κόψετε ή να το ελαττώσετε.

Από σας εξάρταται το τι θέλετε.

ΧΟΡΟΣ: Σι, Σι ...

ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ: Τώρα δεν έχετε πια τη δικαιολογία... "δεν μπορώ"...

ΧΟΡΟΣ: Ο... Σι, Σι...

ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ: (Στ. Πατάκης) ΟΥ: Ένα φυτό που βοηθά όλη την οικο-

γένεια. Και μάλιστα τη σύζυγο και τα παιδιά που δεν καπνίζουν!

Φωτογραφίες των πνευμόνων των καπνιστών, δείχνουν μαύρα

πνευμόνια, τόσο μαύρα όσο τα μπουριά σόμπας με ξύλα. (Φωτο-

γραφίες στη διάθεσή σας)

Η νέα Ελβετική κλινική μέθοδος ZIMBARDO τώρα ΚΑΙ στην
Ελλάδα για: προστάτη, ρευματισμούς, πέτρες και άμμο νεφρών,
για πίεση, για νεύρα, για αυπνίες, για τόνωση, για δυσκοι-
λιότητα, για παχυσαρκία, για ανικανότητα, για μελαγχολία,
βλακεία, αδράνεια, τεμπελιά και χαζομάρα, μανιοκατάθλιψη
αναρχία και αυτονομία.

-Αποκλειστικός εισαγωγέας: Εταιρεία Φατούρου και ομάδα αλλη-
λοβοήθειας.

ΓΝΩΜΙΚΟΝ

Προσκύνα σε τούτον τον Θεον

και τίμα τους γονείς σου

Αγάπα τους ομοίους σου

και τους ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ σου.

- Η τυχόν ομοιότης με πρόσωπα
είναι εντελώς συμπτωματική
και παραπλανητική.

2)

1139

Τρίτη 26 Ιανουαρίου 1988 **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ**

1000

01 04E
110 100

[illegible]

11106 Sc
11107 A

§ 5102

12

α) Το διδακτικό προσωπικό των τριών κατοικιών βαθμύδων τελεί υπό τη συνεχή πίεση για την εξήλιξη του, έτσι ώστε να προσανατολίζει στη διαδικασία αυτή όλη τη δραστηριότητά του, καθώς και τις σχέσεις του προς το ΔΕΠ των ανωτέρων βαθμίδων, αλλά και προς τους φοιτητές.

β) Τέλνει να επικρατήσει η νοοτροπία της υπαλληλικής σταδιοδρομίας, με τις προκαθορισμένες και σχεδόν αυτόματες προαγωγές, που είναι άσχετη προς τον ρόλο και την αποστολή του διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ.

γ) Καταργείται στην πράξη κάθε δυνατότητα γνήσιου ανταγωνισμού και κλίνει σε μεγάλο βαθμό η πρόσβαση νέων επιστημόνων προς το πανεπιστήμιο, αφού σπάνια προκηρύσσονται πια νέες θέσεις (εκτός από τα νεοϊδρυθέντα τμήματα) και δεδομένου ότι οι «εκτός των τειχών» ευρισκόμενοι επιστήμονες αποφεύγουν να εκθέσουν υποψηφιότητα και να ανταγωνιστούν τους «εντός των τειχών», είτε γιατί θεωρείται αντιδραστικό, είτε γιατί δεν έχει νόημα, δεδομένου ότι οι προκηρυσσόμενοι δεν καταυλώνονται από τις πραγματικές ανάγκες του πανεπιστημίου, αλλά έχουν «φωτογραφικό» χαρακτήρα, δηλαδή προσημοποιούνται στα ερευνητικά ενδιαφέροντα και τις ιδιαιτερότητες των υπηρέτων, που επιδιώκουν την προαγωγή τους. «Στεγανοποίηση από το ένα μέρος και 'άρατε πύλας' από το άλλο» 4, δημιουργούν μια κατάσταση, που οδηγεί σταδιακά, το πανεπιστήμιο, με συνεχή και πλήρη αναπαραγωγή του διδακτικού του προσωπικού, στα όρια δηλαδή ενός είδους «πνευματικής αιμομείας». Είναι, όμως, δεν είναι δυνατόν να επιβιώσει το πανεπιστήμιο, που έειπε από την επιλογή και την αξιοποίηση του καλύτερου επιστημονικού δυναμικού μιας χώρας. Εξάλλου, οι συνεχείς διαδικασίες κρίσεων του ΔΕΠ έχουν δημιουργήσει ένα κλίμα πόλωσης, κυρίως ανάμεσα στους καθηγητές 'παλιός κοπής' και τα 'νέοκοπα' μέλη του διδακτικού προσωπικού. Αυτό οφείλεται από τη μια μεριά στο συναισθηματικό πολλών καθηγητών, ότι με τον νέο νόμο «είναι πολτοποιημένοι μέσα στον χυλό του νεοσύστατου ΔΕΠ» και από την άλλη στο συναισθηματικό πολλών από τα νεότερα μέλη του ΔΕΠ, ότι κλίνουν άσχετα από το διδακτικό προσωπικό των ανωτέρων βαθμίδων. Είναι γεγονός, ότι καλλιεργήθηκε ανατιολόγηση με τον νόμο-πλαίσιο, στα πρώτα κυρίως χρόνια της εφαρμογής του, η προσδοκία για σχεδόν «αυτόματες» διαδικασίες μονιμοποίησης και ανόδου του πρώην ΔΕΠ στις καθηγητικές βαθμίδες⁵, δηλαδή ανώδυνης απόκτησης του επάγγελτου τίτλου του καθηγητή⁶.

3) Σε ό,τι αφορά το νέο πρόγραμμα σπουδών, οι σχετικές συζητήσεις, που επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο, δεν οδηγούν σε ουσιαστική πρόοδο για τον εξής λόγο. Ο νόμος - πλαίσιο εισάγει πράγματι μια νέα αντίληψη σπουδών με τα ακαδημαϊκά εξήμηννα και τα εξημηννα μαθήματα, που έχει ως στόχο της την ευελιξία του προγράμματος, τη μετάθεση της υπεύθυνης για την επιλογή των μαθημάτων και τον καταρτισμό του προγράμματος στο στον φοιτητή και τη αποδοτικότητα του πανεπιστημίου από τη συνεχή διαγωγή εξέτασων, όπως είχε καταντήσει από τη δικτατορία και μετά με τις συνεχείς αυξανόμενες περιόδους εξέτασων και τις υπερβολικές μεταφορές μαθημάτων. Το ενδιαφέρον όμως των φοιτητών για το θέμα των προγράμματος σπουδών, πέρα από γενικές διακηρύξεις ή την προσάθεια για την επιβολή ορισμένων γνωστικών αντικειμένων ή ερμηνειών, επικεντρώνεται στο λεγόμενο «εξεταστικό», που βρίσκεται εδώ και πολλά χρόνια στην πρώτη θέση των φοιτητικών αιτημάτων και δυσφημίζει το ελληνικό φοιτητικό κίνημα, το οποίο εμφανίζεται να διεκδικεί συνεχώς την ικανοποίηση επιμέρους «συντεχνιακών» αιτημάτων και να επιδιώκει διενκλινοσεις, σύμφωνα με «τον νόμο της ησασσας» προσπάθειες. Άλλωστε είναι χαρακτηριστικό, ότι οι φοιτητές προσέρχονται κανονικά μόνο σε λίγα θέματα στις γενικές συνελεύσεις τομέων και τμημάτων, ενώ κατά τα άλλα δεν αξιοποιούν τις πολλές «αυτοδιαχειριστικές» δυνατότητες που τους δίνει ο νόμος⁷. Η λύση του εξεταστικού προβλήματος συγκαταλαμβάνεται με την επαναλαμβανόμενη απαίτηση για περισσότερες και μεγαλύτερες διαρκείς περιόδους εξετάσεων και για λιγότερη ήλη και εκφράζεται με τα συνθήματα κατώτερης της (ανόητης) «εναρτισμοποίησης» και του «εξοντιστικού ρυθμού σπουδών». Σχετικό είναι επίσης και το αίτημα για τη χορήγηση ενός διδακτικού συγγραμματος για κάθε μάθημα, δηλαδή τη συνέχιση ενός αντιεπιστημονικού και αμαρτωλού καθιερώσεως με την παρούσα του μορφή.

Η επιμονή με την οποία επιδιώκεται το «εξεταστικό» οδήγησε στο μεταξύ στη σιωπηρή καθήκηση και θεώρησης εξεταστικής περιόδου για κάθε μάθημα - κάτι που σημαίνει ουσιαστικά την καταστρατήγηση της φιλοσοφίας του νέου συστήματος σπουδών, που εμπεριέχεται στον νόμο - πλαίσιο - συνήθως με «κυρία ερμηνεία» του νόμου ή με «νομοθετική» ρύθμιση των Συγκλήτων. Με το διδακτικό σύστημα και τις δύο εξεταστικές περιόδους για κάθε μάθημα καταργήθηκε σε μεγάλο

βαθμό και ένα ακόμη στοιχείο του νέου συστήματος σπουδών: η παρακολούθηση των μαθημάτων. Αντι αυτού οδήγησαμε στις αίθουσες με τα κενά έδρανα ή στα πολύ μικρά ακροατήρια, τα οποία «λύνουν» κατά τρόπο περιέργο ένα μέρος του προβλήματος της ανεπαρκούς υλικότεχνικής υποδομής και «υλοποιούν» στο σημείο αυτό το γράμμα του νόμου για τις μικρές τάξεις, ενώ συντηρούν τον χαρακτήρα του εξεταστικού κέντρου στο πανεπιστήμιο και υποβαθμίζουν βέβαια πλήρως τη διδακτική δραστηριότητα. Εδώ θα έχουμε πιθανώς και νεότερες εξελίξεις στο άμεσο μέλλον με την παροχή και νέων εξεταστικών περιόδων, που δεν έχουν άλλωστε οικονομικό κόστος, ενώ αμβλύνουν την συναισθηματική φόρτιση των φοιτητών.

ΧΩΡΙΣ να αγνοούνται άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα το πανεπιστήμιο και η ανάπτυξη εκπαίδευσης γενικότερα, όπως π.χ. η προφανής ανεπάρκεια (ποσοτικά) του διδακτικού προσωπικού και της υλικότεχνικής υποδομής, το πρόβλημα της ανεργίας και της επαγγελματικής αβεβαιότητας των πτυχιούχων ή της ουσιαστικής έλλειψης μεταπτυχιακών σπουδών και της αδυναμίας του πανεπιστημίου για σοβαρή χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων κ.λπ., που θα μπορούσαν και θα έπρεπε να αποτελέσουν αντικείμενο άλλων άρθρων, επέλεξα εδώ τρία προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με τον νόμο - πλαίσιο, ως σύλληψη και κυρίως στην εφαρμογή του και συγκεκριμενοποιούν βασικές πτυχές μιας όχι παλαιάς κρίσης, που μας σίτιζε σήμερα το πανεπιστήμιο. Η επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε και οι αλλαγές στο νομικό πλαίσιο, στη νοοτροπία των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και στη στάση των πολιτικών κομμάτων που υπαινίσσεται - ξεκινούν από την αφετηρία ότι ο νόμος - πλαίσιο έχει θετικά στοιχεία, τα οποία πρέπει να αξιοποιηθούν. Ταυτόχρονα είναι όμως απαραίτητο να προχωρήσει η Πολιτεία άμεσα σε τροπολογίες, με βάση την εμπειρία που αποκτήσαμε από την εφαρμογή του νόμου την τελευταία πενταετία. Στον στόχο αυτό αποβλέπει η επικοδομητική κριτική που προσηγήθηκε και δεν συμμερίζεται βέβαια την άποψη ότι όσοι ασκούν κριτική στο νόμο 1268/82, είναι αυτοί «που θέλουν να καταργήσουν, να αναρρέσουν, όσοι σκέφτονται συντηρητικά, χωρίς δημιουργικό όραμα, χωρίς το όραμα του σωστού, αποτελεσματικού, παραγωγικού ελ-

ληνικού πανεπιστημίου». 9. Επιβάλλονται πρώτα αλλαγές στις νομικές διατάξεις που αφορούν τη συμμετοχή των φοιτητών στα διάφορα πανεπιστημιακά όργανα. Η ως τώρα εμπειρία μας απέδειξε ότι το λεγόμενο σήμερα φοιτητικό κίνημα, υπό την ασφυκτική κηδεμονία του από τα πολιτικά κόμματα και τις νομολίες τους, δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει τα πολλά περιθώρια που του δίνει ο νόμος και να λειτουργήσει ως θετικός παράγοντας στην πανεπιστημιακή κοινότητα. Αντίθετα, εξαντλείται σε γενικά πολιτικά σχήματα και ψευδοταξικά συνθήματα με «καταγγελτικό χαρακτήρα» και χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο ή σε αιτήματα διεκδίκησης των σπουδών. Είναι επίσης απαραίτητο αυτό που συχνά λέγεται και σπάνια πραγματοποιείται: τα πολιτικά κόμματα πρέπει όχι μόνο να δείξουν αυτοσυγκράτηση στον χώρο των πανεπιστημίων αλλά και να προχωρήσουν σε υπερκομματικές συναινέσιμες διαδικασίες για όλα τα θέματα της εκπαίδευσης. Σε ό,τι αφορά το διδακτικό προσωπικό, οι αλλαγές του νόμου πρέπει να έχουν ως στόχο τους να αποτρέψουν την τάση και νοοτροπία της δημοσιουπαλληλικής σταδιοδρομίας που καλλιεργήθηκε και η οποία δεν έχει σχέση με τον ρόλο και την αποστολή του πανεπιστημιακού δασκάλου και να δώσουν τη δυνατότητα να έλθουν νέοι επιστήμονες από εξωπανεπιστημιακούς χώρους στο πανεπιστήμιο.

Σημειώσεις

- 1) Α. Βρυχέα / Κ. Γαβρόγλου. Απόπειρες μεταρρύθμισης της ανώτατης εκπαίδευσης 1911-1981. Θεσ/νίκη 1982 (Εκδόσεις Σύγχρονα Θέματα).
- 2) Βλ. Γ. Λακόπουλου: Η παιδεία επί Γεωργίου Ακμή, στο «ΒΗΜΑ», 8.11.87.
- 3) Βλ. Γ. Κομνάντου, Ανάπτυξη παιδείας: υπάρχει ελπίδα; στην «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 25-8-87.
- 4) Βλ. Β. Φίλια, Τα μεγάλα κενά και ολισθήματα στο νόμο - πλαίσιο, στην «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 12.11.87.
- 5) Βλ. Δ. Μαρωνίτη, Η αλλαγή στο ΑΕΙ και η κοινή λογική, στο «ΒΗΜΑ», 13-2-1982.
- 6) Β. Φίλια, ο.π.
- 7) Δ. Μαρωνίτη, ο.π.
- 8) Βλ. Γ. Λακόπουλου, ο.π.
- 9) Βλ. Δ. Φατούρου, Πρόχειρο υπενθύμιση, στο «ΒΗΜΑ», 8.11.87. Βλ. επίσης μια αντίστοιχη ερμηνεία στο άρθρο του Γ.Α. Πανούση, Ο πόλεμος των... κάθρων! στην «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 8.1.88.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ:

" Ο ΑΔΕΚΤΟΡ ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΗΣ "

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ δημοσίευμα χρονικό της -
υπόθεσης ΚΑΥΣΑΔΕ.

Αποσύρε την αίτηση του για
ενταξη στη βιβλίο του επι-
κουρσε καθηγητη επειδη συνε-
ληφθη αντιγραφων απο γερμανικο
συγγραμα. Το βιβλιο του δεν μο-
νογραφηθηκε και ο ιδιος δεν
εξωπειταχτηκε απο την αιθουσα
IIB απου εξεταζοταν η υποψη-
φιοτητα του απο το Εκλεκτορι-
κο Σωμα.

Θα δημοσιευσουμε πληρη επισημα πρακτικα,
αποσπασματα απο τα μνημειωδη συγγραματα
του κι οτι αλλο βρουμε.

Επειδη η εισηγηση που ειχε γινει γι' αυ-
τον ηταν ενθουσιωδης, για ευνοητους λο-
γους, Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΙΝΕΤΑΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΝΑ
ΚΟΥΚΟΥΛΩΘΕΙ ΑΠΟ ΓΝΩΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΗ
ΕΞΑΙΡΕΤΕΟΥΣ/

Στο επομενο, πριν τις 10 Μαρτη,

στις ΚΙΤΡΙΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ.

στα "Σκυλακια του Παυλωφ".

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΓΕΥΧΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ :

Ειρενη Ααλακη
Χρηστος Καλμαντης
Μαρια Ζωγραφικη
COACH
Ζωη
Εραστης της Αγαπης
Δημητρης (ο ποιητης)
Αντρεας Τσονιδης
Θοδωρης Αζουδης
Αννα Εμμανουηλιδου
Ελβιρα Μασσουρα
Ελενα
Βασω Διαμαντοπουλου
Κωστας Καρεμφυλης
Θωμας Οικονομου
Γερασιμος Ρεπασος
Ιγνατιος Φοβος
Φωτης Ποντικακης
Κατερινα Βαλου
Θεανω Καρινεπουλου
Πελυμνια
Γιαννα
Γιαννα
Θοδωρα και στελεχη
απο τους Κουρδιστηνα.

Μερικα ευχαριστιες
στους προαγωγους της
γνώσης και Κοφάλη και
Ευχαλιστα γιο τις ειρε-
που ενδοτοταλεις και
λεοδοτορον.

ΒΣΚΙΑΣ

Μέσα στο Αμφιθέατρο, χιλιάδες νοματαῖοι
κάθονται ὅλοι στη σειρά, μέ πόνο καρτερᾶνε
ν' ἀδειάσει τ' ἀμφιθέατρο, λίγο ν' ἀλαφρώση
γιατί ἐνέσκυφαν πολλοί, μύριοι κακοί ἔχουν ἔρθει
καί δέν ἀφήνουν τό λαό, ἐλεύθερα νά δράση
νά πέσουν καί ἀντιγραφές, στήν τάβλα τά σκονάκια
μόν κάθονται σάν μπάστακες, ἀπάνω ἀπ' τά κεφάλια
καί κόβουν βόλτες συνεχῶς, μέ βούρδουλα στό χέρι.
Σάν νά μή φτάναν ὅλ' αὐτά, κι ἀρχιληστής ἐφάνει
Βῶκο τόν ἐφωνάζανε, κι εἶναι ἄγρια ἡ θωριά του,
τό μάτι του σάν τοῦ τρελλοῦ, ἡ χαίτη του ἀνεμίζει
μαῦρα, δασιά τά φρύδια του, τό βλέμμα του σάν πρόκα.
Μέ τό πού ἐμφανίστηκε τά πάντα ἡμερέφαν
καί τό κεφάλι του ὁ λαός ἔσκυψε ὡς τά κάτω,
μή προκαλέσουν τόν κακό, καί βροῦνε τό μελά τους.
Μέσα στό συνοθύλευμα, τήν ἄγρια βουβαμάρα,
ἕνας λεβέντης στάθηκε, καί ὀργισμένος λέει:
'Ὡς πότε μεῖς ὡρέ παιδιά, θά σκύβουμε μπροστά τους;
'Ὀλονυχτίς διαβάζουμε, τή μέρα λευκή κόλλα,
καί πότε θά ξυπνήσουμε, νά σηκωθοῦμε ἀντάμα
καί τούς κακοὺς δυνάστες μας νά τοὺς ἐκόψουμ' ὅλους;
Τό πράμα εἶναι σοβαρό, γι' αὐτό δέν πάει ἄλλο
ὀλημερίς στό σβέρκο μας, αὐτοί οἱ κερατάδες
νά τρῶν, νά πίνουν, νά γαμοῦν καί κορεσμόν μὴν ἔχουν
καί μεῖς οἱ μαῦροι μαναχά, ἀπολαβή καμία;
'Ὁ λόγος ἦτανε βαρὺς, τά μάτια σοβαρέφαν
μαῦρος μπουχός μαζεύτηκε, κι ἡ μόρα θά ξεσπάση.
'Ὁ κόσμος ἔστεκε βουβός, καί τήραε τό λεβέντη
κι ἐνῶ φαινόταν ἔτοιμος, νά ἐπαναστατήση
ὁ ἀρχιληστής ὁ τρομερός, ζώστηκε τά κουμπούρια
καί μιά καί δυό πάει στό νιό καί μέ τό χέρι ἴσο
τήν κόλλα του μονόγραφε, τοῦ πῆρε τό κεφάλι
κι ἀπὸ τό ἀμφιθέατρο τόν πέταξ' ἴσα ὅξω
νά τότε φᾶνε τά πετεινά, τά σαρκοβόρα ὄρνια.

συνεχίζεται...

COACH

«Τα σκώλια του Πωλιν»
 φαχίνου ~~α~~ αη ~~α~~ ποζοτι γινω

2 Μία Ένας από το "Γεωδαικία του Παύλου
 Απικροβίτη τη "πρότυπη γέννηση
 φτερωτή μέσα σε μια πινελιά χρημάτων
 τα οποία δεν φαίνονται γιατί το περιοδικό είναι
 αεροκαύρο

III

Εδώ βύθω το σώμα του Πανώτα να
 έχει αναμυθεί εις ουρανόσ περυντα
 κήρυττα του δυο κήρυτ,
 κυρίως για το φρόνιμον
 καταλήξει πανοπίστημικός...

* Το βιβλίο αυτό που βύθω εσείς 4 βιβλίες
 δέχεται ότι όλα εκτός της λεπτής χροιάς είναι
 σχεδιασμένα με το πύσω μέρος ενός γράμματος από το
 // νίκη της Λαμφοδραμής // του Γ. Παζουρά, ως κείμενο
 από τις περιλήψεις που στη φιλική του
 έτσι οι βιβλίες επιπεριέχουν χαριφτόβου ποιημάτων
 ελπίς ελπίς @ τέλος καλό // οδός ωστιά;

Το παρακάτω κείμενο του Ι. ΙΛΛΙΧ είναι η εισαγωγή του ίδιου απ' το βιβλίο του "Ιατρική Νεμεσις" που κυκλοφορεί σπου να'ναι στα ελληνικά από την "Εκδοτική Ομάδα", εδώ στη Θεσσαλονίκη, σε μεταφράση του Β. Τομανά.

Για την αποκλειστική προδημοσίευση του στην ελληνική γλώσσα στο περιοδικό μας ευχαριστούμε το φίλο Μ. που μας παραχώρησε το κομμάτι αυτό απ' τη μεταφράση.

Το βιβλίο προλαβε και εκδόθηκε στις 4 του

IVAN ILLICH : ΙΑΤΡΙΚΗ, ΝΕΜΕΣΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ιατρικό κατεστημένο έχει γίνει σημαντικότερη απειλή για την υγεία. Το ιατρικό επάγγελμα εξουσιάζει την ιατρική. Το αποτέλεσμα είναι καταστροφικό κι έχει πάρει διαστάσεις επιδημίας. Την καινούργια αυτή επιδημία την ονομάζω ιατρο-γένεση· η λέξη προέρχεται από τις ελληνικές λέξεις ιατρός και γένεσις. Στα ιατρικά συνέδρια γίνεται διαρκώς συζήτηση σχετικά με τα δεινά που προκαλεί η πρόοδος της ιατρικής· οι ερευνητές συγκεντρώνουν την προσοχή τους στη δύναμη, που εμφανίζουν η διάγνωση και θεραπευτική αγωγή, να προκαλούν αρρώστιες. Τα ιατρικά φυλλάδια αφιερώνουν όλο και περισσότερο χώρο σε παράδοξες βλάβες που προκαλεί η νοσηλεία των ασθενών. Τα υγειονομικά επαγγέλματα ξεκινούν μια δέσως προηγούμενο εκστρατεία για να βάλουν σε τάξη αυτό το χάος. Παντού ξεφυτρώνουν "δέσμες της Κω", που παίρνουν τ' όνομά τους απ' το ελληνικό Νησί των Γιατρών, όπου συγκεντρώνονται γιατροί, ονομαστοί φαρμακοποιοί και οι βιομηχανικοί τους πάτρονες. Η κατάσταση θυμίζει τη Δέσχη της Ρώμης, όπου έχουν συγκεντρωθεί "αναλυτές" κάτω από την αιγίδα των Φορντ, Φιάτ και Φολκσβάγκεν. Αυτοί που παρέχουν ιατρικές υπηρεσίες ακολουθούν το παράδειγμα των συναδέλφων τους από άλλους κλάδους, και μιλούν, μια για "περιορισμούς στην ανάπτυξη", μια για καινούργιους φορείς και θεραπευτικές αγωγές, που κρίνονται αναγκαστικά περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Οι περιορισμοί που πρέπει να τεθούν στην υγειονομική περίθαλψη από επαγγελματίες, είναι ένα πολιτικό ζήτημα που η σημασία του γίνεται ολοένα και πιο μεγάλη. Ποιόν θα ωφελήσουν οι περιορισμοί αυτοί; τους απλούς ανθρώπους, που οργανώνονται και κινητοποιούνται αμφισβητώντας την κατεστημένη εξουσία των επαγγελματιών, ή τα υγειονομικά επαγγέλματα, που έχουν την πρόθεση να επεκτείνουν ακόμα περισσότερο το μονοπώλιο τους; Αυτό θα εξαρτηθεί, σε μεγάλο βαθμό, από το πώς θα πάρει την πρωτοβουλία για να διατυπώσει την ανάγκη να τεθούν περιορισμοί.

Ο κόσμος έχει αναστατωθεί γιατί βλέπει την αμηχανία και την αβεβαιότητα των καλύτερων υγειονομικών του επιστατών. Οι εφημερίδες είναι γεμάτες από αναφορές σε VOLTE-FACE (ταχύτητα μεταστρεφόμενες) απόψεις των κορυφαίων ιατρικών παραγόντων: πρωτοπόροι, που υπαστήριζαν τις προχθεσινές δήθεν καινοτομίες, προειδοποιούν τους αρρώστους τους για τους κινδύνους που περικλείουν θαυματουργικές θεραπευτικές αγωγές, επινοήθηκαν μόλις σήμερα. Πολιτικοί, που έχουν προτείνει τη μίμηση του ρωσικού, του σουηδικού ή του αγγλικού μοντέλου κοινωνικοποιημένης ιατρικής περιέρχονται σε αμηχανία γιατί όπως φαίνεται από πρόσφατα γεγονότα, τα ευνοούμενα συστήματά τους παράγουν τις ίδιες ακριβώς παθογόνες (δηλαδή που προκαλούν αρρώστια) θεραπευτικές αγωγές και την ίδια παθογόνα περίθαλψη με την καπιταλιστική ιατρική, μολονότι η τελευταία χαρακτηρίζεται από μικρότερη ιστιμία στην προσπάθεια. Μπροστά μας βλέπουμε την κρίση εμπιστοσύνης στη σύγχρονη ιατρική. Αν αρκούμαστε στη διαπίστωση αυτή, δε θα κάναμε τίποτα περισσότερο απ' το να διατυπώσουμε μίαν αυτονόητη προφητεία και να συμβάλουμε ενδεχομένως στην πρόκληση πανικού.

ήνα, επειδή καθυστερήσαμε να βγούμε. Συνεπώς, προδημοσίευση πάπαλα.

Το βιβλίο αυτό υποστηρίζει ότι ο πανικός δε βγάζει πουθενά. Η σοβαρή δημόσια συζήτηση της εξάπλωσης των ιατρογενών ασθενειών, που θ' αρχίζει με μιαν επίμονη απομυθοποίηση όλων των ιατρικών ζητημάτων, δε θα βλάψει διόλου τον κόσμο.

Στην πραγματικότητα, ο κίνδυνος βρίσκεται στην παθητικότητα των ανθρώπων, που έχουν καταντήσει να βασίζονται σε επιπόλαια ιατρικά νοικοκυρέματα. Η κρίση της ιατρικής θα μπορούσε να δώσει στον κοινό άνθρωπο τη δυνατότητα ν' απαιτήσει πραγματικά ν' ασκεί αυτός ο ίδιος έλεγχο πάνω στον ιατρικό τρόπο αντιμετώπισης, ταξινόμησης και λήψης αποφάσεων. Το άνοιγμα του ναού του Ασκληπείου στους κοινούς ανθρώπους, θα μπορούσε να οδηγήσει τον κόσμο ν' αρνηθεί νομιμότητα των βασιικών θρησκευτικών δογμάτων της σύγχρονης ιατρικής, που τα αποδέχονται σήμερα όλες οι βιομηχανικές κοινωνίες, αριστερές και δεξιές.

Υποστηρίζω ότι, αυτός που έχει τη δυνατότητα και την ικανότητα να σταματήσει την εξάπλωση της τωρινής ιατρογενούς επιδημίας, είναι ο κοινός άνθρωπος και όχι ο γιατρός. Τα βιβλία αυτό προσφέρει στον κοινό αναγνώστη ένα σύνολο από έννοιες με τη βοήθειά τους, θα μπορέσει να συγκρίνει τα πολυδιαφημιζόμενα οφέλη της προόδου με τα δυσάρεστα επακόλουθα της. Χρησιμοποιώ ένα σύνολο από έννοιες, που δίνουν στην κοινωνία τη δυνατότητα να αποτιμήσει την τεχνολογική πρόοδο (έννοιες τις οποίες έχω εξηγήσει αλλού και τις οποίες έχω εφαρμόσει προηγουμένως στην εκπαίδευση και στα μεταφορικά μέσα). Τώρα, τις χρησιμοποιώ για να κάνω μια κριτική του επαγγελματικού μονοπωλίου και του επιστημονισμού στην υγειονομική περίθαλψη, που αποτελούν χαρακτηριστικά γνωρίσματα όλων των αναπτυγμένων βιομηχανικά χωρών. Κατά τη γνώμη μου, η εξυγίανση της ιατρικής αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο κοινωνικοοικονομικού μετασχηματισμού, τον οποίο πραγματεύομαι στο τέταρτο μέρος του βιβλίου αυτού.

Οι σημειώσεις αντικατοπτρίζουν τη φύση του κειμένου. Διενδίκω το δικαίωμα να σπάσω το μονοπώλιο των ακαδημαϊκών, που θεωρούν προνόμιο τους να γεμίζουν τα βιβλία τους με σημειώσεις. Μερικές σημειώσεις μου, τεκμηριώνουν τις πληροφορίες που χρησιμοποίησα για να επεξεργαστώ στις λεπτομέρειές του και να επαληθεύσω το μοντέλο μιας όσο το δυνατόν πιο περιορισμένης ιατρικής περίθαλψης, το οποίο είχα φτιάξει εκ των προτέρων στο μυαλό μου. Φυσικά, εκείνος που συγκέντρωσε τα στοιχεία τα οποία χρησιμοποίησα, ενδεχόμενα να μην είχε στο μυαλό του μια τέτοια προοπτική. Άλλες φορές, παραθέτω την πηγή μου μόνο σε μια μαρτυρία, που παρεμπιπτόντως προσφέρει ο ειδήμονας συγγραφέας. Παράλληλα, όμως, αρνούμαι να δεχτώ τα λεγόμενα του σε μαρτυρία ενός ειδήμονα. Τα θεωρώ απλώς γνώμη του και πιστεύω πως δε θα πρέπει να επηρεάσουν τις αποφάσεις που θα πάρει ο κόσμος για ένα συγκεκριμένο ζήτημα.

Παλιό περισότερες σημειώσεις δίνουν στον αναγνώστη μια βιβλιογραφική καθοδήγηση, που εγώ θα δεχόμουν ευχαριστως όταν πρωταρχισα σαν παρελθόντας, να μελετώ την υγειονομική περίθαλψη, κι όταν προσπάθησα ν' αποκτήσω τις γνώσεις που θα μου επέτρεπαν να κάνω μια πολιτική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ιατρικής. Οι σημειώσεις αυτές αναφέρονται στη βιβλιογραφία και στα βοηθήματα, που έμαθα να εκτιμώ κατά τη διάρκεια χρόνων ολόκληρων έρευνας, την οποία έκανα μόνάχος μου. Στις σημειώσεις περιλαμβάνονται και διάφορα κείμενα που με βοήθησαν, από τεχνικές μονογραφίες μέχρι μυθιστορήματα.

Τέλος, χρησιμοποίησα τις σημειώσεις για να πραγματευτώ τις δικές μου παρενθετικές, συμπληρωματικές και συναφείς

προς το θέμα ζητήματα, προτάσεις και θέσεις, που θα είχαν περισπάσει την προσοχή του αναγνώστη αν τις είχα παρεμβάλει στο κυρίως κείμενο. Ο μη ειδικός στην ιατρική, για τον οποίο έγραφα το βιβλίο αυτό, θα πρέπει μονάχος του να αποκτήσει την ικανότητα να κρίνει το πώς επιδρά η ιατρική στην υγειονομική περιθαλψη. Το έργο αυτό, που το έχουμε επεξεργαστεί ανάγκη, είναι τελειώς ανίκανος να το εκτελέσει ο γιατρός. Πιο συγκεκριμένα, ο γιατρός, είναι ο ειδικός της εποχής μας που έχει ειδικευτεί στον ανώτερο βαθμό προκειμένου να είναι ανίκανος για το έργο αυτό.

Η ανάρρωση από την ιατρογενή αρρώστια, που έχει απλωθεί σ' όλη την έκταση της κοινωνίας, είναι έργο πολιτικό, κι όχι επαγγελματικό. Θα πρέπει ο λαός να αποφασίσει πλ' λογής ισοροπία θα καθιερώσει ανάμεσα στην ελευθερία του πολίτη να γιατρεύεται και στο δικαίωμά του να του παρέχεται ισότιμα υγειονομική περιθαλψη. Μέσα στα χρόνια που έζησαν οι προηγούμενες γενιές, το ιατρικό μονοπώλιο πάνω στην υγειονομική περίθαλψη επεκτάθηκε ανεξέλεγκτα και σφετερίστηκε την ελευθερία μας όσον αφορά το ίδιο μας το σώμα. Η κοινωνία έχει εκχωρήσει σε γιατρούς το αποκλειστικό δικαίωμα να καθορίζουν τι αποτελεί αρρώστια, ποιος είναι αρρωστος ή ποιος θα μπορούσε να αρρωστήσει, και τι θα πρέπει να γίνει με τους αρρώστους. Σήμερα, σου επιτρέπεται να είσαι διαφορετικός μόνον όταν η κατάστασή σου χρήζει ιατρικής ερμηνείας και παρέμβασης, και μόνον όταν, σε τελευταία ανάλυση, τις δικαιολογείς. Το ότι η κοινωνία αισθάνεται υποχρεωμένη να παρέχει σ' όλους της τους πολίτες σχεδόν απεριόριστα τα προϊόντα του ιατρικού συστήματος, απειλεί να καταστρέψει τις περιβαλλοντικές και πολιτισμικές συνθήκες που έχουν ανάγκη οι άνθρωποι για να γιατρεύονται μόνιμα και αυτόνομα ενόσω ζουν. Την τάση αυτή οφείλουμε να την καταδείξουμε, και τελικά, να την καταστρέψουμε.

Οι περιορισμοί, που θα θέσουμε στην ιατρική, θα πρέπει να είναι κάτι διαφορετικό απ' τον αυτοπεριορισμό του επαγγέλματος. Θα αποδείξω πως η εμμονή της ιατρικής συντεχνίας στο ότι είναι η μόνη που έχει προσόντα να θεραπεύσει την αρρωστη ιατρική, βασίζεται σε μια πλάνη. Η δύναμη που έχει αυτό το επάγγελμα, είναι το αποτέλεσμα μιας εκχώρησης αυτόνομης εξουσίας στα υγειονομικά επαγγέλματα από μέρους των κυβερνώντων της πολιτείας. Η εκχώρηση αυτή έγινε, κατά τη διάρκεια του αιώνα μας, από άλλα τμήματα της σπουδαγμένης σε πανεπιστήμια αστικής τάξης: δεν μπορούμε να περιμένουμε φυσικά, ότι θα την πάρουν πίσω οι ίδιοι εκείνοι που την εκχώρησαν. Ο μόνος που μπορεί να πάρει πίσω την εξουσία αυτή, είναι ο λαός, όταν φτάσει στο συμπέρασμα ότι η εξουσία αυτή δεν τον ωφελεί. Η αυτονοσηλεία του ιατρικού συστήματος δεν μπορεί παρά να αποτύχει. Αν ο κόσμος, πανικόβλητος από τις φρικτές αποκαλύψεις, τρομοκρατούνταν και υποστήριζε ότι οι ειδήμονες θα πρέπει να ασκούν περισσότερο έλεγχο πάνω στους ειδήμονες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, αυτό θα ενίσχυε ακόμα περισσότερο τη νοσηρή περίθαλψη. Θα πρέπει τώρα να καταλάβουμε καλά ότι, αυτό που μετέτρεψε την υγειονομική περίθαλψη σε μίαν επιχείρηση που παράγει αρρώστια, είναι η ένταση ενός μηχανικού εγχειρήματος, που έχει μετατρέψει την επιβίωση των ανθρώπων από έργο ζωντανών οργανισμών σε αποτέλεσμα τεχνικής χειραγώγησης.

Η υγεία, στο κάτω-κάτω, είναι απλώς μια λέξη της καθημερινής ζωής, που την χρησιμοποιούμε για να προσδιορίσουμε σε ποιόν βαθμό τα βιάζουμε πέρα τα άτομα με τις εσωτερικές τους καταστάσεις, και με τις συνθήκες του περιβάλλοντός τους. Στον HOMO SAPIENS, το "υγιές" είναι ένα επίθετο που χαρακτηρίζει ηθικές και πολιτικές ενέργειες. Ενμέρει του-

λάχιστον, η υγεία ενός πληθυσμού εξαρτάται από τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές ενέργειες διαμορφώνουν τον περιγυρο και δημιουργούν τις περιστάσεις εκείνες, που ευνουούν την αυτοδυναμία, την αυτονομία και την αξιοπρέπεια για όλους, κυρίως για τους αδύνατους. Κατά συνέπεια, το επίπεδο υγείας θα είναι το καλύτερο δυνατό όταν το περιβάλλον βοηθά να εκδηλωθεί η αυτόνομη, προσωπική, υπεύθυνη ικανότητα των ανθρώπων να τα βγάζουν πέρα. Το επίπεδο υγείας μπορεί να πέσει μόνον όταν η επιβίωση φτάνει να εξεργάται πέρα από ένα ορισμένο σημείο από τη ετερόνομη (διευθυνόμενη από άλλους) ρύθμιση της ομοιοστασίας του οργανισμού. Πέρα από ένα κρίσιμο επίπεδο έντασης, η θεσμική υγειονομική περίθαλψη- ανεξάρτητα απ' το αν παίρνει τη μορφή νοσηλείας, πρόληψης ή περιβαλλοντικής μηχανικής- ισοδυναμεί με συστηματική άρνηση της υγείας.

Η απειλή, που αντιπροσωπεύει για την υγεία των πληθυσμών η σύγχρονη ιατρική, είναι ανάλογη με την απειλή που αντιπροσωπεύουν για την κίνηση ο όγκος και η ένταση της κυκλοφορίας, με την απειλή που αντιπροσωπεύουν για τη μάθηση το εκπαιδευτικό σύστημα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, και με την απειλή που αντιπροσωπεύει για την ικανότητα να φτιάχνουμε το σπιτικό μας η αστική συγκέντρωση. Στην καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις, μια σημαντική θεσμική προσπάθεια έχει γίνει αντιπαραγωγική. Χρονοβόρα επιτάχυνση στην κυκλοφορία, θορυβώδεις επικοινωνίες που προκαλούν σύγχυση, εκπαίδευση που καταρτίζει ολοένα και περισσότερους ανθρώπους για ολοένα πιο υψηλά επίπεδα τεχνικής επιδεξιότητας και για αξειδικευμένες μορφές γενικευμένης ανικανότητας: όλα αυτά είναι φαινόμενα παρόμοια με την παραγωγή ιατρογενούς αρρώστιας από την ιατρική. Στην καθεμιά από τις παραπάνω περιπτώσεις, ένας σημαντικός θεσμικός φορέας έχει απομακρύνει την κοινωνία από τον ειδικό σκοπό, για τον οποίο είχε δημιουργηθεί και τεχνικά είχε εφοδιαστεί ο τομέας εκείνος.

Η ιατρογένεση δεν μπορεί να γίνει κατανοητή, παρεκτός αν τη δούμε σαν την ειδικά ιατρική εκδήλωση της ειδικής αντιπαραγωγικότητας. Η ειδική ή παράδοση αντιπαραγωγικότητας είναι ένας αρνητικός κοινωνικός δείκτης ενός οικονομικού κόστους, το οποίο παραμένει κλεισμένο μέσα στα συστήματα που το παράγει. Είναι ένα μέτρο της σύγχυσης που σκορπούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, της ανικανότητας που καλλιεργούν οι εκπαιδευτικοί, ή της χρονοτριβής που αντιπροσωπεύει ένα πιο γρήγορο αυτοκίνητο. Η ειδική αντιπαραγωγικότητα είναι μια ανεπιθύμητη παρενέργεια των θεσμικών εκροών που ολοένα αυξάνεται. Η παρενέργεια αυτή μένει στο εσωτερικό του συστήματος, που γέννησε τη συγκεκριμένη ειδική αξία. Είναι ένα κοινωνικό μέτρο της αντικειμενικής απογοήτευσης. Τη μελέτη αυτή της παθογόνου ιατρικής, την επιχείρησα με σκοπό να δείξω καθαρά, στο πεδίο της υγειονομικής περίθαλψης, τις διάφορες όψεις αντιπαραγωγικότητας, που μπορούμε να διακρίνουμε σε όλους τους σημαντικούς τομείς της βιομηχανικής κοινωνίας στο τωρινό της στάδιο.

Μια παρόμοια ανάλυση θα μπορούσαμε να επιχειρήσουμε και σ' άλλους τομείς της βιομηχανικής παραγωγής, αλλά είναι ιδιαίτερα επιτακτικό να την κάνουμε στον τομέα της ιατρικής, ενός από παράδοση σεβαστού επαγγέλματος παροχής υπηρεσιών που αρέσκει να κολακεύει τον εαυτό του.

Η σύμφωνη στην ιατρική, ιατρογένεση προσβάλλει τώρα όλες τις κοινωνικές σχέσεις. Είναι το αποτέλεσμα του εσωτερικευμένου αποικισμού της ελευθερίας από την ευημερία. Στις πλούσιες χώρες, ο ιατρικός αποικισμός έχει πάρει νοσογόνες διαστάσεις. Και οι φτωχές χώρες ακολουθούν το ίδιο μονοπάτι με βήμα ταχύ. (Η σείρήνα ενός ασθενοφόρου μπορεί να καταστρέφει τις φιλανθρωπικές κι αλτρουιστικές διαθέσεις σε μίαν ολόκληρη πόλη της Χιλής). Η διαδικασία αυτή, που θα την ονομάσω "ιατροποίηση της ζωής", θα πρέπει να αναλυθεί με ξεκάθαρα πολιτικούς όρους. Η ιατρική θα μπορούσε να γί-

νει ένας πρωτίστης σημασίας στόχος για την πολιτική δραστηριότητα, που επιδιώκει την ανατροπή της βιομηχανικής κοινωνίας. Μόνον άνθρωποι, που έχουν ξαναπάρει στα χέρια τους την ικανότητα να περιβάλλουν τον εαυτό τους και τους άλλους κι έχουν μάθει να την συνδυάζουν με την πρακτική εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας, θα είναι έτοιμοι να βάλουν φραγμούς και σ' άλλους σημαντικούς τομείς του βιομηχανικού τρόπου παραγωγής.

Ένα επαγγελματικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης που βασίζεται στους γιατρούς, το οποίο έχει διογκωθεί πέρα από ορισμένα κρίσιμα όρια, είναι νοσογόνο για τρεις λόγους: οφείλει να παράγει κλινικές βλάβες περισσότερες από τα δυναμικά του οφέλη— δεν μπορεί παρά να ενισχύει, έστω κι αν αυτό δεν φαίνεται καθαρά, τις πολιτικές συνθήκες που καθιστούν την κοινωνία μη υγιή— και έχει την τάση να φενακίζει και να παλλοτριώνει τη δύναμη του ατόμου να γιατρεύει τον εαυτό του και να διαμορφώνει το περιβάλλον του. Τα ιατρικά συστήματα του καιρού μας έχουν ξεπεράσει τα αντεκτά όριά. Το ιατρικό και παραϊατρικό μονοπώλιο πάνω στην υγειονομική μεθοδολογία και τεχνολογία αποτελεί ένα χτυπητό παράδειγμα της πολιτικά κακής χρήσης των επιστημονικών επιτευγμάτων, με σκοπό την ενίσχυση της βιομηχανικής, κι όχι της προσωπικής ανάπτυξης. Μια τέτοια ιατρική δεν είναι τίποτα άλλο από ένα τέχνασμα, που στοχεύει να πείσει τους άρρωστους και τους κουρασμένους από την κοινωνία ανθρώπους ότι αυτοί είναι άρρωστοι, ότι αυτοί είναι ανίκανοι κι ότι αυτοί έχουν ανάγκη από τεχνική επιδιόρθωση. Θα πραγματευτώ τα νοσογόνα αποτελέσματα της ιατρικής στα τρία πρώτα μέρη του βιβλίου αυτού.

Στο πρώτο κεφάλαιο, θα κάνω τον ισολογισμό των επιτευγμάτων της ιατρικής τεχνολογίας. Πολλοί παρακολουθούν κιόλας με ανησυχία τους γιατρούς, τα νοσοκομεία και τη φαρμακευτική βιομηχανία, και το μόνο που τους χρειάζεται είναι στοιχεία να τεκμηριώσουν τους φόβους τους. Οι γιατροί το κρίνουν κιόλας απαραίτητο να φροντίσουν να διαφυλάξουν την αξιοπιστία τους και ~~για αυτό~~ ζητούν» να τεθούν επίσημα εκτός νόμου πολλές, διαδεδομένες σήμερα, θεραπευτικές αγωγές. Ορισμένοι περιορισμοί στο ιατρικό έργο, που οι επαγγελματίες έχουν φτάσει να τους θεωρούν υποχρεωτικούς, είναι συχνά τόσο ριζοσπαστικοί, ώστε οι περισσότεροι πολιτικοί αρνούνται να τους δεχτούν. Η έλλειψη αποτελεσματικότητας της δαπανηρής και πολύ επικίνδυνης ιατρικής είναι σήμερα κάτι που συζητείται πλατιά δε θα επιμείνω ιδιαίτερα στο ζήτημα αυτό και θα το χρησιμοποιήσω απλώς σαν αφετηρία για τη μελέτη μου.

Στο δεύτερο μέρος πραγματεύομαι τα αποτελέσματα της κοινωνικής οργάνωσης της ιατρικής, που αρνούνται άμεσα την υγεία. Στο τρίτο μέρος, εξετάζω τον επιβλαβέστατο αντίκτυπο, που έχει στην προσωπική αυτοχή η ιατρική ιδεολογία: σε τρία χωριστά υποκεφάλαια μελετώ το μετασχηματισμό του πόνου των διαταραχών και του θανάτου, από προσωπική πρόκληση σε τεχνικό πρόβλημα.

Στο τέταρτο μέρος ερμηνεύω την ιατρική, που αρνείται την υγεία, σαν τυπικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της αντιπαραγωγικότητας του υπερβιομηχανοποιημένου πολιτισμού. Αναλύω πέντε τύπους πολιτικών απαντήσεων, που αποτελούν, από άποψη τακτικής, ωφέλιμα ιατρικά, μα που όλες τους είναι ανώφελες, από άποψη στρατηγικής. Κάνω τη διάκριση ανάμεσα σε δύο τρόπους, με τους οποίους το άτομο σχετίζεται με το περιβάλλον του και προσαρμόζεται σ' αυτό: στον αυτόνομο (δηλαδή, αυτοδευθυνόμενο) τρόπο να τα βγάλει πέρα, και στην ετερόνομη (δηλαδή, δευθυνόμενη από άλλους) συντήρηση και χειραγώγηση. Ολοκληρώνω τη μελέτη μου αποδεικνύοντας ότι, πολιτικό πρόγραμμα που στοχεύει στον περιορισμό της διαχείρισης της υγείας από επαγγελματίες, θα δώσει στους ανθρώπους τη δυνατότητα ν' ανακτήσουν τις δυνάμεις τους για υγειονομική περίθαλψη, και ότι, ένα τέτοιο πρόγραμμα, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας κριτικής που αγκαλιάζει την κοινωνία στο σύνολο της, καθώς και μιας αναχαίτισης του βιομηχανικού τρόπου παραγωγής.

χνώτο και το θέαμα των φουτυμένων λόφων το κηλιδώσουν τα σόρματα του τηλέγραφου με το βουητό τους, τότες ποδ να βρεις το ρουμένι; Ποδ να βρεις τον αητό; Και τι σημαίνει να πεις έχε γεια στο φαρί σου και στο κυνήγι; Σημαίνει το τέλος της ζωής και την αρχή του θανάτου.

Πουθενά δε βρίσκεται μια ήσυχη γωνιά μέσα στις πολιτείες του λευκού. Πουθενά δε βρίσκεται μια γωνιά να σταθείς ν' ακούσεις τα φύλλα στα δέντρα την άνοιξη, ή το φιθύρισμα που κάνουν τα ζουζούνια πεταρίζοντας. Όμως μπορεί επειδή, καταπώς είπα, είμαι άγριος και δεν καταλαβαίνω - μπορεί μοναχά για το λόγο αυτόν ο σαματάς να ταράζει τ' αυτιά μου. Μα τι μένει απ' τη ζωή, όταν ένας άνθρωπος δε μπορεί ν' αφουγκραστεί τη γλυκιιά φωνή που βγάνει το νυχτοπούλι ή τα συνακουσμάτα των βατράχων ολόγυρα σ' ένα βάλτο μέσα στη νυχτιά; Ο ερυθρόδερμος προτιμάει το απαλό ηχο αγέρι λαγαρισμένο απ' την καταμεσήμερη βροχή ή μοσχοβολημένο με το πεύκο. Του ερυθρόδερμου του είναι ακριβός ο αγέρας, γιατί όλα τα πάντα μοιράζονται την ίδια πνοή - τα ζώα, τα δέντρα, οι άνθρωποι. Ο λευκός δε φαίνεται να δίνει προσοχή στον αγέρα που ανασαίνει. Σαν ένας που χαροπολεμάει για μέρες πολλές, δεν οσμίζεται τίποτα.

Αν ξέραμε, μπορεί να καταλαβαίναμε. Αν ξέραμε τα όνειρα του λευκού, τις ελπίδες που περιγράφει στα παιδιά του τις μακριές χειμωνιάτικες νύχτες, τα οράματα που ανάπτει στο μσάλό τους, ώστε ανάλογα να δέονται για την αυριανή μέρα. Αλλά εμείς είμαστε άγριοι. Μας είναι κρυφά τα όνειρα του λευκού. Και επειδή μας είναι κρυφά, θα εξακολουθήσουμε το δρόμο μας. Αν τα συμφωνήσουμε μαζί, θα το πρά-

ξουμε για να σιγουρέψουμε τις προστατευόμενες περιοχές που μας τάζατε. Εκεί θα ζήσουμε, μπορεί, τις μετρημένες μέρες μας καταπώς το θελήσουμε. Όταν ο στερνός ερυθρό-δερμος λείπει απ'τη γη, και απ'τη μνήμη δεν απομείνει παρά ο Ισκιος από ένα σύννεφο που ταξιδεύει στον ήλιο, οι ακρογιαλιές αυτές και τα δάση θα φυλάγουν αιόμα τα πνεύματα του λαού μου - τι αυτή τη γη την αγαπούν, όπως το βρέφος αγαπάει το χτύπο της μητρικής καρδιάς. Αν σας πουλήσουμε τη γη μας αγαπείστε τη καθώς την αγαπήσαμε εμείς, φροντίστε τη καθώς τη φροντίσαμε εμείς, κρατείστε ζω-ντανή στο λογισμό σας τη μνήμη της γης, όπως βρίσκεται τη στιγμή που την παίρνετε, και μ'όλη σας τη δύναμη, μ'όλη την τρανή μπόρεσή σας, μ'όλη την καρδιά σας, διατηρείστε τη για τα τέκνα σας, και αγαπείστε τη καθώς ο Θεός αγαπάει όλους μας. Ένα ξέρουμε: Ο Θεός σας είναι ο ίδιος ο Θεός. Η γη του είναι ακριβή. Αιόμα κι ο λευκός δεν γίνεται να απαλλαχτεί απ'την κοινή μοίρα".

(Σημειώσαμε στην αρχή πως το ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ είναι ίσως το πρόβλημα του μέλλοντος. Αυτά είχαν γραφεί την "Εποχή προ Τσερνομπίλ". Σήμερα, μετά τη δραματική αυτή καταστροφή - προειδοποίηση για το μέλλον του κόσμου μας - το άμεσο μέλλον, αλλά και το πιο απώτερο, που ανήκει σ'όλες τις επόμενες γενιές - η ρομαντική επιστολή του Ινδιάνου στον αμερικανό Πρόεδρο, μας κάνει να συνειδητοποιήσουμε πιο πολύ τον κίνδυνο και το αδιέξοδο του "παράδεισου" του σημερινού και αυριανού μας κόσμου.

Πόσο η ραδιενέργεια των πυρηνικών - αν προέρχεται από όπλα ή αντιδραστήρες δεν έχει, τελικά, διαφορά - είναι το αναπόφευκτο τέλος αυτής της γης, που δεν ανήκει σε μας αλλά στα παιδιά μας;

Και τι θα έγραφε σ ή μ ε ρ α ο αρχηγός των Ινδιάνων, αν την παρθένα γη του μόλυνε το ίδιο, το καίσιο, το στρόντιο, το ραδόνιο... από μια πυρηνική έκρηξη, μια ατομ. βόμ-
~~βα ή μια "έξη της καρδιάς" ενός αντιδραστήρα...~~

Χρονικό της Κιτταλίας στο ΦΠΕ.

Ομάδα για τα ψυχιατρικά.

Τα σκυλακία του Παύλωφ
φαχνουν την απολυτή γνώση KOMIK

Μικρο λατρευτικό

Μετωπο Απελευθέρωσης των Ζώων A.L.F. (κομικ)

Συνεδριο Φ.Ε.Α.Π.Θ. '87

IVAN ILLICH : Η Ιατρική Νεμεσις: Εισαγωγή

Φρεϊρε: Ομιλία στη Θεσσαλονίκη.

Θεσσαλονίκη-Αθήνα 00:30.

KOMIK

Π.Σωχελλης: "Βασικές αιτίες της ΣΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ
κρίσης στα Πανεπιστήμια" ΚΙΤΡΙΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Τι έγινε το βραδυ των φοιτητικών εκλογων στην Ε.Φ.Ε.Ε.

B. BERNSTEIN :
Μεταφραση

Ακομη μια προσπάθεια Αυτονομίας
αν θελετε να γινετε ριζοσπαστες

Οι δυσκολίες μιας επιστημονικής συγγραφής

Ένα επικαιρο μήνυμα

Περι γλωσσικής πενίας

Λευκά κελιά και πειράματα
αισθητηριακής-αντιληπτικής στέρησης

Το περιοδικό αυτό εκδόθηκε στη Θεσσαλονίκη τον
Φλεβάρη του 1988, από ομάδα εργασίας αποτελούμενη
από θαμνones του Στεκιου της ΦΔΣ.